

Myllypuro mullistuu, Kontula odottaa uutta nousua

Vertaileva tutkimus kahden lähiön maineen rakentumisesta
sanomalehdessä vuosien 2000 ja 2017 välisenä aikana

Krista Annina Nieminen

Helsingin Yliopisto

Valtiotieteellinen tiedekunta

Sosiologia

Pro gradu -tutkielma

Toukokuu 2020

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department Sosiaalitieteiden laitos
Tekijä – Författare – Author Krista Nieminen		
Työn nimi – Arbetets titel – Title Myllypuro mullistuu, Kontula odottaa uutta nousua - Vertaileva tutkimus kahden lähiön maineen rakentumisesta sanomalehdessä vuosien 2000 ja 2017 välisenä aikana		
Oppiaine – Läroämne – Subject Sosiologia		
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma	Aika – Datum – Month and year Toukokuu 2020	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 81 + liitteet
<p>Tiivistelmä – Referat – Abstract</p> <p>Tutkimuksessa perehdytään Myllypuron ja Kontulan maineeseen selvittämällä, millaisina alueina ja kotipaikkoina nämä huonosta maineesta ja sosioekonomisista ongelmista kärsineet lähiöt on 2000 ja 2010 lukujen aikana esitetty Helsingin Sanomissa. Lisäksi tarkoituksena on selvittää, ovatko Myllypurossa toteutetut laajamittaiset kehityshankkeet vaikuttaneet positiivisesti mediajulkisuuteen.</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen tausta jakautuu kahteen eri tutkimuskeskusteluun. Tutkimusalueiden maineeseen liittyviä lähtökohtia valotetaan kotimaista lähiötutkimusta tarkastellen. Lähiöstä on muotoutunut suomalaisen kaupunkihierarkian huonoin vaihtoehto, jota selittää todellisuuden sijaan paljolti myös lähiöistä käyty negatiivinen keskustelu julkisuudessa. Teoreettisena kehikkona toimii maine, josta huonomaineisten alueiden yhteydessä puhutaan alueen stigmaa. Stigma on seurausta alueen asukkaita koskevista kielteisistä stereotyyppioista, jotka määrittävät aluetta ja asukkaita ulkopuolisten silmissä vaikuttaen negatiivisesti sekä asukkaiden elämään että alueen mahdolliseen kehitykseenkin.</p> <p>Tutkimuksen aineistona on Kontulaa ja Myllypuroa käsittelevä uutisointi Helsingin Sanomissa vuosien 2000 ja 2017 väliltä. Medialla on keskeinen rooli maineen rakentajana. Helsingin Sanomat on merkittävä mielipidevaikuttaja ja tietolähde myös niiden keskuudessa, joiden tiedot alueista todennäköisimmin ovat puhtaasti mediatietojen varassa. Aineiston analyysi nojaa laadullisen sisällönanalyysin teoriaohjaavaan tutkimusperinteeseen, jolloin analyysissä on painotettu sekä aiemman maine- että lähiötutkimuksen perusteella relevanteimpia sisältöjä.</p> <p>Tutkimuksen perusteella Myllypuron mediajulkisuuteen perustuva maine on kohentunut tutkimusjakson aikana, kun taas Kontulan on heikentynyt. Kontulan heikentynyt kuva juontaa juurensa stigmaa mukailevan kirjoittelun kasvaneeseen määrään sekä toisaalta alueen paikallista identiteettiä vahvistavan uutisoinnin vähenemiseen. Tämän kaltainen uutisointi on vähentynyt myös Myllypuroa käsittelevässä kirjoittelussa, mutta Myllypurossa on monipuolisten kehityshankkeiden myötä onnistuttu saavuttamaan positiivista mediahuomiota. Alueen fyysisen ympäristön muutoksella on onnistuttu purkamaan niitä paikkoja, joista stigmaa myötäilevä uutisointi lehdessä ammentaa, sekä toisaalta rakentamaan kohteita, joista uutisointi on sisältänyt maineen kannalta myönteisiä sisältöjä.</p> <p>Tulokset todentavat näkemystä maineesta alueen sosiaalisena statuksena. Stigmatisoiva kirjoittelu ammentaa alueen sosiaalisen ympäristön epäjärjestyksestä ja toisaalta maineen kannalta positiiviset sisällöt liittyvät niin ikään alueen sosiaalisen ympäristön positiiviseen muutokseen. Myllypurosta on tutkimusjakson aikana muodostunut lehdessä esimerkillinen ja kehittyvä lähiö, kun taas Kontulan toimii lähiökeskustelussa negatiivisena esimerkkinä. Alueiden lehdessä esitetyt vastakkaiset roolit voivat johtaa niiden väliseen eriytymiseen myös todellisuudessa, jos Myllypuron kohentuneen statuksen myötä alueen kasvanut hintakehitys ohjaa pienituloisempien muuttoliikettä pois päin alueelta, esimerkiksi viereiseen Kontulaan.</p>		
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Myllypuro, Kontula, lähiö, aluekehitys, alueen stigma, maine		

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	1
2. Tutkimuskohteena lähiö	4
2.1 Tutkimusalueet: Kontula ja Myllypuro	8
2.1.1 Aluekehityshankkeet.....	10
3. Alueen maine	12
3.1 Maine ja stigma.....	12
3.2 Stigman synty ja syyt sen taustalla.....	15
3.2.1 Median rooli stigman synnyttäjänä ja kiihdyttäjänä	17
3.3 Stigman vaikutukset asukkaille ja alueen kehitykselle.....	19
3.4 Aluekehityshankkeiden vaikutus maineeseen.....	22
4. Aineisto ja metodi	24
4.1 Aineiston keruu ja kuvaus	24
4.2 Tutkimusmenetelmä.....	26
5. Myllypuro- ja Kontulauutisointi vuosien 2000 ja 2017 välillä	30
5.1 ”Alakiventien myrkkytalot”	31
5.2 Vanheneva lähiö ja katoavat palvelut.....	32
5.3 Maine ylittää uutiskynnyksen.....	35
5.4 Hyviä uutisia esikaupungeista	38
5.5 Uutiskynnyksen kasvu.....	41
5.6 Myllypuro mullistuu, Kontula odottaa uutta nousua.....	43
6. Sosiaalisen ympäristön tekijät maineen rakentajana	50
6.1 Ostari- lähiön kasvot	51
6.1.1 Betonibunkkerista palvelukeskukseksi	52
6.1.2 Riskilähiön riesapubit	56
6.2 Paikan vai yhteiskunnan ongelma?	60
6.3 Puukaupungissa elää pieni yhteisö.....	62
7. Johtopäätöksiä.....	66
7.1 Gentrifikaatiota vai segregatiota?.....	69
Lähdekirjallisuus.....	72
Liitteet	82

1. Johdanto

...Monet eivät jaksaa kuunnella jatkuvaa, oman asuinalueen perusteetonta mollaamista ja selitellä työpaikallaan, kuinka he väistelevät vapaa-ajallaan olemattomia puukkoja ja laukauksia. He ottavat sen ison asuntolainan ja muuttavat alueelle, joka saa heidät näyttämään hyviltä ja hyväksytyiltä.

Mielipidekirjoitus, Helsingin Sanomat 4.10.2014

Kotipaikkamme ei ole vain fyysinen tila taloineen ja katuineen, vaan sen merkitys voi ulottua määrittämään myös sitä, kuinka muut ympärillämme meidät kohtaavat ja kuinka meihin suhtaudutaan. Huonoksi muiden silmissä koettu alue voi luoda varjon asukkaansa ylle, vaikuttaen tämän elämään monin negatiivisin tavoin. Teoksessaan *Urban Outcasts* (2008) ranskalainen sosiologi Loïc Wacquant kuvaa tilannetta alueen stigmaksi, negatiiviseksi leimaksi, joka määrittää aluetta ja sen asukkaita. Stigma on seurausta stereotyyppisistä käsityksistä ja ennakkoluuloista, jotka eivät välttämättä vastaa alueen todellisuutta, mutta toimivat siitä huolimatta aluetta ja sen asukkaita keskeisesti ulkopuolisten silmissä määrittävinä tekijöinä. Vaikka stigma liittyy kiinteästi huono-osaisuuden eri muotoihin ja niiden kasautumiseen tietyille alueille kaupungin sisällä, muodostuu siitä myös näistä tekijöistä irrallinen itsenäinen mekanismi, joka osaltaan vaikuttaa alueeseen ja sen kehitykseen negatiivisesti. (Mt., Permentier, van Ham & Bolt 2008; Gurlay 2007.)

Vaikka segregatiokehitys on kansainvälisesti vertailtuna suomalaisissa kaupungeissa ollutkin maltillista, ovat alueiden sosioekonominen eriytyminen sekä alueiden väliset arvostusarot todellisuutta myös täällä (Vilkama, Ahola & Vaattovaara 2016; Helsingin tila ja kehitys 2019). Kaupungin sisäiset symboliset jakolinjat ovat erottaneet työväenluokkaisia alueita muusta kaupungista kaupungistumisen alkuaajoista lähtien, ja kaupunkien laidoille 1900-luvun puolen jälkeen nousseista lähiöistä muotoutuikin nopeasti syntymänsä jälkeen suomalaisen kaupunkihierarkian alinta kastia edustava käsite (Ilmonen 2016).

Tämän tutkielman tarkastelun kohteena on kaksi Helsingin itäisessä suurpiirissä sijaitsevaa lähiötä, jotka ovat muiden kaltaistensa tavoin kärsineet negatiivisesta leimasta. Myllypuro ja Kontula ovat pääosin 1960-luvulla rakennettuja kerrostalovaltaisia asuinalueita, jotka toimivat kotina noin 16 000 ihmiselle. Irene Roivainen (1999a) on tutkimuksessaan kuvannut, kuinka Myllypuron ja Kontulan kaltaiset lähiöt on läpi historiansa kuvattu mediassa negatiivisissa konteksteissa, virheellisinä ja puutteellisinä paikkoina. Roivaisen mukaan tämä virheellisyys ulottuu alueen itsensä lisäksi määrittämään myös asukkaitaan ja heidän identiteettiään. Tämä, sekä alueiden verrattain heikko sosioekonominen tilanne on ollut omiaan tekemään Kontulasta ja Myllypurosta alueita, jotka toimivat muun yhteiskunnan silmissä asukkaitaan negatiivisesti määrittävinä kotipaikkoina.

Tutkielmassani haluan selvittää, minkälainen on se kuva, joka Myllypurosta ja Kontulasta asuinalueina on lehden sivuilla tehty, ja millaisina kotipaikkoina ne on asukkailleen kuvattu 2000 ja 2010-lukujen aikana? Tätä tarkastelen arvioimalla alueita käsittelevän uutisoinnin tarjoamia mielikuvia, jotka omalta osaltaan toimivat maineen uusintajana ja rakentajana. Aihe on tärkeä sekä yksittäisten alueiden kehityksen kannalta että kaupungintasoisen segregaaation näkökulmasta. Maineeseen liittyvät tekijät eivät kosketa ainoastaan alueiden asukkaiden elämää näiden arvon määrittäjänä, vaan vaikuttaessaan voimakkaasti myös ulkopuolisten kuvaan alueesta toimivat esimerkiksi muuttoliikettä ohjaavana tekijänä (Gourlay 2017), jolloin alueen objektiivisesta todellisuudesta riippumattomat tekijät voivat toimia alueen kehityskaaria voimistavina, niin hyvässä kuin pahassakin.

Myllypurossa on viimeisen parinkymmenen vuoden aikana toteutettu merkittäviä uudistushankkeita niin täydennysrakentamisen kuin kokonaan uusien julkisten tilojenkin rakentamisen keinoin alueen viihtyisyyden ja vetovoiman kohentamiseksi. Kontulassa tapahtuneet muutokset sitä vastoin ovat olleet varsin vaatimattomia. Useissa stigmatisoitujen alueiden kehitystä käsittelevässä tutkimuksessa on tultu tulokseen, etteivät muutoin onnistuneiksi koetut kehityshankkeetkaan aina onnistu vaikuttamaan alueen ulkopuolisten mielikuviin (Permentier, van Ham & Bolt 2008; Hastings & Dean 2003; Gourlay 2007), jolloin ne voivat toimia alueen hyvin alkaneet kehityksen jarruna.

Koska medially on merkittävä rooli näiden mielikuvien synnyttäjänä (esim. Brattbak & Hansen 2004, Permentier, van Ham & Bolt 2008; Gourlay 2007; Palmer, Ziersch, Arthurson, & Baum 2005) olen päätenyt tarkastelemaan Myllypuron ja Kontulan maineen muodostumista nimenomaan lehtiaineistoa käyttäen. Sanomalehti voi kirjoittelullaan stigmatisoida aluetta ja uusintaa sen negatiivista leimaa, toisaalta se voi myös tarjota leimaa haastavia sisältöjä tai kokonaan uusia, paremman maineen rakennusaineita. Kahta lähtökohdiltaan samantyyppistä aluetta käsittelevän pitkän aikajakson uutisoinnin tarkastelulla haluan tuottaa tietoa myös siitä, onko kehityshankkeiden mahdollista tarjota aineksia myös alueen paremman maineen rakentumiselle? Ovatko alueet kehityshankkeiden tai muun mahdollisen kehityksen myötä alkaneet näyttäytyä lehden sivuilla erilaisina, vai onko mahdollisten uutisoinnissa tapahtuneiden muutosten taustalta löydettävissä myös muita tekijöitä?

Tutkielman taustakirjallisuusosuudessa esittelen tarkemmin suomalaisen lähiön historiaa ja kulttuurisia merkityksiä sekä kuvailen myös tutkimuslähiöideni Kontulan ja Myllypuron kehitystä ja piirteitä asuinalueina. Toisessa luvussa kuvaan alueen stigmaa ja sekä syitä huonon maineen muodostumisen taustalla hyödyntäen aihetta käsittelevää kansainvälistä tutkimusta sekä sosiaalitieteiden että maantieteen kentiltä. Aineistoa ja tutkimusmetodia kuvaavassa luvussa kerron tarkemmin aineistostani ja sen käsittelyä. Lisäksi kuvaan niitä prosesseja, joita olen aineistoa analysoidessani käynyt läpi ja mihin tekijöihin analyysini olen perustanut.

Analyyssiosuus jakautuu kahteen pääluukuun; ensimmäisessä osassa pureudun uutisoinnissa tapahtuneeseen ajalliseen muutokseen arvioiden uutisointien negatiivisia ja positiivisia sävyjä, dominoivia teemoja sekä niiden vaikutusta siihen, millaisiksi alueen maineet ovat lehdessä 17 vuoden aikana muotoutuneet. Arvioin myös uutisointien suhdetta alueilla tapahtuneisiin aktuaalisiin muutoksiin. Toisessa analyysiluvussa tarkastelen ensimmäisen luvun tulosten innoittamana alueiden sosiaaliseen ympäristöön liittyvien tekijöiden merkitykseen maineen rakentumisen ja stigmatsoivien uutissisältöjen suhteen. Viimeinen luku on varattu johtopäätöksille, jossa tarkastelen tuloksiani syvemmin suhteessa teoreettiseen viitekehykseen sekä pohdin tutkimusalueideni kehitystä kaupungintasoisesta näkökulmasta tarkastellen niiden välistä suhdetta sekä maineesta ammentavia kehityskaaria.

2. Tutkimuskohteena lähiö

Lähiö-käsitteellä viitataan yleisellä tasolla keskusta-alueen ulkopuolella sijaitsevaan, kerrostalovaltaiseen alueeseen, jolla on oma liikekeskuksena tärkeimpine palveluineen (Kielitoimiston sanakirja). Sanan alkuperä voidaan paikantaa jo 1940-luvulle, jolloin arkkitehti Otto I. Meurman kehitti niin sanotun lähiöopiksi kuvaamansa asemakaavatyypin. Asumalähiötä, tätä uuden tyyppistä tapaa asua, pidettiin ratkaisuna kaupunkien liialliseksi koettuun tiiviyyteen. Lähiörakentamisella pyrittiin vastaamaan teollistumisen ja kaupungistumiskehityksen myötä lisääntyneeseen asuntokysyntään kaupunkialueilla ja niiden laitamilla. Lähiösuunnittelun alkumetreillä lähiö näyttäytyi tapana yhdistää luonto ja kylämaisyyden urbaaniin kaupunkiasumiseen. (Hurme 1991, 78-9; Roivainen 1999a, 130.)

Lähiöt rakennettiin pääsääntöisesti ennestään lähes luonnonvaraisille, kaupungin liepeillä sijaitseville metsämailla. Idyllinen visio lähiöasumisesta maalais- ja kaupunkilaiselämän parhaita puolia yhdistävänä tapana asua ei kuitenkaan ollut pitkäikäinen, vaan 50-luvun puutarhakaupunki-ideologiaan nojanneiden lähiöiden rakentaminen väistyi 60- ja 70-luvuilla tehokkaan ja nopean betonirakentamisen tieltä (Karjalainen 2004, 5). Väljyydestään kritiikkiä osakseen saaneiden asumalähiöiden rakentaminen vaihtui korkeaan, kerrostalovaltaiseen ihanteeseen ”kompaktikaupungista”, ja metsälähiöt vaihtuivat betonilähiöihin. Lähiöt ovat kohdanneet kritiikkiä niin fyysisten kuin sosiaalistenkin puutteidensa johdosta, ja lähiörakentamista on kautta historiansa kritisoitu epäviihtyisyydestä, omaleimaisuuden puutteesta, huonolaatuisesta rakennetusta ympäristöstä sekä syrjäisestä sijainnista ja palveluiden vähäisyydestä (Kopomaa 2011, 24; Ilmonen 2016, 107). Arvostelusta huolimatta lähiöt ovat erottamaton osa Suomalaista kaupunkikulttuuria. Lähiötyyppisiksi luokiteltavia asuinalueita on Suomessa yli 300, ja ne toimivat kotipaikkana noin miljoonalle Suomalaiselle (Karjalainen 2004, 5).

Mahdollisten aktuaalisten puutteidensa lisäksi lähiöiden arvostukseen ovat vaikuttaneet niihin liitetyt stereotyyppiset, usein negatiivisesti virittyneet mielikuvat. Mielikuvat esimerkiksi Helsingin huonomaineisista lähiöistä elävät myös

pääkaupunkiseudun ulkopuolella, myös niiden piirissä, jotka eivät alueita muutoin tunne tai ole niissä vierailleet (Pulkinen & Idström 2017, 54). Negatiivisia puolia korostavan ja kritiikkiin taipuvaisen lähiöpuheen julkisessa keskustelussa voidaan nähdä toimineen näiden mielikuvien tuottajana, uusintajana ja ylläpitäjänä. Mervi Ilmosen (2016) mukaan lähiöiden huonoa mainetta on tuotettu niiden systemaattisella mustamaalaamisella esimerkiksi valtamedian taholta. Mielikuvat lähiöistä perustuvat usein stereotypioihin, jotka voivat olla seurausta satunnaisista uutisoinneista koskien alueen ongelmia tai järjestyshäiriöitä, sekä esimerkiksi yleisestä lähiövastaisuudesta. Näin lähiöstä on muotoutunut suomalaisen kaupunkiasumisen alinta hierarkiaa ja huonointa mahdollista aluetta kuvaava käsite. (Mt., 101, 106.)

Lähiöiden asukkaiden omat käsitykset kotiseudustaan sekä ulkopuolisten näkemys ja julkisessa keskustelussa esitetty tapa puhua lähiöstä eivät useinkaan kohtaa, asukkaiden arvioiden ollessa lähtökohtaisesti ulkopuolisten näkemyksiä positiivisempia (esim. Roivainen 1999a, Alamiykkö 2005, Korhonen 2008, Hyötyläinen 2013, Ilmonen 2016). Asukkaiden positiivisista kokemuksista ja puolustuspuheista huolimatta lähiökeskustelua on kuitenkin julkisuudessa dominoinut juuri ulkopuolisten tuottama, kaiultaan negatiivinen diskurssi (Ilmonen 2016, 104). Irene Roivainen on väitöskirjassaan *Sokeripala metsän keskellä – Lähiö sanomalehden konstruktiona* (1999a) tutkinut lähiötä julkisuuden tuottamana kategoriana käyttäen aineistonaan Helsingin Sanomien lähiöaiheista kirjoittelua aina lähiörakentamisen syntyvuosista 1950-luvulta 1990-luvulle saakka. Roivaisen mukaan lähiön määritelmä on riippuvainen ajasta ja paikasta, ja se on olemassaolonsa aikana kategorisoitunut monin eri tavoin. Lähiörakentamisen alkuaikoina lähiöt olivat uusia ja uljaita modernin kaupunkikulttuurin ja luonnonläheisyyden kohtaamispaikkoja täynnä urbaaneja mahdollisuuksia. Kuitenkin 1960-luvun loppupuolelta aina 90-luvun lopulle on Helsingin Sanomien lähiöaiheinen uutisointi painottanut kirjoittelussaan melko yksipuolisesti lähiöiden ongelmallisuutta sekä lähiön roolia eräänlaisena riskiyhdyskuntana ja paikkana, jossa on virhe ja joka tulisi korjata. (Roivainen 1999a, 130.)

Helsingin Sanomien kirjoittelusta Roivainen erottelee eri ajanjaksoille tyypillisiä tapoja esittää lähiö ongelmallisena. Ongelmallisuuden taustalla nähtävät syyt ovat vaihdelleet vuosikymmenten aikana. 1970-luvulle saakka lähiö kategorisoitui

terveysriskiksi. Eristyneen sijainnin, puutteellisten palveluiden ja epäviihtyisyyden pelättiin vaikuttavan negatiivisesti asukkaiden mielenterveyteen. Terveysnäkökulma väistyi kuitenkin 70-luvun puolessavälissä, jolloin lähiö näyttäytyi suuren muuton yhteydessä idyllisen maalaiselämän vastakohtana, juurettomuuden, häiriökäyttäytymisen ja sosiaalisten ongelmien tyyssijana. 90-luvulle tultaessa Roivainen löytää Helsingin Sanomista kaksi eri päälinjaa, slummiutumisen sekä kotiseutuistumisen. Slummiutumisdiskurssi maalaa uhkakuvia lähiöiden tulevaisuudesta urbaaneina slummeina. 1990-luvun lama ja korkea työttömyysaste sekä lisääntynyt kansainvälinen segregaatiokeskustelu loivat pohjaa slummiutumispuheille. Kotiseutu-diskurssi taas korostaa lähiön asukkaiden omaa näkökulmaa asuinalueestaan, ikään kuin vastaiskuna slummidiskurssin luomalle yleistävälle ja negatiiviselle kuvalle, tarkoituksenaan luoda lähiöille omaa paikallista identiteettiä. (Roivainen 1999a, 105–109.)

Lähiörakentamisen alkutaipaleen lyhyen innostuksen jälkeen lähiö näyttäytyi Helsingin Sanomien sivuilla lähes puhtaasti negatiivisessa valossa aina 60-luvulta 90-luvulle saakka. 1990-luvun positiivinen näkyvyyskin oli lähinnä lähiöasukkaiden itsensä tuottaman kotiseutudiskurssin varassa. Roivaisen mukaan yksittäisten lähiöiden puutteet nousevat helposti määrittämään lähiökäsitettä, kun sanomalehtien otsikoinnissa ei esimerkiksi spesifioida mistä alueesta itseasiassa on kyse, vaan puhutaan yksinkertaisesti vain ”lähiöstä” (Roivainen 1999a, 74). Negatiivisille stereotypioille alttiit asuinalueet jakavat usein samoja ominaisuuksia. Alueiden samankaltaisuuksien takia yksittäisellä alueella esiintyvät mahdolliset ongelmat kytkeytyvät helposti mielikuviin kaikista tietyn tyyppiseksi luokitelluista alueista, jos nämä asuinalueet nähdään yhtenäisenä ryhmänä, jolla on yhtenäinen kehityskulku (Brattbakk & Hansen 2004, 325).

Ilmonen (2016, 105) kuvaa lähiön käsitteen olevan liukuva, lähiöksi koetaan useammin vaikkapa Jakomäen tai Kontulan kaltaiset alueet, kun taas esimerkiksi vauraammaksi mielletyt alueet kuten Kulosaari eivät samalla tavoin yhdisty lähiömielikuviin. Helsingin seutua tarkasteltaessa urbaanin elämän varjopuolet, betoniset lähiöt ja sosiaaliset ongelmat löytävät osoitteensa ihmisten mielissä muuta kaupunkia useammin myös erityisesti tietyltä maantieteelliseltä alueelta. Lähiö-termin negatiivinen lataus korostuu etenkin ”itäisistä betonilähiöistä” puhuttaessa (esim.

Roivainen 1999a, Spokesman Oy 2007). Itä-Helsingin alueen voidaankin nähdä kärsivän eräänlaisesta kulttuurisesta leimautumisesta muita Helsingin alueita voimakkaammin, ja siihen liitetään verrattain runsaasti negatiivisia ja stereotyyppisiä mielikuvia. Esimerkiksi Mika Hyötyläinen (2013) on pro-gradu tutkimuksessaan tarkastellut Mellunmäen aluetta alueen stigman näkökulmasta. Asukkaiden mukaan Mellunmäen negatiivinen kuva on seurausta koko Itä-Helsinkiä leimaavasta stereotyyppisestä käsityksestä, eikä Mellunmäki itsessään muutoin kokonaisuudessaan poikkea muista lähialueen asuinalueista. (Mt., 70). Itä-Helsingin voidaan puhtaasti maantieteellisen käsitteen lisäksi nähdä olevan sosiaalisesti rakennettu mielikuva, ja käsitteenä erityislaatuinen, sillä sitä käytännössä vastaavia Pohjois-, Länsi- tai Etelä-Helsinki käsitteitä ei juurikaan arkipuheessa käytetä Itä-Helsingin tavoin, vaan ne esiintyvät useimmiten puhtaasti maantieteellisenä tai hallinnollisina käsitteinä. Itä-Helsinki käsitteen alle sisällytetään helposti myös maantieteellisesti Itä-Helsinkiin kuulumattomia lähiöitä, vastaavasti taas Itä-Helsingin keski- tai yläluokan asuinalueita ei nähdä ”itähelsinkiläisinä”. (Alamiekkaoja 2005, 37.)

Vaikka lähiöiden maineeseen ja arvostukseen vaikuttavat niihin liitetyt negatiiviset stereotypiat, joiden todellisuuspohja ei aina ole täysin perusteltu, on lähiöissä kuitenkin muuhun kaupunkiin verrattaessa myös todellisia ongelmia. Taloustilanteen vaihtelut ja työelämän rakennemuutokset vaikuttavat etenkin 60- ja 70-luvuilla rakennettuihin lähiöihin muuta kaupunkia voimakkaammin, eivätkä lähiöalueet näytä elpyvän esimerkiksi taantumien vaikutuksista muun seudun kanssa samassa tahdissa (Stjernberg 2017). Kansainvälisesti vertailtuna suomalaisten lähiöiden tilanne on kuitenkin poikkeuksellisen hyvä, sillä poliittisin ja asuntomarkkinoihin liittyvien keinoin on onnistuttu välttämään laajempien, kokonaisia alueita kattavien huono-osaisuuden keskittymien muodostuminen.

Verrattain maltillisen segregaatiokehityksen taustalla on Suomessa pitkään harjoitettu sosiaalisen sekoittamisen politiikka. Sekoittamisen seurauksena alueet kaupungin sisällä ovat sisäisesti heterogeenisiä ja toisaalta toistensa kanssa ainakin kansainvälisesti vertailtuna samankaltaisia. Asuinalueiden väestörakenne on pyritty pitämään monipuolisena kaavoittamalla uusille asuinalueille eri hallintaperusteisia asuinrakennuksia, jolloin samoilla alueilla on sekä esimerkiksi sosiaalisesti tuettua asumista että omistuspohjaisia asuntoja (Vaattovaara & Kortteinen 2003, 2129,

Kortteinen & Vaattovaara 2015, 563). Tästä huolimatta alueellinen eriytyminen on olemassa oleva ilmiö myös suomalaisissa kaupungeissa, etenkin pääkaupunkiseudulla tapahtuneesta kehityksestä voidaan tunnistaa myös huolestuttavia piirteitä, ja monin sosioekonomisin mittarein mitattuna alueiden väliset erot ovat todellisuutta. Mitään merkittävää, nopeasti edennyttä eriytymistä ei kuitenkaan ole esimerkiksi 2010-luvun aikana tapahtunut, mutta tapahtuneet muutokset ovat vahvistaneet heikoimpien ja vahvimpien alueiden välistä eroa näkyen etenkin joidenkin yksittäisten alueiden aseman heikentymisenä. (Vilkama ym. 2014; Vilkama & Hirvonen 2018.)

2.1 Tutkimusalueet: Kontula ja Myllypuro

Sekä Myllypuro että Kontula ovat kerrostalovaltaisia alueita, jotka rakennettiin ennestään lähes koskemattomille suo- ja kallioalueille pääsääntöisesti 1960-luvun aikana. Alueet sijaitsevat vierekkäin, toisistaan yhden metropysäkin etäisyydellä Helsingin Itäisessä suurpiirissä, Kehä 1:sen varrella noin 10 kilometrin päässä Helsingin keskustasta. Myllypuro toimii omana peruspiirinään, alueen asukasluku on reilu 12 000 (Myllypuro.fi). Kontulassa asukkaita on arviolta 14 000 (Mäki & Vuori 2017, 48), ja se muodostaa yhdessä Vesalan, Kurkimäen, Mellunmäen ja Kivikon kanssa Mellunkylän peruspiirin.

Alueiden alkuperäiset kerrostaloalueet edustavat ajalleen tyypillistä metsälähiöideologiaa, jonka ihanteiden mukaisesti lähiöt rakennettiin 1960-luvulla metsämäisiin ympäristöihin, ja joiden suunnittelussa pyrittiin huomioimaan alueen vallitsevat luonnonolosuhteet (Stjernberg 2017, 15). Ajan hengen mukaisesti alueiden suunnittelussa pyrittiin niin ikään panostamaan alueiden keskeiset palvelut yhdistävään kävelyteiden verkostoon. Myllypuron kerrostalokeskittymän talot suunniteltiin väritykseltään yhteneväisen vaaleiksi, ja esimerkiksi koulu ja ostari sijoitettiin alueella niin, että niihin oli pääsy joka suunnalta ilman tienylittämistä (Pulkinen & Idström 2017, 6-7). Myös Kontulan keskuksena toimii metroasema ja sen viereinen, vuonna 1967 rakennettu ostoskeskus, joiden ympärille asuinrakennukset sijoittuvat väljän viuhkamaisesti (Kokkonen 2002, 37-8, 63). Kontulan ostari on suomen suurin avo-ostoskeskus ja nykyiselläänkin Kontulan

ostarilla toimii yli 80 yrittäjää ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös Suomen suurin sisäskeittihalli (MyHelsinki.fi).

Väljästi rakennetut alueet on suunniteltu kevyt liikenne huomioon ottaen, keskeiset palvelut ovat kävelen saavutettavissa ja suurimmat autotiet löytyvät alueiden reunoilta. Kävelijäystävällisyydestään ja luonnonläheisyydestä huolimatta metsälähiöideologia sai osakseen kritiikkiä, ja vaikka esimerkiksi Myllypuron alkuperäisen suunnitelman pienoismallia esiteltiin aikanaan sekä Pariisiin että Wienin asuntoaluesuunnittelun näyttelyissä, joissa sitä kuvattiin ”yhdeksi parhaimmista esikaupunkialueista”, arvosteltiin rakennusten suurta kokoa ja harvaa sijoittelua jo lähes heti niiden valmistuttua (Valkonen 2005, 46-9). 1970-luvulle tultaessa kerrostalojen rakentaminen väheni, kaupungistumisen hidastumisesta sekä lähiörakentamisen kritisoinnista seuranneiden suunnitteluihanteiden muutosten johdosta (Stjernberg 2017, 16). Uudisrakentaminen Myllypurossa 70- ja 80-luvuilla keskittyi pääsääntöisesti pientalojen rakentamiseen kerrostalokompleksin läheisyyteen, Myllärinlaakson ja Karhunkaatajan alueille (Pulkinen & Idström 2017, 6-7). Kontulassa 60-luvun jälkeinen rakentaminen on pitkälti keskittynyt alueen ulkoreunoille, 80-luvulla alueen itäiselle reunalle kohosi Vesalan asuinalue ja 90-luvulla lännen suuntaan Kivikko.

Kontulan ja Myllypuron kaltaiset, pääosin 60- ja 70-luvuilla rakennetut lähiöt, vastasivat pitkään demografisilta sekä sosiaalisilta piirteiltään muuta kaupunkia kerrostalovaltaisuudestaan huolimatta. 1990-luvun lama kuitenkin kuritti lähiöitä poikkeuksellisen ankarasti. Lähiöt eivät ole muiden asuinalueiden tavoin elpyneet laman jälkeen ennalleen, vaan lähiötyyppisten asuinalueiden sosioekonominen asema on päinvastoin heikentynyt muuhun kaupunkiin verrattaessa. Nykyäänkin keskimääräisessä Helsingin seudun lähiössä on muuta kaupunkia korkeampi työttömyysaste, enemmän vieraskielisiä ja ikääntyneitä asukkaita sekä matalampi koulutustaso. (Stjernberg 2017, 69, 83, 100-1.)

1990-luvun loppupuoliskolla sekä Myllypuro että Kontula olivat noin 30 vuoden ikäisiä, ja kaikin puolin ominaisuuksiltaan muitakin Itä-Helsingin asuinalueita vastaavia lähiöitä. 90-luvun laman vaikutukset näkyivät alueilla työttömyyden lisääntymisenä sekä kasvaneina sosiaalisina ongelmina. Taantuma näkyi myös infrastruktuurin rappioitumisessa, puistoalueet olivat hoitamattomia ja rakennusten

seinät graffitien peitossa. (Aronen & Korhonen-Wälmä 2007, 2; Korhonen-Wälmä, Mattila & Maijala 2008, 75.) Tutkimukseni alkuvuosina 2000-luvun alussa alueiden työttömyysasteet olivat melko samoissa lukemissa ja huomattavan korkeat koko kaupungin vastaavaan lukuun, 8,4 prosenttia, verrattaessa. Vuonna 2000 työttömyysaste oli Myllypurossa 14,9 prosenttia, Kontulassa taas 14,2. Jo vuoden 2003 jälkeen Kontulan työttömyysprosentti nousi kuitenkin pysyvästi Myllypuroa korkeammalle. (Aluesarjat 2020.) Myös asukkaiden keskimääräiseen tulotasoa, vieraskielisten määrää sekä koulutukseen liittyviä tekijöitä tarkasteltaessa ovat alueet näyttäneet melko yhteneväisinä vielä 2000-luvun alussa (Pulkinen & Idström 2017). Maantieteellisen sijainnin ja arkkitehtuuristen tekijöiden lisäksi alueet ovat siis myös sosiaalisilta piirteiltään olleet hyvin samankaltaisia tämän tutkimuksen tarkastelujakson alussa.

2.1.1 Aluekehityshankkeet

Lähiöiden huolestuttavien kehityskulkujen pysäyttämiseksi Helsingin kaupunginhallitus perusti vuonna 1996 Lähiöprojektin, jonka tavoitteeksi kirjattiin esikaupunkialueiden viihtyisyyden kehittäminen, rakennuskannan kunnossapidosta huolehtiminen sekä alueellisen asukastoiminnan aktivoiminen ja alueiden maineen ja arvostuksen kohentaminen. Projektiin otettiin alun perin mukaan neljä 60–70-luvuilla rakennettua asuinalueita. Myllypuron ja Kontulan lisäksi tuolloin mukaan valikoituivat Vanha Vuosaari ja Pihlajisto. Alueiden valintaa perusteltiin niiden kokonaisvaltaisella kehittämistarpeella, jolla viitattiin sekä fyysisten tekijöiden että sosiaalisten olosuhteiden parantamiseen. (Korhonen-Wälmä, Broman, Härkäpää 2000, 8.) Lähiöprojektin alueisiin kohdistuneilla hankkeilla tähdättiin alueiden kokonaisvaltaiseen parannukseen ja vahvuuksien korostamiseen niin peruskorjauksien kuin täydennysrakentamisenkin keinoin.

Lähiöprojektin lisäksi sekä Myllypuro että Kontula olivat mukana myös EU:n Urban hankkeissa, perusteena valintaan olivat korostuneet sosiaaliset ongelmat ja etenkin pitkäaikaistyöttömyyden suuri määrä (Korhonen-Wälmä, Broman, Härkäpää 2000, 14). Urban hankkeiden rahoituksen avulla pyrittiin elävöittämään kaupunkikulttuuria sekä tukemaan alueiden sosiaalista elämää julkisten tilojen kohentamisen keinoin

vuosien 1997 ja 2006 välillä. (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2007, 28.) Hanke nojasi eurooppalaisen kaupunkiuudistuksen ideaan, jonka ihanteena on sekä alueen vahvuuksien korostaminen että ongelmien korjaaminen. Sekä epäkohtien sekä voimavarojen yhtäaikaisen huomioimisen alueen kehitystoimissa nähdään tarjoavan parhaat lähtökohdat alueen kehitykseen, kun vahvuuksia tuetaan tasapainoisesti yhdessä ongelmiin puuttumisten kanssa. (Broman 2008, 97.)

Alueiden kehityskulut sekä fyysisiltä että sosiaalisilta piirteiltäänkin ovat olleet melko yhteneväisiä lähiörakentamisen alkuvuosista aina 2000-luvulle saakka. Tämän tutkielman tarkastelujakson aikana, 2000- ja 2010-luvuilla, Myllypuron alueen kunnostukseen on kuitenkin panostettu huomattavasti Kontulaa enemmän. Myllypurossa on satsattu sekä jo olemassa olevien julkisten tilojen ja rakennusten kunnostamiseen että laajamittaiseen uudisrakentamiseen. Kokonaan uusien asuinalueiden lisäksi merkittävimpinä uudistuksina voidaan pitää monipuolista, metroaseman välittömässä läheisyydessä sijaitsevan entisen kirjapainorakennuksen tiloihin sijoittuvaa vuonna 2000 avattua liikuntakeskus Liikuntamyllyä, sekä vanhan 60-luvun lähiöostarin purkua ja sen tilalle nousutta keskustakorttelia (Pulkkinen & Idström 2017, 49). Myllypuron aluekehityksen suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota esimerkiksi liikunnan ja kaupunkikulttuurin kehittämiseen alueen identiteetin rakentajana (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2007, 28). Liikuntamyllyn ympäristöön onkin vuosien saatossa noussut salibandy- sekä jalkapallohalli ja liikuntapuisto. Kontulassa on satsattu lähinnä julkisten palvelutilojen, kuten uimahallin, nuorisotalon ja metroaseman peruskorjauksiin (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2008, 25), myös Kontulaa täydennysrakennettu, mutta huomattavasti pienimuotoisemmin kuin Myllypuroa (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2005, 14).

3. Alueen maine

3.1 Maine ja stigma

Paikkoihin ja asioihin liittyvät mielikuvat vaikuttavat siihen, kuinka koemme ympäristöämme. Muiden ihmisten näkemykset sekä esimerkiksi vallitseva kulttuuri toimivat mielikuvien luojina ja muokkaajina. Mielikuviin saattaa sisältyä voimakkaita yleistyksiä ja kärjistyksiä, ja näiden yleistyksien toisto useiden eri tahojen taholta uudelleen ja uudelleen on omiaan tekemään mielikuvista omaa elämäänsä eläviä, todellisuudesta irrallaan olevia stereotypioita. (Cantell, Rikkinen & Tani 2007, 169.) Mielikuvaksi voidaan kutsua yksilön omaa käsitystä tai kokemusta kohteesta. Kun moni yksilö tai taho liittyy kohteeseen samoja mielikuvia, voidaan puhua jaetusta mielikuvasta. Jaettu mielikuva ei kuitenkaan ole yhtä kuin maine, vaan maine on pikemminkin käsitys tai uskomus siitä, mitä jonkin nimeämättömän, yleisenä pidetyn enemmistön uskotaan pitävän totena. Kearns, Kearns & Lawson (2013) kuvaavat mainetta metauskomukseksi, eli uskomukseksi siitä, mihin muiden uskotaan uskovan. Toisin kuin mielikuvat, maine ja sen olemassaolo ovat riippumattomia siitä, pitääkö yksilö itse henkilökohtaisesti mainetta totuudenmukaisena vai ei. (Mt., 581.)

Maineen muodostuminen on kommunikatiivinen prosessi, sen perustuessa puheisiin, kuulemiseen ja kertomuksiin, jotka kiertävät yhteiskunnassa. Kiertäessään kertomukset voivat muuttua esimerkiksi yksinkertaisimmiksi, dramatisoitua tai saada jopa myyttisiä piirteitä. Kerran muodostuttuaan on maineen muuttaminen haasteellista, sillä yhteisössä toistettaviin kertomuksiin ja esityksiin perustuva maine voidaan nähdä jopa eräänlaisena yhteiskunnallisena instituutiona. (Karvonen 1999, 46-7.) Vaikka maine on fyysisestä todellisuudesta irrallinen ilmiö, on se kuitenkin osa kulttuurista ja sosiaalista todellisuutta ja voi vaikutuksiltaan olla yhtä voimakas kuin fyysinenkin todellisuus (Karvonen 1999, 18). Maine toimii eräänlaisena filterinä, jonka läpi kohdetta tarkastellaan. Näin maine muokkaa tapaamme tarkastella kohdetta ja sitä käsittelevää informaatiota. Kohteen hyvä maine saa herkästi myös huonot ja negatiiviset viestit näyttäytymään poikkeuksellisina sattumina, kun taas huonomaineiseksi koettuun kohteeseen liittyvät positiivisetkin viestit tulkitaan

todennäköisimmin vain neutraaleiksi tai satunnaisiksi onnen kantamoisiksi. (Vuokko 1996, 61-3.) Maine toimii siis kohteesta syntyvien käsityksien muokkaajana ja mielikuvien rajaajana (Aula, Vehkalahti & Äikäs 2007, 19).

Alueiden mainetta on tutkittu etenkin sosiaalitieteiden sekä maantieteen piirissä. Sosiaalitutkimuksessa alueen huonomaineisuutta ja sen vaikutuksia lähestytään mainetta useammin alueen stigman käsitteen kautta, kun taas maineesta puhuminen on vakiintuneempi maantieteellisen tutkimuksen piirissä. Stigma ja huono maine ovatkin päällekkäisiä, samoista tekijöistä ja lähtökohdista riippuvaisia ilmiöitä. Stigma on sosiologi Erving Goffmanin teoksessaan *Stigma: Notes on the management of spoiled identity* (1963) määrittelemä tilanne, jossa tiettyyn yksilön piirteeseen liitetään negatiivisia uskomuksia sekä mielikuvia. Goffmanin mukaan stigmatisoitu yksilö nähdään normaalista poikkeavana, ja stigmaan kohdistuvat ennakkoluulot määrittävät yksilön identiteettiä muiden silmissä sekä vaikuttavat siihen, kuinka häneen suhtaudutaan. Stigma voi olla seurausta esimerkiksi kehollisista virheistä, luonteen poikkeavuuksista, riippuvuudesta, poikkeavasta seksuaalisuudesta tai työttömyydestä. Goffman lisää myös rotuun, uskontoon sekä kansallisuuteen liittyvät ennakkoluulot stigmatisoivaksi piirteeksi. (Goffman 1963, 4-5.)

Teoksessaan *Urban Outcasts* (2008) Loïc Wacquant ihmettelee miksi Goffman ei ole sisällyttänyt stigman määritelmäänsä alueen ja paikan roolia yksilön arvon määrittäjänä sekä identiteetin ”pilaajana”. Alueen stigmalla Wacquant tarkoittaa tiettyjen alueiden saamaa negatiivista leimaa, josta on muodostunut yleisesti jaettu käsitys alueen vallitsevista olosuhteista. Stigma ei ole suoraa seurausta todellisuudesta, silti se vaikuttaa stigmatisoituneen alueen asukkaisiin monin tavoin, rapauttaen sekä alueen sisäitä integraatiota että vaikuttamalla negatiivisesti siihen kuinka alueen ulkopuoliset sekä esimerkiksi viranomaiset heihin suhtautuvat. (Wacquant 2008, 173-4, 183-4, 238.) Wacquantin mukaan jokaisesta länsimaisesta kaupungista on löydettävissä omat ”no go”-alueensa, jotka nähdään paikkoina, joissa vain yhteiskunnan hylkiöt suostuvat asumaan. Nämä ”urbanit helvetinloukot” koetaan ja tunnetaan eräänlaisina välinpitämättömyyden-, rikollisuuden- sekä synninpesinä. Tämän kaltaiset negatiiviset mielikuvat voivat ulottua koskettamaan kokonaisia kaupunginosia tai esimerkiksi sosiaalisesti tuettujen asuintalojen keskittymää tietyn alueen sisällä. (Wacquant 2008, 240-41.)

Tutkimuksessaan Wacquant vertailee amerikkalaista *ghettoa* sekä ranskalaista työnväenluokan asuttamaa *banlieuetä*. Wacquantin kuvailemaan chicagolaiseen ghettoon liittyvä stigma on vahvasti kytköksissä afroamerikkalaisuuteen liitettyyn leimaan, kun taas Pariisin banlieuessa väestö on heterogeenisempää. Tarkasteltaessa stigmaa eurooppalaisessa kontekstissa korostuvat köyhyys ja muut sosiaaliset ongelmat, kun gheton merkittävimpänä määrittäjä toimii näiden lisäksi nimenomaan asukkaiden etninen tausta. (Wacquant 2008, 180–183.) Alueen stigma on kytköksissä sosioekonomisiin rakenteisiin ja alueiden eriytymiseen, jolloin aihetta käsittelevän tutkimuksen voidaan olettaa olevan riippuvaista tutkitun yhteiskunnan oloista. Suomalainen yhteiskunta poikkeaa oleellisesti esimerkiksi amerikkalaisesta tai ranskalaisesta, ja mitä kaupunkien segregaatiokehitykseen tulee, on Suomen tilanne kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellisen maltillinen, johtuen esimerkiksi hyvinvointivaltiomallin mahdollistamasta verrattain tasa-arvoisesta yhteiskunnasta, luvussa 2 kuvatusta sosiaalisen sekoittamisen politiikasta sekä moniin eurooppalaisiin maihin verrattuna myöhään alkaneesta laajamittaisemmasta maahanmuutosta. Tästä huolimatta lähien voidaan nähdä toimivan Wacquantin kuvaamien, kaupunkihierarkian alimmaisten alueiden suomalaisena vastineena.

Vaikka aihetta käsittelevä kansainvälinen keskustelu ja tutkimuskirjallisuus kuvaavat suomalaisesta yhteiskunnasta poikkeavia yhteisöjä, ovat alueen stigma ja maine ilmiöinä synty- sekä toimintamekanismeiltaan samankaltaisia riippumatta ympäröivistä yhteiskunnallisista oloista. Suomessa alueen stigmaa ovat tutkineet prograduissaan Aino Hiekkavuo (2014) tilastollisin menetelmin, sekä Mika Hyötyläinen (2013) haastattelututkimuksen keinoin. Heidän tutkimustulostensa valossa alueen stigma on ilmiönä olemassa myös Helsingin seudulla, stigmatisoivaa diskurssia esiintyy alueen asukkaiden puheessa ja asuinalueeseen liittyvän häpeän tunteen kokemisessa on alueellista vaihtelua. Helsingin seudun stigmatisoidut alueet näyttäytyvät Hiekkavuon ja Hyötyläisen tutkimusten perusteella samankaltaisina kuin mitä kansainvälisessä tutkimuksessakin on noussut esiin. Stigmatisoiva puhe kohdistuu sosiaalisesti tuettuun asumiseen, ja vahvimmin stigmaa kokevat huonot osaiset sekä tuetun vuokra-asumisen piirissä asuvat. (Hiekkavuo, 2015; Hyötyläinen, 2013.)

Aluetutkimuksessa stigmasta ja maineesta puhutaan usein samoissa yhteyksissä, ikään kuin toisiaan vastaavina termeinä, todellisuudessa ne ovat kuitenkin yhteneväisyyksistään huolimatta ilmiöinä sekä toimintamekanismeiltaan toisistaan poikkeavat. Käsitteiden käyttö ja niiden suhde ei aiheutta käsittelevässä tutkimuksessa ole täysin vakiintunutta, vaan esimerkiksi maineesta ja stigmasta saatetaan puhua niitä tarkemmin erittelemättä, jolloin ne näyttäytyvät ikään kuin toistensa synonyymeina. Kearns, Kearns ja Lawson (2013) ovat erotelleet stigman ja maineen käsitteiden välistä eroa. Heidän mukaansa stigman vaikutukset ovat kohteelleen yksinomaan negatiivisia, kun taas maine voi toimia myös voimavarana ja sen vaikutukset mielikuviin voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia. Yksilö tai organisaatio voi toimintaansa muuttamalla vaikuttaa maineeseensa ja sen rakentumiseen. Stigmatisoidulla kohteella ei tähän ole mahdollisuutta, vaan stigmasta eroon pääsy on riippuvainen laajemmasta sosiokulttuurisesta muutoksesta (mt., 580-2).

Alueen stigmatisoituminen on seurausta alueen heikoksi muodostuneesta maineesta. Tutkielmassani arvioin lehtiartikkeleita, ja niiden välittämiä mielikuvia pitkään huonosta maineesta kärsineistä ja näin ollen myös stigmatisoiduista alueista. Nämä mielikuvat voivat toimia aluetta stigmatisoivina tai stigmaa myötäilevänä. Toisaalta uutisointi voi sisällöissään myös tarjota rakennusaineita maineen kohentumista varten. Lähtökohdiltaan stigmatisoituneen alueen maineen kohentuminen edellyttää negatiivista leimaa haastavia mielikuvia, joiden varaan parempi maine voi rakentua.

3.2 Stigman synty ja syyt sen taustalla

Asuinalueet eivät ole vain fyysisiä, maantieteellisiä tapahtumapaikkoja kaupunkien sisällä. Fyysisen ympäristön lisäksi aluetta ja sen todellisuutta määrittävää ensisijaisesti siihen liitettyt kulttuuriset merkityksenannot (Gieryn 2000, 472-3).

Alueeseen liitetty mielikuvat ja mielikuvien varaan rakentuva maine on kulttuurista todellisuutta, joka määrittää aluettaan siinä missä talot, tiet ja puistotkin. Huono maine ei synny tyhjästä, vaan sen synty on riippuvainen historiallisesta ja kulttuurisesta kontekstista. Alueen stigmatisaatio on voimakkaasti riippuvainen nimenomaan alueen asukaspohjasta, negatiivisten mielikuvien ollessa seurausta tiettyihin ihmisryhmiin liittyvistä ennakkoluuloista asenteista.

Esimerkiksi Thomas Slater (2015, 6) kuvaa stigmatisoidun alueen peruspiirteiksi sosiaalisesti tuetun asumisen suuren määrän, työväenluokkaisen asukaspohjan, korkean työttömyysasteen, katurikollisuuden sekä alueen yleisen epäsiisteyden. Maahanmuuttajien osuus alueen väestöstä on myös usein korkea tai kasvussa. Eurooppalaisia kaupunkeja tarkasteltaessa nimenomaan sosiaalisesti tuettu asuminen korostuu stigman syntyä ja kokemista määrittävänä tekijänä (Hastings & Dean 2003, 172; Hastings 2004, 233; Hyötyläinen 2013; Hiekkavuo 2014). Permentier, van Ham ja Bolt (2008) tutkivat maineeseen vaikuttavia tekijöitä tarkastelemalla alueen fyysisen-, toiminnallisen- sekä sosiaalisen ulottuvuuden piirteiden merkityksiä. Sekä heikkomaineiseksi mielletyn alueen asukkaiden että ulkopuolisten toimijoiden haastatteluista koostuvan aineiston perusteella eniten alueen maineen heikkenemistä edistävänä tekijänä toimii sosiaaliseen ympäristöön liittyvät tekijät, fyysisten olosuhteiden sekä palveluiden jäädessä merkityksiltään toisarvoisiksi. Huonon maineen muodostumisen todennäköisyyttä lisää etenkin asukkaiden keskivertoa heikompi sosioekonominen asema, rikollisuus sekä maahanmuuttajataustaisten korkea osuus väestöstä (mt., 847). Myös Tanskassa stigmatisoituja alueita ja niiden asukkaita tutkineen Skifter-Andersenin (2008, 97) mukaan tutkittujen alueiden asukkaiden haastatteluissa alueen koetun huonon maineen taustatekijäksi arvioitiin nimenomaan alueen heikko sosiaalinen status.

Suomalaista lähiötä tarkastellut Mervi Ilmonen (2016) esittää negatiivisen lähiöpuheen olevan kytköksissä nimenomaan lähiön työväenluokkaiseen asukaspohjaan. Keskiluokan määrittellessä lähiön ja sen asukkaat ongelmallisiksi, määrittää se samalla itsensä ei-ongelmalliseksi. Historiallinen Pitkäsillan etelä- ja pohjoispuolten välinen henkinen jakolinja työväenluokan ja porvariston välillä on viimeisen vuosisadan aikana muuttunut lähiöiden ja muun kaupungin väliseksi symboliseksi rajaksi, työväenluokan siirryttyä kantakaupungin ulkopuolisille alueille. (Mt., 105-6.) Roivaisen (1999a) tutkimustuloksienkin valossa voidaan lähiön ongelmallisuuden nähdä olevan seurausta asukkaistaan. Vielä 1970-luvulle tultaessa lähiö fyysisenä ja toiminnallisena ympäristönä nähtiin riskinä asukkailleen, tämän jälkeen ongelmallisuuden määrittäjäksi ja riskitekijäksi valtamedian puheessa nousevat kuitenkin juuri asukkaat itse. Myös Junnilainen (2019), joka väitöskirjassaan tarkasteliee kahta eri lähiötä käsittelevää uutisointia 60-luvulta 2010-luvulle, toteaa lähiön muuttuneen työväenluokan asuinpaikoista satunnaisine puutteineen

ongelmalähiöiksi, joiden ongelmien juurisyy paikantuu asukkaiden itsensä puutteellisuuteen kansalaisina ja asukkaina. Työväenluokkaisuuden lisäksi myös lisääntynyt maahanmuutto kärjistää lähiöiden ja muun kaupungin välistä sosiaalista eroa, maahanmuuttajataustaisten asukkaiden määrän ollessa lähiöissä keskimäärin muuta kaupunkia korkeampaa (Ilmonen 2016, 105; Vilkama ym. 2014, 63).

3.2.1 Median rooli stigman synnyttäjänä ja kiihdyttäjänä

Median keskeinen vaikutus alueen maineen ja stigman muodostumisen taustalla nostetaan aiheita käsittelevissä tutkimuksissa esille lähes poikkeuksetta (esim. Kullberg & Timpka 2010, 603; Brattbak & Hansen 2004, 325; Permentier ym. 2008, 850; Gourlay 2007, 10–11; Palmer ym. 2005), mutta vaikka näiden suhde esitetään usein kiistattomana, on asiaan varsinaisesti perehtynyttä, media-aineistosta ammentavaa tutkimusta tehty verrattain vähän (kts. esim. Devereux ym. 2011, Martin 2000, Kearns ym. 2013). Valtamedia voi toimia stigmatisaatioprosessin alullepanijana, usein se kuitenkin toistaa tai hyödyntää jo olemassa olevaa stigmatisoitunutta näkemystä, jolloin sen roolin voidaan nähdä alullepanijan sijasta olevan enemmänkin uusintajana ja vahvistajana (Brattbakk & Hansen 2004, 325). Toisaalta median tapaa uutisoida kokonaan uudesta asuinalueesta on kuvattu merkittäväksi tekijäksi myös positiivisen maineen ja imagon synnyn taustalla (Mäenpää 2011, 102).

Raflaavat otsikot ja skandaalihakuiset jutut kiinnostavat kuitenkin usein suurta yleisöä positiivista uutisointia enemmän. Media ei ole neutraali tietolähde, vaan sen toiminta juontaa juurensa eri medioiden väliseen kilpailuun ja voitontavoitteluun. Näin ollen negatiivinen uutisointi todennäköisemmin tavoittaa laajemman yleisön, jolloin myös journalistien paine negatiivisten uutisten esille nostamiseen kasvaa. (Jacobs, Arthurson, Cica, Greenwood, & Hastings, 2011, 13.) Media uutisoinnillaan voi mukailla ja vahvistaa stigmaa kiinnittämällä erityistä huomiota alueen negatiivisiin tapahtumiin tai tартtumalla ehkä tahattomastikin stigman luomaa yleistä käsitystä vastaaviin aiheisiin ja piirteisiin. Myös korostetun negatiivissävytteinen sanasto tai raflaavat otsikot, sekä alueen huonomaineiseen taustaan viittaaminen myös positiivissa yhteyksissä toimivat stigmaa median taholta ylläpitävinä mekanismeina.

(Dean & Hastings 2000, 21; Palmer ym. 2005.) Huonomaineisen alueen mediakuva heikkenee ennestään, jos maine ja negatiiviset mielikuvat onnistuvat vaikuttamaan siihen, kuinka alueesta mediassa uutisoidaan.

Kotimaisen median kentälle voidaan sanoa historian saatossa muotoutuneen jonkinlainen lähiökirjoittelun kulttuuri, ja lähiöt ovatkin saaneet kovakouraista kohtelua ja arvostelua mediassa lähes syntymästään saakka (esim. Hypén 1997, Roivainen 1999a, Junnilainen 2019). Kirjoittelussa lähiötyyppiset alueet kategorioituvat herkästi yhdeksi, pääosin negatiivisten piirteidensä määrittämäksi massaksi, alueiden ominaispiirteiden jäädessä usein huomiotta. Lähiöprojektin yhteydessä vuonna 2007 toteutetun ”*Toimittajien mielikuvat lähiöasumisesta Helsingissä*” kyselyn tulosten perusteella lähiö-sanalla on toimittajien keskuudessa negatiivinen kaiku. Haasteltujen toimittajien mielikuvat lähiöistä olivat riippuvaisia siitä, oliko haastateltavalla itsellään omakohtaista kokemusta lähiöasumisesta. Lähiöasumiseen liittyviin mielikuviin vaikuttavista tekijöistä toimittajat nostivat tutkimuksessa esille julkisten tilojen kunnon ja mahdollisen häiriökäyttäytymisen sekä turvattomuuden esimerkiksi metro- tai juna-asemilla. (Spokesman Oy 2007.)

Leimautuminen ja sen negatiiviset seuraukset eivät ole vieras asia toimittajillekaan, jolloin entisajoille tyypillistä, negatiivista kirjoittelua saatetaan ymmärtää jopa tietoisesti välttellä (Kopomaa 2011). Kerran muodostuttuaan istuu huono maine kuitenkin tiukassa, eikä kohene, vaikka negatiivisten viestien määrä vähenisi, tai sisältö olisikin entistä neutraalimpaa. Toimittajien omien mielikuvien ja mahdollisten stereotyyppisten näkemysten lisäksi myös yhteiskunnallinen kehitys ja esimerkiksi ajankohtainen segregaatiotutkimus ja – keskustelu ohjaavat uutisointia ja median käsittelemiä aiheita. Eriarvoistumisen tai sosiaalisten ongelmien tutkiminen ja niistä uutisointi ei toki itsessään ole vahingollista, mutta niihin liittyvien sisältöjen dominoidessa lähiökeskustelua, yksipuolistuu alueiden mediakuva ongelmakeskeiseksi, tutkimustulosten ja niihin liittyvän uutisoinnin harvoin sisältäessä positiivista kuvailua.

3.3 Stigman vaikutukset asukkaille ja alueen kehitykselle

Muodostuttuaan maine muuttuu objektiivisesta tilasta erillään olevaksi ilmiöksi, joka vaikuttaessaan yksilöiden mielikuviin ja tekoihin realisoituu osaksi todellisuutta.

Asuinalueen huono maine vaikuttaa negatiivisesti sekä asukkaiden elämänlaatuun että heikentää alueen kiinnostavuutta potentiaalisten muuttajien silmissä.

Stigmatisoituneiden alueiden asukkaat ovat usein jo ennestään leimattuja huono-osaisuutensa tai etnisen taustansa vuoksi, jolloin heidän kotipaikkansa huono maine on vain yksi heitä muiden silmissä määrittävistä stigmoista. Tiettyjen alueiden tullessa yleisesti tunnetuiksi tällaisten Wacquantin kuvaamien ”*helvetinloukkojen*” synonyymeina, voi vastaava diskurssi alkaa näkyä yksilöiden välisen arkipuheen lisäksi myös yhteiskunnan virallisempien tahojen puheessa ja toiminnassa, kuten mediassa ja politiikassa. Stigma saattaa ohjata esimerkiksi aluetta koskevien päätösten tekoa, jolloin päätökset perustuvat todellisen tilanteen sijasta ennakkoluuloihin, joka voi johtaa alueen kehityksen kannalta negatiivisiin seurauksiin. (Wacquant, 2008, 240; Wacquant, Slater, & Pereira 2014, 1273–1275; Dean & Hastings 2000, 28-9.)

Negatiivisen kuvan synnyttyä tulee siitä vallitseva käsitys alueen olemuksesta, eikä sillä, perustuvatko uskomukset alueen todelliseen tilanteeseen, ole enää juuri merkitystä (Wacquant 2008, 240–241). Alueen huonomaineisuus saattaa laskea yrittäjien kiinnostusta sijoittaa esimerkiksi toimipisteitään näille alueille, mikä johtaa alueen palvelujen laadun heikkenemiseen. Kiinteistönvälittäjien näkemykset alueesta ovat stigman värittämiä eikä aluetta haluta suositella potentiaalisille muuttajille. (Dean & Hastings 2000, 28–29, 48.) Negatiivisten uskomusten takia asukkaat kokevat häpeän tunnetta asuinpaikkaansa liittyen ja saattavat välttää kertomasta sitä muille (Wacquant 2008, 173-6; Hastings 2004, 246; Mazanti & Pløger 2003, 321).

Sekä Wacquantin (2008) että Jo Deanin ja Anette Hastingsin Britannian työväenluokkaisia, stigmatisoiduiksi katsottuja alueita käsittelevästä tutkimuksesta (2000, 2003) käy ilmi, kuinka tutkittujen alueiden asukkaat kokivat ihmisten suhtautumisen heihin muuttuvan asuinalueen tultua ilmi. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti ihmissuhteiden luomiseen. Alueen ulkopuolisia tuttuja ei mielellään kutsuta kylään eivätkä ulkopuoliset aina mielellään näillä alueilla vierailekaan. (Wacquant 2008, 176; Dean & Hastings 2003, 179.) Ennakkoluuloihin perustuvaa

syryntää voidaan kokea myös valtion laitosten, kuten työvoimatoimistojen, terveyskeskusten sekä poliisin taholta. (Wacquant 2008, 174; Wacquant, Slater & Pereira 2014, 1275; Dean & Hastings 2000, 7; Gourlay 2007, 8.)

Stigmatisoidun alueen asukkaat kokevat stigman johdosta heihin kohdistuvat ennakkoluuloiset asenteet loukkaaviksi ja epäileviksi (Dean & Hastings 2000; Mazanti & Pløger 2003, 321), eivätkä paikalliset välttämättä tunnista omaa kotipaikkaansa alueen ulkopuolisten piirissä vallalla olevista mielikuvista (Mazanti & Pløger 2003, 321). Toisaalta ennakkoluulot eivät aina rajoitu koskemaan vain alueen ulkopuolisia, vaan ne voivat vaikuttaa myös asukkaiden omiin käsityksiin alueestaan sekä naapurustostaan. Asukkaat eivät itsekään ole täysin immuuneja näille asenteille ja mielikuville ja saattavat omaksua vallitsevan puhutavan ja viitata itsekin alueeseensa negatiivisin termein (Wacquant 2008, 171; Hastings 2004, 239-8). Wacquant (2008, 183-4) kuvaa tilannetta naapurustosta vieraantumiseksi. Alueen huonon maineen nähdään perustuvan muihin sen asukkaisiin, eivätkä asukkaat itse koe olevansa osa tätä huonomaineista yhteisöä. Näin stigmatisoituneesta alueesta kehittyy eräänlainen itseään vastaan noussut yhteisö.

Asuinalueen huono maine ja stigma voivat toimia poistyöntävänä tekijänä, jolloin asukkaat pyrkivät tilaisuuden tullen muuttamaan pois alueelta. Maineen negatiiviset vaikutuksen omaan elämään voidaan kokea niin voimakkaiksi, että niiden vuoksi halutaan pois alueelta, vaikka muutoin kotipaikkaan oltaisiinkin suhteellisen tyytyväisiä (Skifter Andersen 2008, 97; Permentier, van Ham, Bolt 2009a, 2176). Aiemmin esitellyistä Goffmanin kuvaamista stigmoista poiketen on alueen stigma kytköksissä maantieteelliseen paikkaan, joten siitä on mahdollista päästä eroon asuinaluetta vaihtamalla. Jos stigma koetaan elämää vaikeuttavaksi, pyrkivätkin ne, joille mahdollista, muuttamaan pois stigmatisoituneelta alueelta. Näin ne, joiden taloudellinen tilanne mahdollistaa asuinpaikan vaihdon muuttavat pois, ja jäljelle jäävät vain kaikista heikoimmassa asemassa olevat, jolloin alueen maine ”viimeisenä vaihtoehtona” korostuu entisestään. Etenkin korkeampien tuloluokkien keskuudessa asuinalue toimii puhtaasti fyysisen tilan lisäksi myös kulttuurisen pääoman muotona ja statussymbolina. Jos huonomaineisella alueella asumisen koetaan vaikuttavan negatiivisesti yksilön sosiaaliseen statukseen, voi siirtyminen parempimai-
neiselle alueelle alueen fyysisistä olosuhteista riippumatta kohentaa yksilön omantunnon arvoa

ja näin ollen myös kokonaisvaltaista hyvinvointiakin. (Permentier ym. 2009a, 2164, 2009b, 993.)

Poistyyöntävän efektiä voimakkaammin maine toimii kuitenkin pidäkkeenä potentiaalisten muuttajien keskuudessa, kun aluetta pyritään välttämään sen heikon maineen ja stigman takia (Gourlay 2007, 13). Asuinaluetason mainekysymyksiä on kotimaisella tutkimuskentällä käsitelty melko vähän, mutta esimerkiksi pääkaupunkiseudun muuttoliikettä ja asumistoiveita tarkastelleet Kortteinen, Tuominen ja Vaattovaara (2005, 128-9) ovat todenneet Helsingin asuinalueisiin liitettyjen kulttuuristen merkitystenantojen, maineen ja arvostuksen vaihtelevan riippumatta alueen fyysistä tekijöistä tai palveluiden tasosta. Arvostuserojen taustalla on kulttuurisia tulkintoja sekä merkityksenantoja, joilla on vaikutusta alueen haluttavuuteen (Mt.).

Myös Vilkama, Ahola ja Vaattovaara toteavat pääkaupunkiseudun asukkaiden muuttopäätöksiin vaikuttavia tekijöitä tarkastelevassa tutkimuksessaan (2016) mielikuvien alueen ominaisuuksista toimivat yhtenä tekijänä muuttopäätöksiä tehtäessä. Asumiseen ja asuntoon liittyvät seikat (kuten asunnon koko, hinta, hallintasuhde ym.) ovat merkittävimpiä tekijöitä muuttopäätösten taustalla, mutta myös maineeseen liittyvät seikat näkyvät etenkin huonomaineiseksi koettujen alueiden poisrajaamisena muuttopäätöstä tehdessä. Haastattelututkimuksen perusteella huonomaineisia alueita pyrittiin karttamaan hyvämaisempien kustannuksella. Päätös kallistui hyvämaineiseksi koetun alueen puolelle myös silloin, kun muiden päätökseen vaikuttavien tekijöiden nähtiin vastaavan toisiaan. Mielikuvat vaikuttivat etenkin ennestään tuntemattoman alueen arviointiin ja välttämiseen jopa enemmän kuin alueen objektiivisesti mitattavissa olevat ongelmat. (Mt., 88–90, 106-8.)

Muuttoliikkeen valikoivuus toimii yhtenä asuinalueiden eriytymisen mekanismina tuottaen, ylläpitäen sekä syventäen sitä (Vilkama, Vaattovaara, & Dhalmann, 2013, 486). Mainetekijöiden vaikuttaessa muuttopäätöksiin alueen objektiivista todellisuutta vastaamattomat tekijät tulevat aiheuttaneeksi toiminnan kautta realisoituvan negatiivisen kierteen, kun ne, joiden taloudelliset resurssit riittävät myös arvostustekijöiden huomioon ottamiseen päätöstä tehdessä, suuntaavat muuttonsa huonomaineisilta alueilta poispäin. Tällöin myös kaupungin sisäiset erot alueiden välillä voivat käristyä ennestään.

3.4 Aluekehityshankkeiden vaikutus maineeseen

Alueellisen eriarvoistumisen kierrettä ja kehitystä voidaan pyrkiä estämään heikompien alueiden systemaattisella kohentamisella erilaisten aluekehityshankkeiden keinoin. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi alueen asuntokannan perusparantamista sekä yleisten tilojen ja alueiden siisteyteen panostamista, tai kokonaan uutta täydennysrakentamista. Esimerkiksi Helsingin kaupungin lähiöprojektin tavoitteena oli nimenomaan kohentaa lähiöiden fyysistä ympäristöä rakentamisen keinoin sekä vähentää asuinalueiden välisiä eroja. Fyysisen kehittämisen lisäksi myös alueen sosiaalisen ympäristöön voidaan pyrkiä vaikuttamaan positiivisesti esimerkiksi asukkaiden aktivoinnilla ja yhteisöllisyyden tukemiseen tähtäävillä toimilla. Lähiöprojektin ja EU Urban ohjelmien aikana monilla kohdealueilla onnistuttiinkin lisäämään asukkaiden viihtyisyyttä ja asukkaiden keskuudessa toteutettuja hankkeita pidettiin myös onnistuneina (Nupponen, Broman, Korhonen & Laine 2008, 200).

Kehityshankkeiden myötä alueen kohentunut viihtyisyys ja tyytyväisyys asukkaiden keskuudessa ei kuitenkaan takaa muutosta alueen maineen suhteen, maineen määrittäessä nimenomaan alueen ulkopuolisten uskomusten mukaan (Permentier ym. 2008, 982). Kuten edellä on jo esitetty, on stigma muodostuttuaan alueen todellista tilasta riippumaton, itsenäinen mekanismi. Ennakkoluulot stigmatisoituneesta alueesta pitävät pintansa ihmisten mielissä riippumatta esimerkiksi alueen mahdollisista positiivisista kehityssuunnista. Koska stigma on ennen kaikkea seurausta alueen väestöstä ja sosiaalisista tekijöistä, voidaan pelkkä fyysisen ympäristön parantelu nähdä maineen muuttumisen kannalta riittämättömänä (esim. Dean & Hastings 2003, 177). Toisaalta ympäristön ilmiselvä epäsiisteys yhdistyy herkästi mielikuviin turvattomuudesta ja sosiaalisista ongelmista alueella (Korhonen-Wälmä, Mattila & Maijala 2008, 94; Vilka ym. 2016, 16). Huonomaineiseen alueeseen liittyvien mielikuvien muutos parempaan ei perusteellisista uudistuksista ja kehityksestä huolimatta ole lainakaan itsestään selvää, toisaalta ennestään hyväksi mielletyn alueen maine taas ei kärsi ilman merkittäviä negatiivisia muutoksia (Ilmonen 1997, 98-9).

Aihetta käsittelevässä tutkimuksessa on usein tultu tulokseen, etteivät perusteelliset ja laajamittaiset kehityshankkeetkaan aina onnistu poistamaan alueen huonoa mainetta, vaan negatiiviset mielikuvat alueesta voivat jatkaa elämäänsä ihmisten mielissä jopa vuosia mahdollisten positiivisten muutosten jälkeen. Vaikka alueen fyysisen

ympäristön kehitys ja peruskorjaus olisi onnistunut, eivät alueen ulkopuoliset tahot, kuten potentiaaliset muuttajat tai kaupalliset toimijat muuta käsitystään alueesta ilman omakohtaisia positiivisia kokemuksia tai näkyvää ja tehokasta informaatiota muutoksista. Negatiiviset mielikuvat ovat tyypillisimpiä juuri niiden keskuudessa, joilla on vähän tai ei ollenkaan henkilökohtaista kosketuspintaa alueeseen. (Hastings & Dean 2003, 172; Gourlay 2007, 9, 14.)

Iso-Britanniassa työväenluokkaisia, huonomaineisia asuinalueita ja niiden kehittämishankkeita tutkineiden Jo Deanin ja Anette Hastingsin tutkimuksesta (2003) käy ilmi, etteivät tutkittujen alueiden ilmeen parantamiseksi tehdyt uudistukset juurikaan vaikuttaneet alueen ulkopuolisten mielipiteisiin alueesta. Muutosten positiiviseen vaikutukseen ei uskottu pitkällä tähtäimellä, vaan ne koettiin vain kosmeettisina parannuksina, joilla ei uskottu olevan vaikutusta alueen todellisiin ongelmiin. Myös suhtautuminen alueen asukkaiden joukossa oli kahtiajakoista, toiset kokivat regeneraation vaikuttaneen positiivisesti, kun taas toiset kokivat muutokset paljolti kuten ulkopuoliset (Dean & Hastings 2000, 11–13; Hastings & Dean 2003, 172–181). Aluekehityshankkeiden suunnittelun ja toteutuksen yhteydessä maine ja imagotekijät jäävät herkästi myös liian vähäiselle huomiolle, ja muutos mielikuvien suhteen onkin epätodennäköistä ja hidasta jos uudistushankkeiden yhteydessä niihin ei kiinnitetä erityistä huomiota tai pyritä aktiivisesti vaikuttamaan (Hastings 2004, 234). Helsingin huonomaineisten lähiöiden kehittämisohjelma lähiöprojektin toimintasuunnitelmaan kuului kuitenkin kautta olemassaolonsa kiinteästi myös lähiöiden maineen ja arvostuksen kohentaminen, johon projektissa pyrittiin vaikuttamaan etenkin viestinnällisin keinoin (Lähiöprojekti -esite 2006).

4. Aineisto ja metodi

4.1 Aineiston keruu ja kuvaus

Tämän tutkielman aineistona on 234 kappaletta Helsingin Sanomien Myllypuroa ja Kontulaa koskevaa artikkelia vuosien 2000 ja 2017 väliltä. Helsingin Sanomat on levikiltään ja lukijamäärältään Suomen suurin päivälehti, joten siinä julkaistujen juttujen käyttö aineistona on ilmeinen vaihtoehto. Vuonna 2017 painetun lehden levikki oli 234 258 ja kokonaislevikki 324 997 (Levikkitilasto LT 2017). Helsingin Sanomien voidaan myös olettaa olevan neutraali ja asiapitoinen tietolähde, joka nauttii laajaa luottamusta suomalaisten keskuudessa (Kaks.fi 2017), sekä olevan laajalevikkisyytensä myötä myös vaikutusvaltainen taho, jolla on potentiaalinen rooli mielipiteiden muokkaajana yhteiskunnallisen keskustelun kentällä. Helsingin Sanomat on käytännössä pääkaupunkiseudun paikallislehti, mutta sitä luetaan myös muualla Suomessa pääkaupunkiseudun ulkopuolella, jolloin sen voidaan olettaa olevan merkittävä tietolähde myös nimenomaan niiden keskuudessa, joiden tiedot tutkituista alueista todennäköisimmin ovat puhtaasti mediatietojen varassa.

Tutkimusjaksoksi valikoitui ajanjakso vuosien 2000 ja 2017 välillä, sillä se tarjoaa lähtöasetelman, jossa alueet ovat vielä monilta piirteiltään vielä samankaltaisia. Toisaalta myöhemmille vuosille sijoittuvat Myllypuron merkittävimpien kehityshankkeiden suunnittelu, rakentaminen sekä valmistuminen. Helsingin Sanomat valikoitui lähteeksi tutkielmaani myös käytännöllisistä syistä, esimerkiksi kattavan ja helposti saatavilla olevan digitaalisen arkistonsa takia. Aineiston keruun aloitin hakemalla Helsingin Sanomien ”kaupunki” osiosta vuosi kerrallaan lehtiartikkeleita, joissa mainitaan jompikumpi tutkimusalueista. Kaupunki-osio valikoitu kriteeriksi ensinnäkin siksi, että oletin merkittävän osan aineistoksi kelpaavasta materiaalista sijoittuvan tämän kategorian alle. Toiseksi, haun rajaaminen yksittäiseen osioon vähensi osumia merkittävästi etenkin Myllypuron kohdalla, sillä Myllypuro mainintoja näytti olevan runsaasti ”urheilu” osion alla. Nämä uutisoinnit olivat kuitenkin puhtaasti Liikuntamyllyssä käytyjen kisojen ynnä muiden vastaavien urheilutapahtumien tulosten käsittelyä, eivätkä ne näin ollen vastanneet aineistolle

laatimiani kriteereitä. Kaupunki-osion lisäksi kävin läpi myös ”kotimaa” ja ”koti” kategoriat, joista aineistoksi päätyi muutama juttu. Haun rajaamisesta tiettyihin osastoihin saattoi seurata joidenkin aineistokriteerini täyttävien juttujen pois jääminen, mutta aineiston keräämisen ja työn etenemisen kannalta pidän valintaa perusteltuna. Helsingin Sanomien digiarkiston kattavuudessa huomasin myös olevan joitakin puutteita, muutamassa tarkastelujakson alkuvuosien julkaisussa teksteistä näyttäisi puuttuvan osia sieltä täältä.

Kävin läpi jokaisen haun tuottaman osuman valikoiden mukaan vain ne jutut, joissa alueet toimivat varsinaisina tapahtumapaikkoina. Tällä tarkoitan artikkeleita, joissa Myllypuro tai Kontula ovat selkeästi keskiössä ja toimittaja on esimerkiksi varta vasten vierailut alueilla. Näin ollen aineistosta rajautuivat pois lyhyehköt uutisoinnit esimerkiksi alueen muutoksista tai tapahtumista, rikosuutiset sekä artikkelit, joissa tutkimusalueet mainitaan syystä tai toisesta. Tällöin esimerkiksi erilaisia tutkimustuloksia esittelevät uutiset, joissa pääkaupunkiseudun alueiden olosuhteita tai kehitystä kuvataan vertaillen, jäivät pois. Näillä kaikilla on kiistatta oma osansa mielikuvien tuottajina, esimerkiksi Roivainen (1999a, 105-9) nimeää segregaatiotutkimuksen lisääntymisen ja siihen liittyvän uutisoinnin tekijäksi 90-luvulla syntyneen slummidiskurssin nousulle Helsingin Sanomissa. Halusin kuitenkin aineistoon juttuja, joissa juuri tutkimani alueet ovat ylittäneet uutiskynnyksen, jolloin jokin tietty tapahtuma on ollut tarpeeksi kiinnostava tai jokin teema on koettu lehden taholta tarpeelliseksi yhdistää nimenomaisesti Myllypuroon tai Kontulaan. Rajausta on myös välttämätön jo pelkästään pro gradututkielman puitteiden suhteen, mutta pidän tämän tyyppisiä artikkeleita myös ideaalina aineistona, kun tarkoitus on selvittää nimenomaan näistä alueista Helsingin Sanomissa rakennettua kuvaa. Koska tarkoituksena on tarkastella tätä kuvaa juuri maineen muodostumisen näkökulmasta, ovat tämän kaltaiset lehtijutut juuri niitä, joissa alue nostetaan erityisesti esille ja joilla näin ollen voidaan olettaa olevan merkittävä rooli myös mediatietoihin perustuvien mielikuvien muodostumisessa.

Lopullinen aineisto käsitti 234 artikkelia, joista Myllypuro-artikkeleita oli 121 ja Kontula-artikkeleita 113. Tutkimusalueita käsittelevien juttujen määrä vuosien 2000–2017 välillä ei siis merkittävästi poikkea toisistaan. Lopullisen aineiston jutut jaoin kuuden vuoden aikajaksoihin: 2000–2005, 2006–2011 ja 2012–2017. Ajanjaksot ovat

keinotekoisia, ne on luotu aineiston käsittelyn helpottamiseksi jo ennen analyysin teon aloittamista. Jaksot eivät siis ole määräytyneet aineistosta käsin, eikä niitä ole muodostettu tietyn tyyppisen uutisoinnin tai teemojen ajallisen esiintyvyyden perusteella. Keinotekoisuudestaan huolimatta jaksojen väliltä on mahdollista paikantaa eroavaisuuksia tai esimerkiksi tiettyjä, pääpainoisesti yksittäisille jaksoille paikantuvia tapahtumia. Myllypurossa jokaiselle jaksolle paikantuu esimerkiksi oma rakennushankkeensa, Kontulakirjoittelussa tapahtuneet muutokset jaksojen välillä taas liittyvät Myllypuroa selkeämmin enemmän kirjoittelun tapaan sekä tyyllillisiin seikkoihin.

Varsinaista kirjoittelua tukevaksi aineistoksi olen ottanut mukaan myös eräitä mielipidekirjoituksia, joissa otetaan kantaa lehdessä käytyyn keskusteluun, ja joiden voidaan olettaa vaikuttaneet jossain määrin myös lehden kirjoittelun suuntaan. Esimerkiksi Myllypuron metsän hakkuita käsittelevä keskustelu lähti elämään aivan omaa elämäänsä mielipidepalstalla, keskustelun ollessa niin vilkasta, että sen sivuuttamisen seurauksena rakentamiskeskustelun analysointi voisi jäädä vaillinaiseksi. Sekä varsinainen aineisto että tukevat mielipidekirjoitukset on listattu tutkielman lopussa olevaan liitteet osuuteen julkaisupäivänsä mukaan.

4.2 Tutkimusmenetelmä

Aineiston analyysi on toteutettu laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Sisällönanalyysiin kohteena ovat tekstin merkitykset, ja menetelmän tarkoituksena on aineiston tarjoaman informaation lisääminen tutkittavaa ilmiötä edustavan tekstiaineiston harjoittamisella osiin, käsitteellistämällä sekä uudelleen kokoamalla aineisto (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103-104). Oman analyysin teon aloitin tutkimusaineiston perusteellisella läpikäynnillä, jolloin kirjoitin lyhyet tiivistykset artikkeleiden sisällöistä sekä paikansin artikkeleiden pääasialliset teemat. Tämän pelkistysvaiheen seurauksena aihepiirien määrä oli vielä melko suuri ja rönsyilevä. Sisällönanalyysin metodologian mukaisesti pyrin tämän jälkeen muodostamaan aihepiireistä suurempia kokonaisuuksia, jolloin esimerkiksi talojen purkua tai rakentamista käsittelevät artikkelit sijoittuivat fyysisen ympäristön kategoriaan. Tämän teemoittelun seurauksena lopullisiksi yläkategorioiksi muodostuivat fyysisen

ympäristön lisäksi alueiden sosiaalista ympäristö, palvelut ja paikallinen identiteetti sekä ”muut” kategoria, joka toimi kaatoluokkana muiden kategorioiden ulkopuolelle jääneille artikkeleille. Yläkategoriat muodostin niin, että niihin oli mahdollista sisällyttää artikkelit koko tutkimusjaksolta sekä molemmilta tutkimusalueilta. Laajat kategoriat ovat välttämättömiä sekä vertailuasetelman että ajallisen muutoksen tarkastelun kannalta. Tulkintaan perustuvan kategorisoinnin avulla alun alkaen hajanaisesta aineistosta voidaan tuottaa uutta, selkeää ja mielekästä informaatiota jäsentelemällä aineisto uudella tavalla tiiviiksi ja loogiseksi kokonaisuudeksi (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108).

Tutkimukseni analyysiyksikköinä toimivat kokonaiset artikkelit, joista usein löytyy sisältöjä monista eri teemoista. Tämä ei ole poikkeuksellista sisällönanalyysia tehdessä, usein analyysiyksiköissä on päällekkäisyyksiä, jolloin niiden sijoittaminen teemojen alle ei ole täysin yksioikoista (Salovaara-Moring 2004, 75). Pyrin kuitenkin jaottelemaan artikkelit niiden pääaiheisen teeman mukaan. Esimerkiksi täydennysrakentamista käsittelevissä jutuissa sivuttiin usein myös sosiaalisen ympäristön sisältöjä. Tästä huolimatta olen liittänyt tämän kaltaiset jutut fyysisen ympäristön kategoriaan, jutun kirjoittamisen taustalla toimivan motivaattorin ollessa selkeästi juuri rakentaminen. En pidä tätä tutkimukseni kannalta ongelmallisena, sillä sisällönanalyysin avulla pystyn tarkastelemaan sitä, millaista julkisuutta erilaiset toimet tai tapahtumat alueella saavat. Pelkän pinnallisen, yksittäisiin teemoihin perustuvan luokittelun ja sisällön erittelyn sijaan pyrin analyysillani tarkastelemaan nimenomaan sitä, millä tavoin vaikkapa lähiöostarin palveluista tai pientalorakentamisesta kirjoitetaan, ja millaisia muita teemoja niistä uutisoinnin yhteydessä Helsingin Sanomissa nostetaan esille.

Tutkimukseni edustaa sisällönanalyysin teoriaohjaavaa tapaa. Tällöin sekä aineiston jaottelu että analyysi kumpuavat sekä aineistosta itsestään että asiasta jo olemassa olevasta tiedosta, niin sanotuista valmiista malleista (Tuominen & Sarajärvi 2009, 96-7). Kerättyä aineistoa olen siis lähestynyt esitellyn taustakirjallisuuden näkökulmasta, jolloin analyysissäni painottuvat sekä aiemman maine- että lähiötutkimuksen perusteella relevanteimmat sisällöt. Aineistoni käsittää kuitenkin myös näistä näkökulmista katsottuna vähäpätöisempiäkin juttuja. Kaikenlaisen uutisoinnin sisällyttäminen aineistoon minimoi aineiston tahattoman valikoitumisen ja

vääristymisen sekä mahdollistaa määrällisten seikkojen tarkastelun. Sisällönanalyysiin keskeisesti kuuluvan, aineiston hyvinkin laajoihin yläkategorioihin luokittelun seurauksena osa suurten teemojen ulkopuolelle jäävästä informaatiosta ikään kuin katoaa analyysistä (Salovaara-Moring 2005, 75). En kuitenkaan koe tätä kovin ongelmalliseksi oman tutkimukseni kannalta, sillä teoreettiseen viitekehykseen ja tutkimukseni aiheesta jo tiedettyyn tietoon nojaavan analyysiasetelman myötä tutkimuskysymysten kannalta relevanteimman sisällön tunnistaminen helpottuu.

Teemoitteisen jaottelun lisäksi erittelin artikkelit myös niiden sävyn mukaan. Sävyllä tarkoitan sitä, ovatko artikkelit sisällöiltään positiivisia, negatiivisia vai neutraaleja. Negatiivisiksi luokittelemisani artikkeleissa käsitellään alueen epäkohtia tai leimataan aluetta käsittelemällä jotakin negatiivista tekijää tai vahvistetaan jo olemassa olevaa stigmatisoitua kuvaa alueesta. Alueen myönteistä kehitystä sekä alueen voimavaroja käsittelevät sisällöt sitä vastoin luokittelin positiivisiksi. Neutraaleiksi taas olen luokitellut artikkelit, joissa alueen tapahtumia kuvataan referoiden, ilman alueen todellisuuteen kantaottavia lausuntoja tai selkeästi virittynyttä kontekstia. Monista jutuista on kuitenkin löydettävissä selkeästi sekä positiivista että negatiivista sisältöä. Esimerkiksi rakennushankkeista kertovissa artikkeleissa viitataan usein alueen negatiivisiin piirteisiin, joilla hankkeiden tarpeellisuutta perustellaan tai lähtökohtaisesti ostarin laajaa palvelutarjontaa kuvaavissa jutuissa nostetaan toistuvasti esiin myös järjestyshäiriöt ja päihteidenkäyttö alueella. Pääallekkäisyyden ongelma, jonka teemoihin perustuvassa jaottelussa oli vielä mahdollista ratkaista pääasiallisen motiivin tunnistamisella, vaati kuitenkin nyt uuden ”mixed”-kategorian, johon sijoitin artikkelit, joissa oli selkeästi sekä positiivisia että negatiivisia sisältöjä. Artikkeleiden ja niiden sisältöjen sävyerojen luokittelun olen perustanut siihen, millaisena alue artikkelista saadun tiedon valossa näyttäytyy ulkopuolisen, aluetta tuntemattoman silmissä.

Tästäkään huolimatta ei teemojen ja sisältöjen luokittelu voi koskaan olla täysin objektiivista. Poliisihälytysten kasvanutta määrää tai esimerkiksi terveyskeskuksen lakkautusta tuskin voidaan tulkita alueen voimavaraksi ja vetovoimatekijäksi, mutta aina rajanveto ei ole yhtä yksinkertaista. Olen kuitenkin pyrkinyt ottamaan huomioon sen kontekstin, missä kyseiset aiheet artikkeleissa esitetään, sekä hyödyntämään taustateoriaosuudessa esitettyjen tutkimusten tuloksia eri tekijöiden vaikutuksista

alueen maineeseen. Tästä esimerkkinä maahanmuutto ja monikulttuurisuus, lehdessä näitä teemoja voidaan käsitellä positiivisessa, neutraalissa tai negatiivisessa kontekstissa. Mainetutkimuksen perusteella vieraskielisten korkea osuus alueen väestöstä on kuitenkin mainetta eniten heikentävä tekijä (kts. luku 3.1), jolloin kaikki aiheeseen liittyvä uutisointi voidaan periaatteessa tulkita maineen kannalta negatiiviseksi. Toisaalta suhtautuminen asiaan voi vaihdella artikkelin sisällöstä riippumatta myös yksittäisten lukijoiden välillä.

Laadullisen analyysin lisäksi olen kvantifioinut aineiston perustuen luomiini teemoihin sekä sävyihin. Laadullisin menetelmin analysoidun aineiston kvantifiointi voi tarjota tutkimuksen kannalta uuden, hedelmällisen asetelman (Tuomi & Sarajärvi 2009, 121) joka mahdollistaa uutissisältöjen volyymin ja siinä tapahtuneiden muutosten tarkastelun tavalla, johon pelkkä laatujen kuvailu ei voi vastata. Määrällisen tarkastelun keinoin voidaan tarkastella esimerkiksi positiivisten uutissisältöjen kehitystä sekä sävyiltään erityyppisten uutisointien suhdetta teemoihin.

5. Myllypuro- ja Kontulauutisointi vuosien 2000 ja 2017 välillä

Analyysin ensimmäisessä osassa tarkastelen uutisoinnissa tapahtuneita ajallisia muutoksia. Minkälaisia erityispiirteitä maantieteelliseltä sijainniltaan ja lähtökohdiltaan melko samankaltaisiin Myllypuroon ja Kontulaan asuinalueina liitetään lehdessä? Johtuvatko erot alueiden ominaisuuksista vai muista tekijöistä? Alun perin hyvin samankaltaisten alueiden uutisoinnin tarkastelu mahdollistaa vertailuasetelman, jonka kautta Myllypurossa toteutettujen kehitystoimenpiteiden vaikutuksia alueen mediakuvaan voidaan arvioida. Onko Myllypuroa koskeva uutisointi sekä alueesta Hesarissa muodostuva kuva muuttunut tarkasteluajanjaksolla alueen kehitystoimenpiteiden myötä myönteisemmäksi, kun vertailukohteena on huomattavasti vähemmän kehitetty Kontula?

Alueiden samankaltaisista lähtökohdista huolimatta voidaan Myllypuron todeta näyttäytyvän Helsingin Sanomissa Kontulaa useammin ja synkemmässä valossa vuosituhaten vaihteesta aina 2010-luvulle saakka, sävyltään negatiivisten artikkeleiden ollessa suurin yksittäinen kokonaisuus. Myllypuron laajempaa näkyvyyttä tarkastelujakson ensimmäisellä vuosikymmenenä selittävät etenkin tietyt, yksittäiset tapahtumat, jotka ovat vuosien mittaan ylittäneet uutiskynnyksen toistuvasti. Kontulassa tällaisia yksittäisiä tapahtumia ei ole ollut, silti uutisointi ei määrällisesti jää juurikaan Myllypuroa vähäisemmäksi. Kontula-aiheinen uutisointi on 2000-luvun aikana ollut sekä monipuolisempaa että sävyltään myönteisempää. Vuosien saatossa alueita käsittelevien uutisten sävyerot, määrät negatiivisten sekä positiivisten uutisisältöjen suhteen kääntyvät pääläelleen, kun Myllypuroa käsittelevän uutisoinnin sisällöt muuttuvat käsittelemään yhä useammin positiivisia tai neutraaleja teemoja. Kontulauutisoinnissa kehitys on päinvastaista, negatiivisten sisältöjen alkaessa dominoida aluetta käsittelevää kirjoittelua tutkimusjakson loppupuolelle tultaessa. Molempia alueita käsittelevien uutisartikkeleiden kokonaismäärä myös vähenee tarkastelujakson loppua kohden tultaessa, eli alueista on 2010-luvulle tultaessa alettu uutisoimaan aikaisempia vuosia harvemmin.

5.1 ”Alakiventien myrkkytalot”

Myllypurouutisoinnin Kontulaa suurempi määrä 2000-luvun aikana liittyy oleellisesti alueen fyysisen ympäristön muutoksiin liittyvän uutisoinnin määrään.

Uudisrakentaminen ei kuitenkaan ollut ainoa Myllypuron fyysiseen ympäristöön liittyvä muutos, vaan Myllypuron ympäristö muuttui 2000-luvun alkuvuosina radikaalisti myös purkutöiden myötä. Vuonna 1962 suljetulta, myöhemmin epäonnistuneesti peitetyltä kaatopaikka-alueelta ja sen maaperästä tehtiin myrkkylöydöksiä 90-luvun lopulla. Vanhan kaatopaikan paikalle oli Myllypurossa 1970-luvulla rakennettu 11 asuinkerrostaloa, liikehuoneisto sekä päiväkot, sillä peitetyistä jätteistä ei uskottu olevan haittaa, eikä näin ollen myöskään estettä rakentamiselle (Valkonen 2005, 74). Tapahtumat herättivät laajaa kiinnostusta, sillä Myllypuron Alakiventiellä toteutetut purkutyöt vuosien 2001 ja 2004 välillä olivat Suomen mittakaavassa poikkeuksellisen laajoja, myrkkylöydösten johdosta evakuoitiin esimerkiksi kokonainen päiväkot ja noin 500 Myllypurolaista joutui muuttamaan pois kodeistaan (Pulkkinen & Idström 2017, 23). Alakiventien tapahtumiin viittaavia artikkeleita löytyy koko aineistosta 25 kappaletta, joista merkittävä osa sijoittuu vuosien 2000 ja 2004 välille.

Myllypuron historiikissa (Valkonen 2005, 75) ”Alakiventien myrkkytalojen” kuvataan vaikuttaneen negatiivisesti Myllypuron julkisuuskuvaan 90- ja 2000-lukujen taitteessa. Määrällisesti tarkasteltuna Alakiventie aiheinen uutisointi dominoi selvästi ajan kirjoittelua, mutta tapauksen dramaattisuudesta ja alueen asukkaille koituneista negatiivisista seurauksista huolimatta on uutisointi ainakin 2000-luvun puolella ollut sävyltään lähinnä neutraalia purkutöiden etenemisen seuraamista ja referointia.

Purkutyöt käynnistyivät Alakiventiellä - Päiväkodilla viimeiset hetket Helsingin Myllypurossa (17.5.2000)

Purkutyöt alkoivat Alakiventiellä - Huoltorakennus aloituskohteena (6.4.2001)

Purkukone alkoi paloitella Alakiventien kerrostaloa (13.2.2004)

Neutraalista kuvailusta poikkeavia artikkeleita on vain yksi ”***Alakiventie on aavekaupunki***” (15.11.2000), johon on sisällytetty ympäristön epäsiisteyden ja alueella tapahtuvien häiriöiden kuvaamista. Alakiventien tapahtumiin liittyvässä

uutisoinnissa ei juurikaan kantaa Myllypuroon asuinalueena, vaan ankean purkutyömaan ja sen lieveilmiöiden vaikutukset keskittyvät nimenomaan tälle yksittäiselle maantieteelliselle alueelle. Kodeistaan hädettyjen asukkaiden haastatteluissa surraan edessä olevaa mahdollista poismuuttoa, sillä Myllypuron kerrotaan olevan ehdottomasti ”*paras paikka asua*” (1.11.2003). Tässä tutkielmassa on tarkoituksellisesti jätetty kirjoittajien ja yksittäisten toimittajien roolin arviointi vähemmälle huomiolle, mutta on merkillepantavaa, että esimerkiksi Alakiventie aiheisesta uutisoinnista on selkeästi ollut vastuussa yksi ja sama toimittaja, joka voi selittää juttujen yhteneväistä tyyliä.

Laajemmin lähiöiden mainetta käsittelevässä jutussa (11.8.2001), jossa Myllypuro on nostettu yhdeksi esimerkiksi huonomaineisesta lähiöstä, Myllypuro-seuran puheenjohtaja arvelee, että kaatopaikan lisäksi ”...*Myllypuron nimestä tulee yhä monelle mieleen vain vuoden 1989 lapsisurmat*”. Aineiston perusteella näihin lapsisurmiin ei kuitenkaan enää 2000-luvulla ole Helsingin Sanomissa tämän lisäksi viitattu kertaakaan. Yksittäiset, laajaa negatiivista mediahuomiota alueelle aiheuttaneet tapahtumat eivät siis varsinaisen tapahtumahetken jälkeen enää näyttäisi toimivan aluetta määrittävinä tekijöinä lehdessä. Yksittäiset tapahtumat voivat toimia laajemman yhteiskunnallisen keskustelun alullepanijana, jolloin käsitelty teema saattaa tapahtuman myötä muodostua aluetta määrittäväksi tekijäksi (esim. Kearns ym. 2012, Devereux ym. 2011). Usein negatiivisen maineen kehittyminen vaatii kuitenkin yksittäistapauksen sijaan toistuvia, laajaa mediahuomiota herättäneitä samankaltaisia tapahtumia (esim. Boland 2008). Myllypurossa niin murhat kuin myrkkytalotkin ovat ajan myötä jääneet unholaan, eivätkä ne itsessään näyttäisi tahranneen alueen mainetta pitkällä tähtäimellä.

5.2 Vanheneva lähiö ja katoavat palvelut

Alakiventien lisäksi toisena 2000-luvun alun Myllypurouutisointia määrittävänä teemana toimi laajempi, palveluiden heikkenemistä ja alueen tulevaisuutta käsittelevä keskustelu. Huoli palveluiden tasosta ja ikääntyvästä asukaspohjasta nostetaan Myllypuron keskeisimmäksi ongelmaksi ja määrittäjäksi. Selkeän itsenäisen kokonaisuutensa tätä aihetta koskevasta uutisoinnista muodostaa Myllypuron

terveyskeskussairaalan lakkautussuunnitelmat ja toimenpiteet, joita on seurattu lehdessä säännöllisesti koko 2000-luvun ajan. Laajasta uutisoinnista huolimatta sairaalan lakkautus ei jutuissa näyttäydy paikallisella tasolla merkittävänä tapahtumana. Uutisointi linkittyy Myllypuron sijasta laajempaan, koko kaupungin tasolla käytyyn keskusteluun terveydenhuollon palveluiden säästötoimista. Uutisoinneissa ei oteta kantaa Myllypuroon alueena, eivätkä jutuissa äänensä kuuluviin saavat haastateltavat profiloidu alueen asukkaina, vaan omais- potilas- tai työntekijäposition kautta.

Toisin kuin sairaalan kohdalla, näyttäytyvät Myllypuron paikallisten palveluiden lakkautukset uutisoinnissa Myllypuron asukkaiden ja tulevaisuuden kehityskulkujen kannalta merkittävänä muutoksina. Yksittäisten palveluiden lakkautuksista uutisoitaessa nousee esiin myös laajempi, myllypurolaisia huolestuttava kehityssuunta. Ikääntyvän väestön myötä Myllypuron kohtalona on vääjäämätön näivettyminen, kun alati katoavat palvelut karkottavat etenkin lapsiperheet alueelta. Vuonna 2003 päiväkotia Myllytuvan sulkemisen kerrotaan ”*vievän lähion länsiosasta viimeisetkin palvelut*” ja terveysaseman lakkautuksen yhteydessä kerrotaan asukkaiden kauhistelemaan meneillään olevaa kehitystä, jonka myötä ”*Myllypuroon saattaa jäädä vain kapakoita*” (21.5.2004). Asukkaiden kommentoissa kritiikki kohdistuu kuitenkin esimerkiksi kaupungin ja muiden päättävien elimien suuntaan, eikä niinkään Myllypuroon asuinpaikkana. Lakkautustoimista tuohtuneet myllypurolaiset näyttäytyvät aktiivisina toimijoina, jotka ovat kiinnostuneita alueensa kehityksestä ja tapahtumista.

Hyväkin kaupunki on saanut Myllypurossa aikaan suunnitelmillaan. Osallistuminen ja yhteenkuuluvuuden tunne ovat kasvaneet. "Enemmän me olemme kylä kuin lähiö", sanoo Eeva Saarikivi. (17.1.2003)

Huoli väestörakenteellisesta kehityksestä ja sen vaikutuksista kytkeytyy yksittäisten palveluiden lakkautusten lisäksi myös uutisointiin alueen rakennussuunnitelmista. Alueelle rakennettavan kokonaan uuden asuinalueen, Puu-Myllypuron, suunnitelmia esiteltiin näyttävästi Helsingin Sanomissa (19.3.2004). Visioita tästä *urbaanista kaupunkikylästä* ei kuitenkaan otettu Myllypurossa vastaan pelkästään ilolla, uuden asuinalueen rakentamisen edellytyksenä olevan metsäalueiden kaatamisen aiheuttaessa huolta joidenkin myllypurolaisten keskuudessa. Myllypuron metsän

kohtalo aiheutti vilkasta keskustelua etenkin Helsingin Sanomien mielipidepalstalla. Kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsen vihjaisi uutta asuinaluetta puoltavassa kirjoituksessaan ”*Uusi pientaloalue tervetullut*” (23.6.2005) Myllypuron metsän olevan etenkin alueen huumekauppiaiden suosiossa. Lausunto suututti metsän säilytystä puoltavat myllypurolaiset, ja mielipiteiden vaihto molempien leirien välillä oli kiivasta, aihetta käsitteleviä kirjoituksia julkaistiin samana vuonna jopa yhdeksän kappaletta. Myllypuron metsä näyttäytyi kirjoittajasta riippuen joko asukkaiden hyvinvoinnin kannalta ratkaisevana monimuotoisena metsäidyllinä tai huumekauppiaita puoleensa vetävänä rämeikkönä.

Keskustelun innoittamana, ja jälkeensä myös sen myötävaikuttajana, Helsingin Sanomissa julkaistiin 25.7.2005 jopa kaksi asiaa käsittelevää kirjoitusta. Uudisrakentamista vastustavan Myllypuron metsän puolesta-liikkeen toiminnasta kertovassa, ”*Pelastaisivatko uudet puupientalot Myllypuron?*” jutussa Helsingin Sanomat näyttäisi hienovaraisesti liittyvän rakennushankkeen puolestapuhujien joukkoon antamalla jo otsikossaan ymmärtää Myllypuron asioiden olevan sen verran huonolla tolalla, että se tulisi ”pelastaa” pientalorakentamisen keinoin. Puolustuskannalle joutunut rakennushankkeen kaavoittaja nostaa artikkelissa esille myös huolen ”*Myllypuron huonosta imagosta*”, jolla perustellaan metsän kaatamista uuden asuinalueen tieltä.

Alueen väestörakenne on kaavoittajan mukaan liian vanha, koulut ja päiväkodit eivät pysy elossa ellei lapsiperheitä tule lisää. Nykyinen kerrostalolähiö ei tarjoa lapsiperheille sitä laatua, jota nykyään edellytetään. Tämä näkyy kaavoittajan mukaan tyhjinä asuntolina, ja myös asuntojen matalina neliöhintoina. Ne ovat koko Helsingin alhaisimpia.

Myllypuron ”imagon” nähdään perustuvan siis jo edellä kuvattuihin väestörakenteellisiin haasteisiin sekä kerrostalovaltaisuuteen, ja sen määrittäjänä toimivat alueen haluttavuus ja asuntojen hinnat. Vastapainona kaavoittajan kommenteille, samana päivänä julkaistussa ”*Myllypuron imago on nousussa*” jutussa haastatellun tutkijan näkökulma on hieman valoisampi, Myllypuron imago oletetaan huonoksi, mutta aivan ”*perin juurin huonosti asiat eivät enää ole*”. Imagon käsitteen käyttö maineen sijaan on tyypillistä nimenomaan kaavoittajan ja tutkijan kaltaisten virallisempien tahojen puheessa. Käsitteiden välinen suhde jää arkipuheessa usein

epäselväksi. Suomen kielessä imago sanana viittaa kuitenkin mainetta enemmän johonkin suunniteltuun, ennalta määrättyyn ja tietoisesti tuotettuun mielikuvaan, joka kohteesta halutaan antaa (Äikäs 2003, 31).

Kontulauutisoinnissa väestörakenteellisista haasteista tai katoavista palveluista ei ole juuri mainintoja, vaikka Kontula on väestörakenteellisilta piirteiltään vastannut melko pitkälti Myllypuroa 2000-luvun alkuvuosina (Pulkkinen & Idström 2017, Aluesarjat 2020). Rakennushankkeisiin liittyvälle uutisoinnille on tyypillistä nostaa alueen epäkohtia esiin tavalla, jolla niistä ei muutoin uutisoitaisi. Kehittämistä käsittelevät uutiset saavat herkästi negatiivisen kaiun, kun uutisointiin yhdistetään kuvailua alueen ongelmallisista puolista, joihin kuvatuilla muutoksilla pyritään puuttumaan (Kearns, Kearns & Lawson 2013, 594). Rakentamista ja fyysistä ympäristöä käsittelevillä jutuilla voidaan tavoittaa myös yksinomaan positiivista sisältöä, mutta vasta kohteen valmistumisen jälkeisessä uutisoinnissa. Esimerkiksi Alakiventien kaatopaikan tilalta puretun päiväkodin tilalle tulleen päiväkotia Leipurin kuvataan olevan ”*todennäköisesti yksi Helsingin tyylikkäämmistä päiväkodeista*” sekä ”*profiilin nostoa alueelle*” (24.1.2003). Laajoista, mahdollisesti useita vuosia kestävästä rakennushankkeista saatetaan kuitenkin uutisoida useasti projektin aikana negatiivisessa kontekstissa. Tästä syystä 2000-luvun alun rakennushankkeita käsittelevän kirjoittelun myötä Myllypuro näyttäytyy Kontulaa ongelmallisempana, rakennushankkeiden luvattujen positiivisten vaikutusten ollessa vasta suunnittelutasolla.

5.3 Maine ylittää uutiskynnyksen

Kontula-aiheinen uutisointi on 2000-luvulla ollut Myllypuroa monipuolisempaa, juttujen määrässä ei alueiden välillä ole merkittävää eroa, vaikka Kontulassa ei olekaan ollut saman lailla merkittäviä sekä uutiskynnyksen toistuvasti ylittäviä tapahtumia. Alueiden välistä, negatiivissävytteistä kirjoittelua erottavana tekijänä ovat toimineet kirjoittamisen tavat juttujen taustalla. Kontulasta on kirjoitettu juttuja, joista on Myllypurouutisointiin verrattuna hankalampaa tai jopa mahdotonta paikantaa tiettyjä teemoja tai tapahtumia, jotka toimisivat selkeästi tunnistettavana syynä jutun kirjoittamiselle. Toisin kuin Myllypuron kohdalla, ei Kontulasta kirjoittaminen ole 2000-luvun alkuvuosina vaatinutkaan mitään erityistä syytä, vaan Kontula on

useamman kerran ylittänyt uutiskynnyksen pelkällä olemassaolollaan. Tällaisissa jutuissa on vierailtu Kontulaan ilman mitään selkeää yksittäistä syytä, teksteissä kuvataan usein aluetta yleisellä tasolla haastatteleamalla esimerkiksi paikallisia. Juttujen sisältö on varsin kaksijakoista, esimerkiksi ostarista kirjoittaessa nostetaan esille sen laaja palvelutarjonta, Kontulan ostarin erottuessa vilkkauksessaan edukseen muista lähiöostareista.

***Kontulan ostarilla väkeä moneen lähtöön** - Kontulan ostarilta saa melkein mitä tahansa. Palveluita on paljon ja tungoksessa pitää pujotella.*

Keskipäivän auringossa terassit vetävät, ja monet ovat kehittäneet ikioman juomapaikan. Vartija käy patistelemassa pullon kallistelihoita sivummalle.
(9.9.2002)

Kontulan palveluiden esittelyyn keskittyvissä jutuissa huomio kiinnittyy kuitenkin väistämättä alueen baareihin ja pussikaljoittelijoihin, ja ostarin yllättävää vilkkauttakin veikataan kuppiloiden ja Alkon aikaansaannokseksi (10.4.2000). Positiiviset kommentit tulevat jutuissa haastatteluiden asukkaiden itsensä suusta, ja heiltäkin tiedustellaan kommentteja alueen huonoista puolista. Näennäisen positiivisissakin jutuissa tartutaan toistuvasti stigman luomaa yleistä käsitystä vastaaviin piirteisiin ja seikkoihin. **”Kontulassa on kaikki mitä lapsiperhe tarvitsee”** (1.8.2001) jutussa iloisen kontulalaisen lapsiperheen haastattelun jatkeeksi on lisätty poliisi kertomaan ostarin alueen häiriöistä, näin ikään kuin kyseenalaistaen perheen positiivisen kokemuksen Kontulasta kotipaikkana.

Kirjoittelu on selvästi suunnattu alueen ulkopuolisille lukijoille, sen tuskin tarjotessa kiinnostavaa sisältöä itse kontulalaisille. Artikkeleiden ilmeinen tarkoitus on tarjota ihmettelemisen aihetta ja katsaus Kontulaan niille, joille alueen todellisuus on vieras ja kaukainen. Tämän tyylistä kirjoittelua ei ole havaittavissa Myllypurouutisointia tarkasteltaessa, vaan Myllypuron väestörakenteellisen haasteet nostetaan esille todellisena ongelmana, johon olisi tarpeen puuttua ja jotka ovat tulevaisuudessa mahdollista ratkaista rakentamisen keinoin. Kontulan kohdalla uutisoinnin yhteydessä esiin nousevaa rauhattomuutta taas ei lehdessä esitetä sinänsä ongelmana, vaan ennemminkin luonnollisena osana alueen todellisuutta. Kontula herättää kiinnostusta pelkällä olemassaolollaan, kun taas Myllypurosta kirjoittaminen on vaatinut jonkin ilmeisen syyn. Alueiden samankaltaisuuksista huolimatta voidaan Kontulan todeta

kärsivän vuosikymmenien saatossa muotoutuneesta heikosta maineesta ja stigmasta Myllypuroa enemmän. Toisin kuin Myllypurolla, on Kontulalla ehkä omanleimainen roolinsa poikkeuksellisen huonomaineisena lähiönä. Jouko Kokkosen toimittamassa alueen historiikissa *Kontula: elämää Lähiössä* (2002) Kontulan huonon maineen synty paikannetaan jo lähiön alkuvuosiin 1960-luvun loppupuoliskolle, kun tuolloin kasvavan lähiön suunnittelussa ei ollut otettu huomioon alueen lasten ja nuorten tarpeita, jolloin vailla virikkeitä olevat nuoret aiheuttivat levottomuuksia ja pelkoa muissa asukkaissa. Kontula oli yksi maan suurimmista ja ensimmäisistä lähiöistä, jolloin alueen ongelmat kuten Kontulan ”nuorisoterrori” saivat laajalti valtakunnallista huomiota medioissa (mt., 87–93).

Ongelmat nuorison suhteen sekä myöhempien vuosien väestölliset- ja kulttuuriset muutokset lähiöiden arvostuksessa ovat toki vaikuttaneet myös Myllypuroon, mutta historiikissa arvellaan Kontulan maan suurimpana lähiönä kärsineen erityisesti lähiökielteisen ilmapiirin kehittymisestä (mt., 130). Mainepuheen yhteydessä katsotaankin usein taaksepäin, alueen ongelmalliseen historiaan, samalla toppuutellen maineen paikkansapitävyyttä. ”*Kontulan hurja maine on menneen talven lumia*” (26.1.2001) jutussa puhutetaan paikallisia aiheena Itä-Helsingin huono maine. Juttua lukiessa paljastuu, että otsikoinnista huolimatta toimittaja onkin itseasiassa Mellunmäen alueella, eikä näin ollen varsinaisesti Kontulassa ollenkaan. Kontulan lisäksi esiin nousevilla Mellunmäellä tai Vesalalla ei oletettavasti ole sellaista mainetta, jonka voisi otsikossa julistaa olevan *menneen talven lumia*.

Synkkään maineeseen viittaaminen lehden toimesta voidaan nähdä ongelmallisena, etenkin kun mainepuheelle on tyypillistä maineen esittäminen itsestäänselvytenä, jonka olemassaoloa tai toisaalta mahdollista paikkansapitämättömyyttä ei ole tarpeellista perustella. Maineen yleispäteväksi oletetun olemuksen takia ei sen eteenpäin jakaminen välttämättä edellytä kertojan henkilökohtaista sitoutumista näkemyksiin joihin maine perustuu, taikka tarvetta ja vastuuta todistella sen paikkansapitävyyttä esimerkiksi viittaamalla aktuaalisiin tapahtumiin tai tekijöihin (Kearns ym. 2013, 581). Myös positiivisten uutisten kontekstoinnilla stigmaa vastaavilla mielikuvilla voidaan pyrkiä korostamaan jutun uutisarvoa positiivisen tapahtuman ja huonon maineen vastakkainasettelulla (Devereux ym. 2011, 130; Dean & Hastings 2000, 21).

Vaikka Kontulan yhteydessä puhe maineesta toistuu aluetta käsittelevässä uutisoinnissa hyvin moninaisten teemojen yhteydessä, nousee huonon maine varjostamaan silloin tällöin myös Myllypurokirjoittelua. Asuinrakentamista Myllypurossa käsittelevässä jutussa (22.2.2003) haastateltavana oleva tuore ja onnellinen myllypurolaisperhe pääsee vakuuttelemaan toimittajalle, ettei Myllypuron maine heitä haittaa. Sitä, mitä maineella itseasiassa tarkoitetaan, ei eritellä, vaan maine esitetään itsestään selvänä tekijänä, jolla tulisi oletettavasti olla negatiivisia vaikutuksia asukkaiden kokemukseen Myllypurossa asumisesta. Timo Kopomaa (2011) on esittänyt, että parhaan puheen negatiiviset seuraukset alueille ja niiden mahdolliselle kehitykselle tunnustetaan nykyään myös median taholta, ja kielteistä tai muuta vastaavaa kirjoittelua saatetaankin siis esimerkiksi kirjoittajien toimesta leimaamisen pelossa vältellä jopa tietoisesti (mt., 18). Maineesta puhuminen voi kuitenkin kirjoittajan näkökulmasta olla hienovaraisempi tapa viitata alueen sosiaalisen ympäristön oletettuun ongelmallisuuteen myös aihetta varsinaisesti käsittelemättömien artikkeleiden yhteydessä, ilman pelkoa alueen mustamaalaamisesta lehdessä. Lukija tietää kyllä ilman tarkempaa erittelyäkin, mistä puhutaan, kun puhutaan maineesta.

5.4 Hyviä uutisia esikaupungeista

Uutisointi alueista ei kuitenkaan ole ollut täysin epäkohtiin painottuvaa tai negatiivisten mielikuvien värittämää, vaan sekä Myllypurosta että Kontulasta on kirjoitettu lehdessä myös positiiviseen sävyyn. Alueen arkista elämää esimerkiksi erilaisten harrastusmahdollisuuksien ja asukasaktiiviteettien kautta esittelevät kirjoitukset muodostavat kokonaisuuden, joissa alueiden elämää ei ole koettu tarpeelliseksi kontekstoida huonolla maineella tai muilla epäkohdilla, jolloin Myllypuro ja Kontula näyttäytyvät aivan tavallisina asuinalueina muiden joukossa. Etenkin kontulalaisesta elämästä on kerrottu lehdessä verrattain tiheästi, positiivisen uutisoinnin noustessa suurimmaksi yksittäiseksi Kontulauutisoinnin kokonaisuudeksi 2000-luvun alkupuoliskolla.

Myllypuroon verrattuna Kontulassa on selvästi vahvemmin profiloitunutta, paikkansa kontulalaisen identiteetin rakentajana vakiinnuttanutta urheilujärjestötoimintaa etenkin

lapsille ja nuorille. Esimerkiksi vanhuksille suunnatusta käsityötoiminnasta tai alueen menetyistä niittäneen jalkapallokerhon, FC Kontun toiminnasta kertovissa jutuissa Kontula näyttäytyy monipuolisia virikkeitä tarjoavana paikkana, jossa ollaan halukkaita panostamaan asukkaiden viihtyvyyteen ja yhteisöllisyyden ylläpitoon. Myllypurossa ”*kulttuurilta on vaikea välttyä*” kerrotaan helmikuussa 2000, tarjoaahan Myllypuro jopa poikkeuksellisen monipuolisia mahdollisuuksia niin lähiöteatterin kuin ulkoilumahdollisuuksiensaakin johdosta (14.2.2000). Kontulalaisessa iltapäiväkerhossa taas kerrotaan eletävän ”*täyttä lähiöarkea*” läksyjä lukien ja esimerkiksi pihapelejä pelaillen (18.3.2004).

Asuinalueen maineeseen positiivisesti vaikuttavia tekijöitä tutkittu melko vähän, ja on sinänsä epäselvää, mikä rooli tämän kaltaisella uutisoinnilla on vallalla olevien mielikuvien muokkaajana tai haastajana. Kirjoittelu rakentaa kuitenkin näistä mielikuvista poikkeavaa todellisuutta, jossa lähiöarki on ostareista ja huolenaiheista riippumatonta tavallista elämää ja asukkaita, joiden arkea alueiden vihreä ympäristö ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet piristävät. Merkillepantavaa on, että kummankin alueen sosiaalista ympäristöä käsittelevän uutisoinnin sisällöt 2000-luvun alkuvuosina ovat pääsääntöisesti olleet nimenomaan positiivisia, ja alueiden sosiaalisten ongelmien käsittely yksinomaan negatiivisessa kontekstissa rajoittuu hyvin satunnaisiin kirjoituksiin. Harrastusmahdollisuuksia käsittelevässä uutisoinnissa näitä lähiöelämää perinteisesti määrittäviä seikkoja sivutaan usein ennaltaehkäisevän toiminnan esittelyn kautta; perhekahvilassa on kulttuurin lisäksi tarjolla ruoka-apua tarvitseville ja nuorison kerrotaan pysyvän ruodussa Yökoris-toiminnan avulla (4.9.2000, 12.11.2000). Myllypurossa on paikallisvoimin ryhdytty ”*taisteluun suuren taloyhtiön ja kerrostaloasumisen tuomaa yksinäisyyttä ja vieraantuneisuutta vastaan*” yhteisen kerhotoiminnan keinoin (7.8.2003). Näin alueen mahdollisista ongelmista uutisoinnissa on mahdollista ottaa myös positiivinen näkökulma, kun asiaa lähestytään ratkaisukeskeisesti. Tässä lähestymistavassa asukkaat näyttäytyvät alueensa asioista kiinnostuneina aktiivisina toimijoina, eivätkä esimerkiksi ongelmien edessä voimattomina ja passiivisina uhreina.

Asukasaktiiviteettien ja harrastusmahdollisuuksien verrattain laajaa näkyvyyttä Helsingin Sanomissa näinä vuosina selittää ainakin osaltaan Helsingin kaupungin lähiöprojektin toiminta. Harrastustoimintaa käsittelevissä jutuissa viitataan usein

esimerkiksi EU Urban rahoitukseen, ja monet esitellyistä tapahtumista ovat lähiöprojektin toteuttamia. Tiedotusvälineisiin vaikuttaminen tiedottamalla aktiivisesti projektin toiminnasta sekä tarjoamalla lehdistölle uutisia alueista teemalla ”hyviä uutisia esikaupungeista” oli yksi lähiöprojektin kirjaamista tavoitteista (Piimies 2008, 18). Voidaankin olettaa ainakin osan tämän tyyppisestä kirjoittelusta olleen seurausta lähiöprojektin taholta tulleista juttuvinkeistä. Projektin toiminta on tämän aineiston valossa ollut tällä saralla onnistunutta, etenkin Kontulan kohdalla nämä hyvät uutiset ovat saaneet säännöllisesti ja verrattain paljon palstatilaa.

Kun Kotiseutuliitto valitsi ”*Duunarien Tapiolan*” vuoden kaupunginosaksi vuonna 2006, kerrotaan nimenomaan lähiöprojektin toiminnan olleen merkittävä syy valinnalle. ”*Suomen virallisen ongelmalähiön leimaa kantaneen*” Kontulan kerrotaan tehneen parannuksen ja toimivan nyt tiennäyttäjänä, jonka kehityksestä ja vilkkaasta asukastoiminnasta muiden alueiden on hyvä ottaa oppia (5.8.2006).

Aluetutkimuksessa ja siihen liittyvässä uutisoinnissa lähiöt on totuttu näkemään huolenaiheina, paikkoina joihin ongelmat kasautuvat. Lähiöprojektin omaa toimintaa tarkastelevissa tutkimuksissa näkyvät kuitenkin projektin onnistuneet saavutukset, jolloin sekä Myllypurossa ja Kontulassa on vierailtu positiivista kehitystä implikoivien tutkimustulosten valossa.

Lähiöissä viihdytään, vaikka media muuta puhuu - Itä-Helsingin lähiöiden asukkaiden mielikuva omasta alueestaan on parempi kuin tiedotusvälineet antavat ymmärtää, kertoo Tietokeskuksen toteuttama tyytyväisyystutkimus. (9.5.2007)

Kontulalaiset ovat ylpeitä lähiöstään - Asukkaiden tyytyväisyys kasvoi 2000-luvun lähiöprojektien aikana (13.12.2008)

Asukkaiden tyytyväisyys on kasvanut, ja jutuissa haastatellut asukkaat kiittelevät väljää asumista ja luonnonläheisyyttä. Lähiöprojektin kaltaisten aluekehityshankkeiden vaikutus alueen maineeseen ei ole itsestäänselvyys, kohentunut viihtyisyys ja tyytyväisyys asukkaiden keskuudessa ei yksinomaan takaa muutosta alueen maineen suhteen (Permentier ym. 2008, 982). Aktiivinen ja näkyvä uutisointi kehityshankkeiden toteutuksesta sekä vaikutuksista onkin ensisijaisen tärkeää, jos tarkoituksena on vaikuttaa myös alueen ulkopuolisten mielikuviin (Hastings & Dean

2003, 172). Lähiöprojektin toimintaan liittyvän uutisoinnin lisäksi myös siitä suoraan riippumaton kirjoittelu laajenee kuvaamaan alueita myös ostareiden ja purkutyömaiden ulkopuolelle, puistoidylleihin ja puroille, jotka asukkaiden taholta koetaan merkittäväksi osaksi alueiden identiteettiä. Paikallista identiteettiä rakentavassa uutisoinnissa katsotaan usein taaksepäin, lähiön historiaan ja kehitykseen, ja nostetaan esiin positiivisia asioita, onnistumisia sekä pitkäaikaisten asukkaiden iloisia muistoja.

Tapiola sai vehreän puistokaupungin maineen, mutta sellainen on myös betonilähiöksi mielletty Kontula (5.8.2006)

MYLLYPURON asemakaavan laati arkkitehti Pentti Ahola, ... Myllypurosta haluttiin rakentaa nykyaikainen metsäkaupunki ja siinä on onnistuttu. (18.1.2007)

2000-luvun loppupuolen uutisoinnissa onkin nähtävissä kansalaisjournalistisen otteen lisääntyminen Helsingin Sanomien kirjoittelussa. Alun perin Yhdysvalloissa 1990-luvulla syntyneessä kansalaisjournalistisessa argumentoinnissa painotetaan kansalaislähtöisyyttä tarjoamalla ihmisille mahdollisuuden osallistua itseään koskevaan julkiseen keskusteluun, jolloin asiantuntijalausuntoihin perustuva elitistinen katse korvautuu kansalaiskeskeisellä katseella (Roivainen 1999b, 74). Positiivisen kehityksen kontekstissa puheenvuoron saavien asukkaiden näkemykset haastavat perinteisiä lähiömielikuvia, jolloin myös alueen identiteetti ja siitä lehdessä muodostuva kuva voi muuttua vastaamaan enemmän asukkaiden omia käsityksiä kotiseudustaan.

5.5 Uutiskynnyksen kasvu

Molempia alueita käsittelevä uutisointi Helsingin Sanomissa on vuosien saatossa vähentynyt. Vaikka artikkelimäärien vuosittainen vaihtelu on ollut paikoin suurta läpi koko tutkimusjakson, uutisointi vähenee kuitenkin selkeästi 2010-luvun taitteessa. Uutisoinnin määrän vähenemisen seuraukset ovatkin yksi Kontulan ja Myllypuron medianäkyvyyttä Helsingin Sanomissa erottava tekijä etenkin 2010-luvun loppuvuosia tarkasteltaessa. Uutisoinnin määrällinen vähentyminen on Myllypuron kohdalla näkynyt lähinnä negatiivisempiin ilmiöihin ja tapahtumiin keskittyvän uutisoinnin

vähentymisenä. Kontulan kohdalla muutos on päinvastainen, vähentyneen uutisoinnin seurauksena alueen positiivisessa valossa esittävät jutut ovat kadonneet lehden sivuilta.

Kontulauutisoinnissa voidaan Myllypuroon verrattuna selkeämmin havaita, kuinka Helsingin Sanomien linjassa on tapahtunut ainakin tämän aineiston valossa jokin tyylillinen muutos. Tämän linjamuutoksen syyksi voidaan ainakin osaltaan esittää lähiöprojektin toiminnan muutokset ja lopullinen päättyminen vuonna 2017.

Yksinomaan positiivisten toimintojen tai tapahtumien saama palstatila ei ole itsestäänselvyys etenkin valtakunnallisessa mediassa, huomion kiinnittyessä tämän kaltaisessa uutisoinnissa useammin alueen epäkohtiin (esim. Martin 2000, Devereux, Haynes & Power 2011), eikä Helsingin Sanomissakaan ole oma-aloitteisesti jatkettu samalla volyymilla tämän tyyppistä kirjoittelua lähiöprojektin päättymisen jälkeen. Lähiöprojektin myötä Helsingin Sanomien ote on näyttäytynyt paikoin jopa perinteisen paikallislehtimäisenä, kun myös arkinen elämä ja ruohonjuuritason paikalliset toiminnot ovat onnistuneet ylittämään uutiskynnyksen valtakunnallisessa lehdessä.

Näyttää kuitenkin siltä, että näiden vuosien jälkeen etenkin positiivisten ominaisuuksien näkyvyys Helsingin Sanomissa vaatii tutkimusjakson alkupuolen vuosiin verrattuna jotakin selkeästi poikkeavaa ja kiinnostavaa. Kutsun tätä ilmiötä uutiskynnyksen kasvuksi, jonka myötä alueen jokapäiväisen arkielämän ja siihen liittyvien toimintojen kuvaaminen on lehdessä vähentynyt. Kehitys on tässä suhteessa ollut samansuuntaista sekä Kontulan että Myllypuron kohdalla, mutta muutoksen vaikutus ei Myllypuron mediakuvaan ole samalla tavoin negatiivinen, Myllypuron saadessa positiivista huomiota myös muiden, etenkin rakennushankkeisiin liittyvien teemojen yhteydessä. Kontulauutisoinnin positiivinen sisältö taas on läpi vuosien perustunut pitkälti juuri tällaiseen arkisen elämän näkyvyyteen. Uutiskynnyksen kasvun myötä Kontulan mediakuva on heikentynyt, sillä merkittäviä tai tarpeeksi kiinnostavia positiivista mediahuomiota herättäviä tapahtumia ei ole ollut.

5.6 Myllypuro mullistuu, Kontula odottaa uutta nousua

Tutkimusjakson alkuaikoina pitkälti samalla viivalla olleiden Kontulan ja Myllypuron väliset erot sekä fyysistä että sosiaalista ympäristöä tarkasteltaessa muuttuvat radikaalisti 2010-luvun taitteessa, jolloin esimerkiksi Myllypuron vanhan ostarin korvannut, asumista ja palveluita yhdistävä keskuskortteli valmistui. Myös Itä-Helsingin pääkaupunkiseudun korkeakouluverkostoon ensimmäisenä liittävä Metropolia-ammattikorkeakoulun kampus valmistui metroaseman välittömään läheisyyteen vaiheittain vuosien 2018 ja 2019 aikana. Kampuksen on arvoitu tuovan alueelle noin 6000 opiskelijaa ja 500 työpaikkaa (Uutta Helsinkiä-sivusto 2017). Kontulassa vastaavanlaiset mittavat uudistushankkeet ovat jääneet vain haaveiksi. Jo vuonna 2006 Helsingin Sanomat julkisti Kontulan ostoskeskuksen ympäristön täyttyvän uusista rakennuksista (16.6.2006). Keskustaan kaavailtiin muun muassa tornitaloa sekä olemassa olevien rakennuksien korottamista. Hanke todettiin kuitenkin liian monimutkaiseksi toteuttaa, ja Kontulan keskustan tulevaisuus on edelleen vain suunnitelmien tasolla (HS 8.9.2019).

Fyysisen ympäristön muutoksen lisäksi on Myllypuron tilanne myös sosioekonomisin mittarein tarkasteltuna kehittynyt kokonaisvaltaisesti viime vuosikymmenen aikana, sekä alueen koulutustaso että kotitalouksien tulot ovat kehittyneet myönteisesti. Tätä selittää osin alueella toteutettu pientalorakentaminen, mutta kehitys on ollut samansuuntaista myös vanhaa kerrostaloaluetta tarkasteltaessa. (Tavi 2019.) Myös 2000-luvun alun pelko kuolevasta lähiöstä näyttäisi olleen turha; Myllypuron pitkään negatiivisena pysytellyt väestökehitys on kääntynyt positiiviseksi ja lapsiperheiden määrä alueella on elpynyt (Pulkkinen & Idström 2017, 31).

Anniina Miettinen on pro-gradu tutkielmassaan (2017) selvittänyt itäisten lähiöiden asuntojen hintakehitystä 2000- ja 2010-luvuilla. Asuntojen hintojen nousu Myllypurossa on ollut tutkimuksessa käytettyjä verrokkialueita, Kontulaa, Pihlajamäkeä sekä Vuosaarta hieman korkeampaa. Miettisen mukaan hintojen kehitystä ei selitä yksinomaan alueella tehty laajamittainen uudisrakentaminen, sillä myös vanhan 60-luvun kerrostaloalueen asuntojen keskineliöhinnat ovat nousseet suhteessa jopa muuta Myllypuroa enemmän. Miettisen mukaan positiivinen käänne Myllypuron hintakehityksessä paikantuu nimenomaan 2010-luvun alkuun, jota ennen alueen hinnat ovat yhdessä Kontulan kanssa olleet muita verrokkialueita alhaisempia.

Samaan aikaan kun Myllypurossa hinnat ovat lähteneet nousemaan, on Kontulassa kehitys ollut päinvastaista, hintojen kääntyessä laskuun. (Mt., 55-8).

Kontulan työttömyystilanne on lähes koko 2000- ja 2010 lukujen ajan ollut muuhun kaupunkiin verrattuna synkkä, ja vaikka siinä onkin ollut melko paljon vaihtelua vuosittain, on se pysytellyt korkeana myös muuhun itäiseen suurpiirin verrattuna. Vuonna 2017 Kontulan työttömyysprosentti oli 19,9, kun taas Myllypurossa vastaava luku tuona vuonna oli 12,9, joka on merkittävästi lähempänä koko kaupungin keskiarvoa 10,3 (Aluesarjat, 2020). Kontulan kehitys on monin muinkin sosioekonomisin mittarein mitattuna ollut lähes olematonta 2000- ja 2010-lukujen aikana (esim. Pulkkinen & Idström 2017; Tavi 2019; Miettinen 2017).

Alueiden hintakehityksessä ja etenkin hintatason vaihteluissa on samankaltaista suuntaa kuin alueita käsittelevien lehtiartikkeleiden sävyjen muutoksissa, 2010-luvun alkuun paikantuu nimittäin myös se hetki, jolloin alueita käsittelevä kirjoittelu lehdessä eriytyy selkeästi. Alueiden väliset erot näkyvät lehden sivuilla etenkin vuosikymmenen vaihteessa lisääntyneessä keskustelussa Itä-Helsingin alueiden eriarvoistumisesta. Aiempina vuosina alueita käsittelevässä uutisoinnissa ote on ollut paikallisempi, epäkohdista puhuttaessa on puhuttu *Myllypuron* tai *Kontulan* ongelmista. Segregaatiokeskustelun myötä uutisointi asettuu laajempaan, yhteiskunnalliseen keskusteluun itäisten lähiöiden tilanteesta. Tässä kontekstissa Myllypuro toimii positiivisen lähiökehityksen malliesimerkkinä, Kontulan näyttäytyessä pysähtyneenä, jopa taantuvana alueena.

Myllypuron Metropolia kampukseen liittyvässä uutisoinnissa nostetaan esille itäisten lähiöiden haastava tilanne, johon kampuksen kaavaillaan tarjoavan ratkaisun. Ongelmien käsittely on kuitenkin ratkaisukeskeistä, Metropolia kuvataan alueen tilannetta tulevaisuudessa kohentavana hankkeena, jonka ”*toivotaan tuovan tuhdin piristysruiskeen Myllypuroon ja Itä-Helsinkiin*” (2.10.2014). Verrattuna 2000-luvun alun keskusteluun, on näkökulma laajentunut pelkästä Myllypuron tilanteesta koskemaan entistä enemmän koko Itä-Helsingin seutua. Rakennushankkeen alkamisen tienoilla kerrotaan kuinka ”*Myllypuron tulevan kampuksen avulla elvytetään Itä-Helsinkiä*” (16.11.2015). Myös syyt tämän elvyttämisen tarpeella perustellaan nimenomaan itäisten lähiöiden väestörakenteellisilla haasteilla:

Helsinkiä on arvosteltu siitä, että itäisiin lähiöihin on annettu kasautua keskimääräistä enemmän työttömiä, maahanmuuttajia ja alemman koulutustason saavuttaneita kaupunkilaisia kuin muualle Helsinkiin.

”Elvytys” on Itä-Helsingissä ja myös Myllypurossa tarpeen, ja korkeakoulun pitäisi ”kiskaista naapurusto kukoistukseen” (23.9.2016). Myllypurosta ei siis ole ainakaan vielä kehittynyt kukoistavaa naapurustoa, vaan se kaipaa edelleen piristysruisketta. Myllypuron sosioekonomisen tilanteen kehitys on itälahiöiden kontekstissa ollut menestys, mutta koko kaupungin tasolla tarkasteltuna on tilanne Myllypurossa edelleen haasteellinen (Pulkkinen & Idström 2017, 32). Metropoliahanke eteni verrattain nopeassa aikataulussa, ja alusta saakka oli melko hyvin selvillä, milloin valmiin kampuksen tarjoamasta piristysruiskeesta; vilkastuvasta katukuvasta ja asukkaita hyödyttävistä palveluista päästään nauttimaan. Muihin rakennushankkeisiin verrattuna ongelmien käsittely jutuissa on ratkaisukeskeisempää. Metropolia esitetään ratkaisuna sekä Myllypuroa edelleen vaivaaviin ongelmiin, että koko Itä-Helsingin vetovoimaa lisäävänä tekijänä.

Laajempi yhteiskunnallinen keskustelu lähiöiden tilanteesta näkyy Metropolia uutisoinnin lisäksi myös muissa yhteyksissä. Myllypuro nostetaan esimerkkitapaukseksi kehittyvästä asuinalueesta. Esimerkiksi **”Suomen suurin koskaan järjestetty lähiöfestivaali alkaa tänään – HS esittelee kolme kiinnostavaa uutta lähiötä ja festivaalin tärpit”** (25.9.2017) artikkelissa Myllypuro on nostettu ”tärpiksi”, esimerkiksi **”uudesta tai identiteetiltään vanhoista poikkeavasta lähiöstä”**. Lähiöhierarkian kärkisijan saavuttanut Myllypuro näyttäytyy positiivisena malliesimerkkinä, jonka tulevaisuus näyttää valoisalta, ja josta muiden vastaavanlaisten alueiden kehittämisessä tulisi ottaa mallia. Pohjois-Haagan ostarin heikkoa tilannetta kuvaavassa artikkelissa (3.6.2015) on pubiutuneen ja turvattomaksi koetun Pohjois-Haagan ostarin lisäksi vierailtu vastapainoksi Myllypuron uudistetussa ostoskeskuksessa, ihailemassa **”uutuuttaan kiilteleviä kauppoja”**. Myllypurolaisia aiemmin huolestuttaneeseen ostarin kauppiaskatoonkin (5.11.2013) jutussa haastateltu tutkija esittää ratkaisuksi Metropolian myötä tulevaisuudessa vilkastuvan liikenteen Myllypuron keskusta-alueella.

Maahanmuuttoa ja monikulttuurisuutta käsitteleviä teemoja ei aineiston perusteella varsinaisesti paikanneta Helsingin Sanomien kirjoittelussa yksittäisille asuinalueille

tai nosteta keskeiseksi teemaksi lähiökeskustelussa. Myllypurouutisoinnissa aihe korostuu kuitenkin Kontulaan verrattuna, joskin keskustelu käsittelee yksinomaan alueen koulua ja sen oppilaita. Myllypuron peruskoulussa on vierailtu useampaankin otteeseen, kun Helsingin Sanomissa on uutisoitu maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määristä koululuokissa vuosien 2006 ja 2017 välillä, maahanmuuttajataustaisten määrän ollessa Myllypuron peruskoulussa korkea jopa muiden lähiöiden kouluihin verrattuna. Näiden vuosien aikana näkyy niin ikään kirjoittelun tyylillinen muutos *Myllypurolaisesta ongelmasta* laajemmaksi, itäisten lähiöiden ongelmaksi. Keskustelu ”Itälähiöistä” voi toimia alueita tasapäistävänä ja negatiivisesti latautuneena. Itä-Helsingin kontekstin tuominen Myllypurosta käytyyn keskusteluun luo kuitenkin asetelman, jossa alueen ongelmia ja niiden syntyyn liittyviä tekijöitä taustoitetaan aikaisempaa paremmin.

Myllypuron yläasteen syksyllä aloittavista valtaosalla on maahanmuuttajatausta - ... Nyt on viimeinen hetki tajuta, että Itä-Helsingin koulut ovat erityisasemassa (8.5.2008)

Myllypurouutisoinnin lisääntynyt ratkaisukeskeisyys näkyy tässäkin keskustelussa. Jo helmikuussa 2017 julkaistun *Myllypuron peruskoulussa on enemmän opettajia kuin useimmissa kouluissa – helsinkiläiset kannattavat huono-osaisten alueiden tukea* (14.2.2017) artikkelin otsikointi erottuu aiemmista vastaaventyyppisistä jutuista, haasteiden sekä ongelmien käsittely on muuttunut ratkaisujen esittelyyn. Artikkelissa keskitytään positiivisen diskriminaation mahdollistamien tukitoimien ja monikulttuurisuuden kouluympäristöön tarjoamien voimavarojen kuvaamiseen.

Aiheen käsittely ja Myllypuron toistuva huomioiminen sen yhteydessä kertoo mittareilla mitatun tilastollisen tiedon merkityksestä uutisoinnissa. Vaikka erot esimerkiksi itäisten lähiöiden maahanmuuttajataustaisten asukkaiden välillä ovat pieniä (esim. Pulkkinen & Idström 2017, 38), näyttää juuri kärkisijaa pitävä alue nousevan herkästi esimerkkitapaukseksi aihetta käsittelevässä kirjoittelussa. Kontulakin on joutunut ”tilastoinnin uhriksi”, joskin sen kohtalona on toimia nimenomaan varoittavana esimerkkinä. Poliisin toimintaa eri aluilla esittelevässä artikkelissa *Kontulan kotihälytykset työllistävät poliisia eniten: ”Päiväsaikaan on rauhallista, kun ne kovimmat jätkät nukkuu”* (25.7.2017) vieraillaan Kontulassa. Vaikka jutussa esitettyjen tilastojen mukaan eniten häiriökäyttäytymistä ja ilkivaltaa

tavataan Kluuvissa, Kampissa ja Kallion alueella, käsittelee valtaosa artikkelista nimenomaan Kontulan julkisissa tiloissa tapahtuvaa ilkivaltaa ja turvattomuutta. Otsikoinnillaan ja sisällöllään juttu ankkuroi kaikenlaisen rikollisuuden nimenomaan Kontulaan, vaikka tilastollisesti Kontula pitää kärkeä vain kotihälytysten suhteen. Lehden näkökulmasta Kontula on siis luonnollisempi paikka vierailta kirjoitettaessa järjestyshäiriöistä kuin esimerkiksi kantakaupungin alueet.

Myllypuron ja Kontulan roolit Helsingin Sanomien lähiökeskustelussa ovat 2010-luvun aikana eriytyneet. Jos Myllypuro on lähiökehityksen pioneeri, näyttäytyy Kontula sitä vastoin paikkana, jossa *segregaatio on syvintä* (18.2.2016), ja jossa sitä ennaltaehkäisevät toimetkin ovat vaarassa kadota. Tutkimusjakson alkuvuosista poiketen alueen epäkohtia esittelevien juttujen kirjoittamisen taustalta on nyt paikannettavissa jokin tietty yhteiskunnallinen keskustelu tai tapahtuma, eikä vain kokemus Kontulasta paikkana, jonka jo olemassaolollaan oletetaan kiinnostavan lukijoita, ja johon automaattisesti koetaan tarpeelliseksi liittää negatiivisten, stereotyyppien vastaavien ilmiöiden kuvailua. 2000-luvun alkuvuosille tyypillisestä mielikuvien innoittamasta kirjoittelusta on siis siirrytty aktuaalisten tapahtumien innoittamaan uutisointiin. Maineesta ei enää puhuta entisten vuosien tapaan Kontulan keskeisenä ongelmana, vaan synkän menneisyyden painolastin ihmettely on korvautunut synkän nykyisyyden kuvaamisella.

Tämä näkyy esimerkiksi yksittäisistä negatiivisista tapahtumista uutisoinnin lisääntymisenä. Nyt esimerkiksi vandalismi (1.7.2016) ja narkomaanien ”*ruiskuinstallaatio*” (27.7.2015) ovat houkuttelleet toimittajia Kontulaan. Myllypuron yhteydessä tällaisista yksittäisistä tapahtumista ei uutisoida samassa mittakaavassa. Aineiston perusteella ei voida sanoa, johtuuko tämä siitä, ettei Myllypurossa sellaisia olisi sattunut, vai siitä ettei niistä uutisoitaisi yhtä innokkaasti kuin Kontulan tapahtumista. Kontula on myös luonnollinen paikka hakea aineistoa, kun tarkoituksena on kirjoittaa itäisten asuinalueiden heikkouksista. ”*Onko Helsinki unohtanut itäiset kaupunginosat?*” otsikoidussa (1.10.2014) artikkelissa vierailaan Kontulan ostoskeskuksessa, jossa haastatellut pääsevät kertomaan alueensa epäkohdista. Laajemmasta kontekstista, ”itäisistä kaupunginosista”, huolimatta artikkelin sisältö perustuu vain kontulalaisten haastatteluihin, ja puhe on yksinomaan Kontulan tilanteesta.

*En tiedä unohtamisesta, mutta eipä puistorakennuksen seinästä ole viitsitty maalata graffitin jälkiä peittoon. Uusi talo töhrittiin, kun se valmistui. ...
Leikkipuisto on niin surullinen, ettemme jää sinne. Narkkareilta on voinut jäädä sinne neuloja. (asukas)*

Vuonna 2014 Kontulan 50-vuotisjuhlallisuuksia esittelevän jutun otsikossa kerrotaan kuinka ”**Viisikymppinen Kontula odottaa uutta nousua**” (18.3.2014) kun vielä vuosikymmen aiemmin 40-vuotispäivistä uutisoitiin otsikolla ”**Kontulan asukkaat arvostavat alueen luontoa ja palveluita**” (18.3.2004). Kontulassa arvostetaan edelleen luontoa ja palveluita, mutta asukashaastatteluissa nousee nyt entistä useammin esiin myös huoli alueen tilanteesta ja kehityksestä.

Itä-Helsingin alueellisen identiteetin muodostumista Helsingin Sanomissa vuosien 1990 ja 2000 välillä gradussaan tarkastellut Jonna Kainulainen (2004, 81) kuvaa artikkeleista lähes poikkeuksetta tulevan vallitsevia stereotypioita purkavia, kun toimittaja antaa puheenvuoron itähelsinkiläisille itselleen. 2000-luvun uutisointia tarkastellessa oma tutkimukseni tukee jossain määrin Kainulaisen tuloksia, sillä aineiston perusteella etenkin Kontulaa alueena kuvaavien juttujen yhteydessä asukaskommenteilla on ollut keskeinen asema vallitsevien mielikuvien haastamisessa. 2010-luvun uutisoinnin myötä kehitys on kuitenkin ollut päinvastaista, asukaskommenttien toimiessa usein nimenomaan negatiivisena sisältönä. Aineiston valossa tätä voi selittää ainakin se, että ensinnäkin Kontulalaisia haastatellaan aikaisempia vuosia vähemmän, sekä toiseksi entistä negatiivisimmissa konteksteissa.

Kontula - Elämää lähiössä kirjassa (Kokkonen 2002, 120, 124) Kontulan huonon maineen taustatekijäksi nimetään juuri median vuosikymmeniä kestänyt tapa esittää Kontula huonossa valossa, samalla jättäen huomiotta alueen vahvuudet, asukastoiminnan ja yhteisöllisyyden. Aineiston perusteella Helsingin Sanomissa on ainakin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä nostettu säännöllisesti esiin juuri näitä tekijöitä. Näyttäisi kuitenkin siltä, että näiden vuosien jälkeen on palattu tapaan vierailla Kontulassa entistä useammin negatiivisten tapahtumien siivittämänä, jolloin ylpeiden kontulalaisten haastattelut ovat vaihtuneet mieluiten nimettöminä pysyvien haastateltavien kielteisiin kommentteihin.

Negatiivisten uutisointien lisääntymisen myötä Kontulaan yhdistetään lehdessä yhä useammin sosiaaliseen ympäristöön liittyviä epäkohtia, kuten turvattomuutta ja vandalismia, joiden edessä asukkaat tuntevat olevansa voimattomia.

Myllypuroutisoinnissa alueen keskeiseksi ongelmaksi nostetaan itäisen Helsingin väestörakenteellisen seikat, kuitenkin rakennushankkeiden ratkaisukeskeisessä kontekstissa. Tutkimusjakson aikana tapahtuneet muutokset Myllypurokirjoittelussa ovat linjassa alueella tapahtuneiden muutosten kanssa, alkuvuosien negatiivista uutisointia selittäneet ongelmat ovat ratkenneet tai ainakin tilanne on muuttunut parempaan päin ja positiivinen uutissisältö on noussut suurimmaksi kategoriaksi. Helsingin Sanomien uutisointia tarkastellessa Kontulan tilanne sekä asukkaiden tyytyväisyys alueeseen taas näyttää heikentyneen 2010-luvulla, mitä saattaa selittää ainakin osin alueella tapahtuneiden aktuaalisten muutosten sijaan muutos lehden linjassa uutisoida lähiöistä. Asuinalueiden välistä hierarkiaa kaupungin sisällä tarkasteltaessa Myllypuro on noussut lähiöiden kärkisijalle, minkä myötä Kontulan rooli pahnepohjimmaisena on voinut jopa kärjistyä.

6. Sosiaalisen ympäristön tekijät maineen rakentajina

Myllypuro ja Kontula ovat 2010-luvulle tultaessa ja sen aikana alkaneet Helsingin Sanomien sivuilla näyttäytyä hyvin erilaisina alueina. Myllypurossa asuntojen hintojen nousu sekä lisääntynyt positiivinen mediahuomio kertoo alueen kiinnostavuuden ja vetovoimaisuuden lisääntymisestä niin lehdistön kuin potentiaalisten muuttajienkin keskuudessa. Aineiston valossa voidaan todeta kansainvälisessä kirjallisuudessa esitetyn ajatuksen sosiaalisen statuksen vaikutuksesta maineeseen ja mielikuviin olevan paikkansapitävä myös tämän lehtiaineiston valossa. Yksistään fyysisen ympäristön positiiviset muutokset voidaan kokea pintapuoliksi toimiksi, joilla ei pidemmän päälle nähdä olevan vaikutusta alueen todellisiin ongelmiin (Hastings & Dean 2003, 172–181). Mielikuvat, joita Helsingin Sanomissa Myllypurosta esitetään, ovat kuitenkin muuttuneet positiivisemmiksi nimenomaan alueella toteutettujen rakennushankkeiden myötä ja johdosta.

Analyysin toisessa osassa kuvaan, kuinka alueen fyysisen ympäristön muutoksen vaikutuksessa maineeseen on uusien rakennusten itsensä sijaan ensisijaisesti kyse fyysisen kehityksen suhteesta alueen sosiaaliseen ympäristöön. Fyysisen ympäristön kohentamisella ei onnistuta vaikuttamaan ulkopuolisten mielikuviin, jos *todelliset ongelmat*, asukkaat, eivät ole kadonneet minnekään. Myllypurossa purettu ostoskeskus ikään kuin poistaa siihen automaattisesti yhdistyvän, viihtyisyyttä heikentäväksi koetun ihmisryhmän, eli päihteidenkäyttäjät. Alueiden ostareilta ammentavia uutisointeja tarkastelemalla kuvaan kuinka ja miksi ostarit määrittävät lähiöitään. Alueiden sosiaalisen ympäristöön liittyviä negatiivisia uutisointeja vertailemalla esitän, kuinka juuri päihteidenkäytön ja sosiaalisen epäjärjestyksen muodostuvan alueen huonoutta ja huolestuttavia kehityskulkuja symboloivaksi tekijäksi, muiden huono-osaisuuden muotojen määrittäessä paikan sijaan yhteiskunnallisessa kontekstissa.

Jos ostariuudistuksen vaikutus on perustunut negatiivisten mielikuvien purkamiseen, on Myllypuron uusi pientaloalue Puu-Myllypuro sen sijaan luonut kanavan täysin uudenlaisille, positiivisille mielikuville. Arkkitehtuurisen kiinnostavuutensa lisäksi

uuden ja tyylikkään pientaloalueen avulla Myllypurouutisoinnissa ovat korostuneet negatiivisista lähiömielikuvista poikkeavat, myönteisen maineen ja statuksen kannalta tärkeät ihmisryhmät, kuten keskiluokkaiset perheet.

6.1 Ostari- lähiön kasvot

Kun Helsingin Kontulasta aikoo tehdä kirjoitussarjan, ei voi olla huomioimatta alueen baareja. Ei vain voi, koska kaupunginosan sydän, ostoskeskus, on niitä täynnä. (31.7.2001)

MITÄ sinulle tulee mieleen Myllypurosta? Nuhjuinen, kaljanhuuruinen, iltapimeällä vähän pelottavakin ostari. (10.12.2011)

Jos lähiöt ovatkin historiansa aikana olleet negatiivisen puheen kohteina, ovat niiden sydämet, ostarit, ehkäpä vielä pahamaineisempia. Ostarit sijaitsevat usein keskeisillä paikoilla, kulkuyhteyksien varrella. Monissa tapauksissa ostari onkin ensimmäinen näky, jonka alueelle saapuva tai sen ohittava matkallaan kohtaa. Ostari toimii näin lähiön kasvoina, paikkana, josta helposti muodostuu aluetta etenkin ulkopuolisten mielissä määrittävä tekijä. Lähiöostareita ja niiden kehittämistä tarkastellut Pasi Mäenpää kuvaa ostarien toimivan lähiöiden kasvoina, jolloin niiden huonomainaisuus ja rappeutuminen vaikuttavat negatiivisesti mielikuvaan koko alueesta. Yleisesti ottaen aikansaeläneiksi ja näivettyneiksi koetut lähiöostarit toimivat huono-osaisuuden keskittymisen signaalina, joka osaltaan kiihdyttää alueiden välistä epätoivottua eriytymistä. Ostareita voidaan pitää tuulahduksena menneestä, sekä lähiörakentamiseen ja elämäntapaan kytkeytyvänä historiallisena ilmiönä, josta aika on päässyt ajamaan ohi. (esim. Mäenpää 2014; Harjunen & Mäenpää 2015.)

Kontulan ostari on läpi tutkimusjakson kiinnostanut toimittajia Myllypuron vastaavaa enemmän. Kontulan ostari on yksi maan vanhimmista ja suurimmista avo-ostoskeskuksista, mikä voi osaltaan selittää sen tietynlaista erityisasemaa ja uutisarvoa lähiöostareiden joukossa. 2000-luvun alkuvuosina Kontulan ostaria käsittelevää uutisointia määrittää tietty motiivittomuus, ja ostari onkin paikka, jonne luvussa 4.3 käsittelemäni ”katsaus Kontulaan” tyyppiset artikkelit usein paikantuvat. Baariväen ihmettelyn lisäksi jutuissa haastatellaan kuitenkin myös jopa jonkin sortin paikallisiksi julkkiksiksi noteerattavia pitkäaikaisia kontulalaisia, vaikkapa ostarilla toimivaa

antikvariaattiyrittäjää sekä uimahallin työntekijää. 2000-luvun ostarikirjoittelu on paikoittaisesta kyseenalaisuudestaan huolimatta toiminut myös alueen voimavarojen esittelyn kanavana, kun ostarin epäkohtien lisäksi jutuissa on tunnustettu myös sen arvo paikallisen identiteetin rakentajana.

Kontulan ostari paranee vanhetessaan ... Kontulassa on kova yritys pitää ostari voimissaan. Kotiseutuhenki on vahva ja imago paranemassa.
(18.3.2005)

Kontulan ostoskeskus sulatti taidekriitikon ... Kantokorven mielestä Kontulan ostoskeskus on Helsingin paras. Toisin kuin monet muut, se ei ole täynnä tyhjää liiketilaa, eikä sitä aiota purkaa. (17.8.2007)

Myllypuron ostari ei ennen rakennuksen purku-uutisointia päässyt yhdenkään kirjoituksen varsinaiseksi näyttämöksi, vaan se nostetaan lehdessä esiin vain mainintojen tasolla, nimenomaan negatiivisten piirteidensä johdosta. Ongelmien kerrotaan paikantuvan ostarille, ”laitapuolenkulkijoiden vakiopaikalle” (22.9.2003), muun Myllypuron näyttäytyessä jopa lintukotomaisena, etenkin useasti haastatellun Myllypuroseuran puheenjohtajan puheissa (23.10.2000, 11.8.2001, 8.10.2006). Vähäisemmän näkyvyytensä takia ostari ei Myllypurossa profiloitu yhtä keskeiseksi paikaksi kuin Kontulassa, vaan ennemminkin rumaksi virheeksi Myllypuron muutoin puhtoisissa kasvoissa. Tähän virheeseen Myllypurossa myös puututtiin, ja tutkimuksen tarkastelujakson aikana koko vanha ostari purettiin ja tilalle rakennettiin uusi palvelukeskus. Kontulan ostari on yhä paikallaan, mutta täysin muuttumattomana sekään ei ole vuosien saatossa säilynyt.

6.1.1 Betonibunkkerista palvelukeskukseksi

Myllypuron ostari koki täydellisen muodonmuutoksen, kun vanha ostari purettiin ja tilalle rakennettiin kokonaan uudistunut ostoskeskus vuosien 2009 ja 2012 välillä (Pulkkinen & Idström 2017, 48). Myllypurossa vanhaa ostaria pyrittiin kohentamaan aluksi kunnostushankkeella, mutta tämä ei riittänyt nostamaan ostoskeskuksen vetovoimaa riittävästi. Ostari koettiin esteenä alueen kehitykselle, joten tilalle päätettiin rakentaa kokonaan uusi palvelukeskus (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2007, 35). Ostarin uudistamisella pyrittiin parantamaan alueen palveluiden tilaa sekä

kohentamaan yleistä kaupunkikuvaa (Pulkinen & Idström 2017, 49). Ostoskeskus ja uusi keskuskortteli rakennettiin vuosien 2009–2012 välillä. Myllypuron uudistushankkeissa on kautta rantain hyödynnetty erilaisia suunnittelukilpailuja, esimerkiksi Alakiventielle puretun päiväkodin korvaaja sekä Puu-Myllypuron alue ovat näiden kilpailujen tuloksia. Suunnittelukilpailujen avulla on pyritty takaamaan sekä kohottamaan uuden rakentamisen laatua ja kiinnostavuutta. (Korhonen-Wälmä & Ruotsalainen 2007, 33-5.) Myös ostoskeskuksen suunnittelussa jatkettiin tällä linjalla, ja kilpailun voittajaksi valikoitui ”Piazzetta”, suunnitelma, jossa kivajalan liikehuoneistot yhdistyvät ylempien kerroksien asuntoihin kantakaupunkimaiseen tapaan (7.11.2003).

Uuden ostoskeskusprojektin matka mahtipontisten suunnitelmien esittelystä keskuksen valmistumiseen kesti kuitenkin verrattain pitkään, kahdeksan vuotta. Ostoskeskusprojektin venyessä ja rakennustöiden viivästyessä huomio uutisoinnissa siirtyi nopeasti tulevaisuuden kauppakeskuksen arkkitehtuuristen vahvuuksien esittelystä vanhan ostarin epäkohtien kuvaamiseen. Vuosien 2003 ja 2011 välisenä aikana hankkeen etenemistä seurattiin jokseenkin säännöllisesti, nostaen esille keskuksen alueen sen hetkisiä epäkohtia. Ostarikeskustelussa esiin nousevat epäkohdat liittyvät fyysisen ympäristön ankeuteen, anniskeluravintolatarjontaan ja sen lieveilmiöihin. Vanhan ostarin ongelmat nostetaan uutisoinnissa keskiöön tavalla, jolla niitä ei ennen uudistushanketta ollut samassa mittakaavassa huomioitu.

***Myllypuron bunkkeri odottaa purkua** – ”Se on vanhanaikainen, epämiellyttävä, epäviihtyisä, ei se ole mukava asiointipaikka”, lähiöprojektin projektipäällikkö Ulla Korhonen sanoo. Se on Myllypuron ostoskeskus, betonibunkkeriarkkitehtuurin kirkkain jalokivi Merihaan itäpuolella. (12.3.2005)*

Myllypuron ostaria kuvaavien juttujen sisällöt poikkeavat tyylillisesti muihin teemoihin liittyvistä uutisoinneista. Pääsääntöisesti voidaan todeta, ettei toimittajan oma ääni juurikaan kuulu kirjoittelussa, vaan kirjoittajille näyttäisi olevan tyypillistä ikään kuin etäännyttää itsensä tekstistä painottamalla sisällössä haastateltujen kommentteja ja siteerauksia. Myllypuron vanhalle ostarille sijoittuvissa jutuissa kuitenkin myös toimittajat itse intoutuvat käyttämään hieman värikkäämpää kieltä. Ostarin tilannetta ihmettelevissä jutuissa tunnelmaa kuvataan ”lohduptomaksi” ja

”viinanhuuruiseksi” (12.3.2005), ja kerrotaan ettei Myllypurossa *”maisema juuri silmiä hivele”* (11.6.2008). Alueen epäkohtien esilletuonti ja suora arvostelu sekä asukkaiden, toimittajien että lähiöprojektinkin taholta näyttäisi olevan hyväksytympää siinä vaiheessa, kun kyseisille ongelmille on jo päätetty lähitulevaisuudessa tehdä jotain. Ostarin kuvailu epämiellyttäväksi betonibunkkeriksi on hyväksyttävämpää, kun purkutuomio on jo annettu. Esimerkiksi Kontulan ostoskeskusta ei verrattain laajasta ja usein ongelmakeskeisestä huomiosta huolimatta ole lehden sivuilla koskaan kuvattu arkkitehtuurisena epäkohtana.

Toimittajan vierailu ostarilla vie ainakin osittain huomion pois tulevasta uudistuksesta, jolloin vanhan ostarin karuus korostuu. Uuden ostoskeskuksen fyysisen ympäristön kuvailua sekä tulevien palvelumahdollisuuksien esittelyä on mahdollista saavuttaa jutuilla, joissa haastatellaan projektissa mukana olevia toimijoita. 11. Kesäkuuta vuonna 2008 on ostariuudistuksesta julkaistu juttuja kaksin kappalein. *”Kaljabaarit katoavat Myllypurosta”* jutussa haastattelussa on tontin ostaneen Citycon yhtiön edustaja kuvaa laajasti tulevaa ostoskeskusta sekä myös muita Myllypuron keskusta-alueen vahvuuksia. Rakennushankkeen edustajan haastattelu jutun sisältö on positiivinen, kun taas toisessa, *”Myllypurolaiset innostuivat rakennusuutisista”* artikkelissa on jalkauduttu ostarille kyselemään paikallisten mielipiteitä. Tämän artikkelin sisällössä nostetaan taas esiin vanhan ostarin epäkohdat, päiväkaljoittelijat, örisijät ja kaikille epämieluisa betoniarkkitehtuuri.

Mahtipontisten suunnitelmien esittelyn ja valmiin kohteen esittelyn välille jäävässä kirjoittelussa alueen epäkohdat saavat poikkeuksellisen paljon huomiota, kun luvattuja parannuksia on odotettavissa vasta tulevaisuudessa. Tämä voi olla alueen maineen kannalta ongelmallista etenkin tilanteissa, joissa rakennushanke viivästyy, tai sen valmistuminen kestää useita vuosia. Myllypurossa asioitiin epämiellyttäväksi ja vanhentuneeksi vuonna 2005 tuomitulla ostarilla vielä yli viiden vuoden ajan ennen uuden keskuksen valmistumista.

Vuosien hartaan odottelun jälkeen uusi ostari kuitenkin avautui myllypurolaisille vaiheittain vuoden 2011 aikana. Uudessa palvelukeskuksessa yhdistyvät kaupalliset palvelut pohjakerroksissa sekä asunnot ylemmissä kerroksissa. Perinteisten putiikkien lisäksi ostoskeskuksesta löytyy myös asukastiloja sekä mediakirjasto (Pulkinen & Idström 2017, 48). Avajaisten aikaan Helsingin Sanomissa asukkaiden kerrotaan

”ylistävän uutta ostaria” ja ”huokailevat onnesta” (9.7.2011). Ostoskeskuksen kuvataan vaikuttaneen positiivisesti niin Myllypuron keskustan fyysiseen ympäristöön kuin asukkaiden viihtyvyyteenkin.

MITÄ sinulle tulee mieleen Myllypurosta? Nuhjuinen, kaljanhuuruinen, iltapimeällä vähän pelottavakin ostari. Näin oli ennen, vaan eipä ole enää.
(10.12.2011)

Ostoskeskuksen valmistumisen myötä Myllypuro esitetään kokonaisvaltaisesti muuttuneena ja kehittyneenä alueena. Uutta ostoskeskusta kuvataan ”Myllypuron kasvojenkohotukseksi” jonka myötä alue ei enää ole ”nuhjuinen”, kuten se on aiemmin ollut. Erityistä kiitosta etenkin asukkailta saa kuitenkin baarien lähes täydellinen katoaminen. Baarit ovat kammoksuttaneet myllypurolaisia monissa eri yhteyksissä läpi vuosien, ja niiden päihtyneet asiakkaat nostettiin vanhan ostarin merkittävimmäksi epäkohdaksi. Uutta ostaria käsittelevän artikkelin (10.12.2011) inserttiin on nostettu kommentti ”uudistuneessa keskuksessa ei kaljakuppiloita kaivata”. Myös Harjusen ja Mäenpään (2018, 18) myllypurolaisille teettämän kyselytutkimuksen vastauksissa ostarin parhaiksi puoliksi mainittiin nimenomaan häiriöiden puuttuminen, eikä niinkään uuteen ostoskeskukseen liittyvät ominaisuudet itsessään. Ostari, niin vanha kuin uusikin, määrittäytyi siis pitkälti anniskeluravintoloidensa kautta, muiden palveluiden tai niiden puutteen jäädessä vähemmälle huomiolle.

Anniina Miettisen (2017, 69) tutkimuksen valossa Myllypuron asuntojen hintakehitys näyttäisi lähteneen selvään nousuun nimenomaan ostoskeskusuudistuksen aikoihin. Uuden ostarin mahdollisista puutteista huolimatta Myllypuron ”kasvojenkohotuksella” on siis onnistuttu lisäämään koko alueen vetovoimaa tehokkaasti. Yksinomaan ostoskeskuksen itsensä lisäksi myös Miettinen pohtii sen näkyvänä muutoksena mahdollisesti toimivan koko alueen kokonaisvaltaisen kehityksen konkretisoijana (mt., 69). Uusi ostari ei ole täysin vastannut sille luotuja odotuksia, vaan sen valikoimaa pidetään Myllypurolaisten keskuudessa liian suppeana, ja ulkotiloja jopa epäviihtyisinä (Harjunen & Mäenpää, 2015, 37). Ostariuudistusta tarkastellessa alueen maineen ja imagon kannalta uusi ostari ei itsessään ole noussut vetovoimatekijäksi, vaan uudistuksen merkityksen voidaan sanoa kytkeytyvän nimenomaan vanhan ostarin poissaoloon. Ostaria on paikallisten taholta keuhuttu sen nykyaikaisuudesta,

siisteydestä ja rauhallisuudesta, eli juuri lähioostareihin yleisesti liitettyjen negatiivisten ominaisuuksien puutteesta (mt., 37).

6.1.2 Riskilähiön riesapubit

Kontulassa ostari on läpi tarkastelujakson toiminut toimittajia houkuttelevana paikkana, jonne on suunnattu hakemaan materiaalia lähes aiheesta kuin aiheesta. 2000-luvun motiivittoman, ”katsaus Kontulaan” tyyppisen kirjoittelun jälkeen on myös ostarikirjoittelusta ollut paikannettavissa selkeämmin jokin syy, jonka vuoksi juttu on päätetty kirjoittaa. Tämä syy on myös entistä useammin negatiivinen, ostarille sijoittuvien juttujen toimiessa määrällisestikin tarkasteltuna merkittävänä tekijänä lisääntyneen negatiivisen Kontulakirjoittelun taustalla.

Vuonna 2014 silloisen kaupunginjohtaja Jussi Pajusen kommentit ”*riskilähiöiden riesapubien*” mahdollisesta kieltämisestä aiheuttivat vilkasta keskustelua useissa eri medioissa, kun Pajunen ilmaisi Helsingin Sanomien haastattelussa (HS 1.10.2014) huolensa itäisten lähiöiden eriytymisestä ja niiden keskeisestä ongelmasta:

On pubistumisilmiö. Ostareista on usein tullut paikkoja, joita kaikki pelkäävät, varsinkin lapset. Ostarin pitäisi olla paikka, johon kaikki kokoontuvat.

Kommenttia ja sen jälkipyykkiä puitiin pitkään myös Helsingin Sanomien sivuilla, ja Kontulan ostari pääsi useampaan otteeseen toimimaan tämän keskustelun näyttömänä. Ehkäpä Pajusen kommenttien ja sen siivittämän keskustelun myötä päihteidenkäytön aiheuttamat häiriöt alettiin esittää nyt myös entistä suuremmin ongelmana. Pajus-keskustelun myötä lehden sivuilla alkoi myös näkyä aiempaa ostariuutisointia kriittisempää sisältöä. ”**Kontulan pubeista lähetetään haisevat terveiset Pajuselle: ”Älä tule kieltämään meidän baareja”** (1.10.2014) jutussa kontulalaiset baarien asiakkaat pääsevät ilmaisemaan näkemyksensä Pajusen kommentteista. Baariväen mukaan mahdolliset häiriöt osa elämää ja niitä tulisi sietää. Vastapainoksi nimettömänä pysyttelevä kontulalaisisä kertoo ostarista:

... ihan hirveä mesta. Ihan sairas paikka. Minulla on kaksi pientä lasta, jotka haluaisivat joskus leikkiä tuossa puistossa, piikkien takia en voi päästää heitä sinne. Huumekauppa on ihan avointa.

Nyt haastatellut kontulalaiset ja esimerkiksi ostarilla toimivat yrittäjät puhuvat ostarin päihteidenkäytöstä kriittisesti, kun aiempien vuosien ostarijutuissa tyypillisempää on ollut päihteidenkäytön aiheuttamien häiriöiden kyseenalaistaminen, eikä tutkimusjakson alkuvuosien ostarikirjoittelulle tyypillistä, negatiivisten puolien vastapainona toimivaa vahvuuksien kuvaamistakaan enää ole. Ostarin palveluiden kuvaaminen on jäänyt pois, ostarin määrittäessä nyt pitkälti sosiaalisen ympäristön ongelmien kautta. Aiemmin pääsääntöisesti harmittomiksi kuvattujen päiväkaljoittelijoiden ja ostarivinokkaiden sijaan julkinen huumeidenkäyttö näyttäytyy nyt Kontulan ostarialueen keskeisenä epäkohtana, jonka kerrotaan aiheuttavan pelkoa asukkaiden keskuudessa.

Narkomaanien terveysneuvontapiste Vinkin sijoittuminen Kontulan ostarille voisi osaltaan selittää asukkaiden kokemuksia ja uutisointia. Toisaalta Vinkki muutti Myllypurosta ostoskeskusyhtiön vastustuksen seurauksena Kontulan ostarille jo vuonna 2005 (12.3.2005, 18.3.2005), mutta puhe huumeidenkäytöstä nousee lehdessä esille vasta 2010-luvun puolella, jolloin Vinkki ja sen mahdolliset lieveilmiöt yksinomaan eivät riitä selittämään aihetta käsittelevän uutisoinnin lisääntymistä. Terveysneuvontapistettä ei myöskään mainita toimittajien tai haastateltavien taholta lehdessä, jolloin sen sijoittuminen ostarille jää myös aihetta tuntemattomalta lukijalta pimentoon.

Kirjoittelussa päihteidenkäytön aiheuttamat huolet nousevat esiin juuri ostarilta sisältönsä ammentaneissa artikkeleissa. Uutisointi, joka sisältää kuvailua rikollisuudesta sekä päihteidenkäytöstä ja niiden haittavaikutuksista on läpi tutkimusjakson paikantunut sekä Myllypuro- että Kontulakirjoittelussa nimenomaan (vanhalle) ostarille. Kontulan ostarilla on vierailtu negatiivisissa merkeissä myös riippumatta Pajusen kommentista, mutta siitä seurannut laajempi yhteiskunnallinen keskustelu päihteidenkäytöstä on kuitenkin liitetty Kontulaan volyymilla, jolla siitä tuskin muutoin olisi uutisoitu. Keskustelu Pajusen lausunnoista jatkui vielä parisen vuotta alkuperäisten uutisen jälkeen syksyllä 2016, jolloin kerrotaan kapakkailmiön

hiipuneen kuin itsestään. Taistelussa riesapubeja vastaan on siis ainakin jossain määrin onnistuttu.

”Hiiligrillit ja halal-liha-autot syrjäyttivät kaljahanat Kontulan ostarilla- Vuonna 2014 kaupunginjohtaja Jussi Pajunen suri ”pubistumista” (19.8.2016)

”Kontulaan avautuu Burger King, ”häiriöbaareista” tunnetusta ostarista tuli ruokakeskittymä” (10.11.2016)

Laajentuneet kulinaristiset mahdollisuudet eivät kuitenkaan ole onnistuneet syrjäyttämään päihteidenkäytön aiheuttamia ongelmia niin ostarilla kuin aihetta käsittelevässä uutisoinnissakaan, keskustelun kääntyessä nopeasti ravintolatarjonnan esittelystä huumeisiin.

Se (huumeidenkäyttö) häiritsee meidän asiakkaitamme todella paljon”, sanoo kauppias Rashad. ”Naiset pelkää ihmisiä jotka juo, eivätkä nuo ihmiset pelkästään juo. Eikä poliisi tee mitään. (19.8.2016)

Haastattelujen epäkohtiin painottuva sisältö antaa ymmärtää alueen tilanteen heikentyneen ja asukkaiden asenteiden koventuneen. Kontulaa käsittelevässä uutisoinnissa nousevat esille huonomaineisen alueen asukkaille tyypilliset, vastakkaiset puhetavat: asukkaiden käsitys alueesta saattaa muotoutua vastaamaan ulkoista negatiivista kuvaa, toisaalta asukkaat saattavat myös reagoida päinvastaisesti, korostaen oman kotiseutunsa ylivoimaisuutta ja roolia parhaana paikkana asua ja elää (Mazanti & Pløger 2003, 311). Positiivisten sisältöjen yhteydessä asukkaiden puheissa korostuu Kontulan yhteisöllinen ilmapiiri ja omintakeisuus paikkana, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Asukkaille ei kuitenkaan enää aiempien vuosien tavoin tarjota kanavaa tämän puhettavan esittämiselle, uutisoinnin yksipuolistuessa epäkohtien käsittelyyn ja paikantuessa nimenomaan alueen keskeiseksi ongelmaksi esitetylle ostarille.

Ostarilta ammentavassa kirjoittelussa onkin viitteitä Wacquantin (2008, 171, 183) kuvaamaan alueen sisäiseen stigmaan, jossa asukkaat pyrkivät tekemään pesäeroa alueen huonon maineen syyksi arvelemiinsa ihmisryhmiin. Paikoin hyvinkin rankat siteeraukset ja asukkaiden lausunnot toimivat uutisten pääasiallisena sisältönä, mutta on tietoinen toimituksellinen valinta julkaista artikkeli, jonka sisältönä on yksinomaan huonojen puolien tiedustelu asukkailta (1.10.2014), tai sisällyttää juttuun

”kapakkailmiön hiipumisesta” nimettömän humalaisen vinkki siitä, mistä baarista voitkin alta saada myös viinaa vahvempaa (19.8.2016).

Pajusen kommentteista seuranneen laajan keskustelun tuloksena päihteidenkäyttö ja siitä aiheutuva turvattomuudentunne julkisilla paikoilla siirtyi uudella tavalla mediassa käydyn lähiökeskustelun keskiöön. Esimerkiksi Roivaisen (1999a, 104-4) kuvaama, 90-luvulla syntynyt slummiutumisdiskurssi kytkeytyi huoleen alueiden väestön korkeasta työttömyysasteesta ja lähiöihin kasautuvasta köyhyydestä. Myös usein lähiöiden ongelmallisuuteen painottuvassa segregaatiotutkimusuutisoinnissa huolipuhe liittyy alueen väestöpohjaan liittyviin tekijöihin. Päihteet ja kaljabaarit ovat toki toimineet lähiömielikuvia määrittävinä tekijöinä jo ennen riskipubi-keskustelua, mutta aiemmin niistä ei ole keskusteltu vastaavalla volyymilla tai yhtä ongelmakeskeisesti mediassa.

Pajus-keskustelun aikoihin Myllypuron vanha ostari oli jo korvautunut uudella, jolloin aluetta ei yhdistetty keskusteluun publiutumisesta. Näin ollen uudistetun ostarin, tai ennemminkin vanhan ostarin poissaolon myötä Myllypuro välttyi tämän julkisen keskustelun yhteydessä syntyneeseen riskilähiökategoriaan päätymiseltä.

Turvattomuutta aiheuttava päihteidenkäyttö ei muissakaan yhteyksissä enää Hesarin sivuilla yhdisty Myllypuroon, koska sen ilmeinen kotipaikka, baarien täyttämä ostari puuttuu. Nykyisellään Myllypuron ostarilta löytyy vain yksi anniskelupaikka, Naapuriravintola Jyvänen, joka sekin profiloituu perinteikästä lähiökuppilaa enemmän ruokaravintolaksi (Myllypuronostari.fi).

Kontulassa maan suurimman ja vilkkaimman lähiöostarin tilanne on kuitenkin hyvin toisenlainen. Turvattomuutta aiheuttavien häiriöiden paikantuminen jollekin yksittäiselle paikalle, tässä tapauksessa ostarille, voi yksinäänkin vaikuttaa merkittävästi alueesta etenkin ulkopuolisten muodostamiin mielikuviiin (Vilkama ym. 2016, 87). Kontulan huonon maineen on yleisesti nähty olevan seurausta nimenomaan turvattomuuteen liittyvistä seikoista (kts. luku 5.6), jolloin epäkohtia painottava ostariuutisointi aiheesta toimii jo näiden olemassa olevien mielikuvien uusintajana ja vahvistajana. Yksittäinenkin, negatiiviseksi mielletty ilmiö voi vaikuttaa negatiivisesti mielikuviiin ja stigmatisoida koko aluetta, etenkin jos siihen liittyvä uutisointia on runsaasti, jolloin alue tulee tunnetuksi tästä nimenomaisesta ilmiöstä (esim. Tani 2001).

Tätä kirjoitettaessa Kontulan ostarin tulevaisuus on auki, parhaillaan käynnissä on suunnittelukilpailu, jonka tarkoituksena on kartoittaa ideoita alueen kehittämistä varten. On epävarmaa, seurataanko Kontulan kohdalla Myllypuron mallia, lähtökohtana suunnittelussa ei ole ostarin purkaminen, mutta tätä vaihtoehtoa ei ole myöskään täysin poissuljettu. Helsingin Sanomien aihetta käsittelevässä jutussa (HS 31.1.2020) varapormestari Anni Sinnemäki toteaa ostoskeskuksen olevan ”avain alueen tulevaisuuden kannalta”, ja onkin mitä ilmeisemmin sekä kaupungin, alueen asukkaiden, että ostarin yrittäjienkin toiveissa, että toimenpiteet alueen kohentamisen suhteen saataisiin käyntiin lähivuosina.

6.2 Paikan vai yhteiskunnan ongelma?

Sosiaalisen ympäristön ongelmat ennakoivat huonon maineen kehittymistä toiminnallisia tai fyysisiä tekijöitä voimakkaammin. Tutkimuskirjallisuudessa eurooppalaisessa kaupungissa stigmaa eniten määrittävänä tekijänä toimivat köyhyys ja etenkin sosiaalisesti tuettu asuminen (Wacquant 2008, Slater 2015). Hieman samoin kuten kuvasin luvussa 5.6 lehden tapaa uutisoida maahanmuuttoon liittyvistä teemoista, ei Helsingin Sanomissa edellä mainituistakaan ilmiöistä uutisoida tavoilla, joiden seurauksena ne keskeisesti nousisivat lehdessä määrittämään Myllypuroa tai Kontulaa. Lehden tavassa käsitellä sosiaaliseen ympäristöön ja huono-osaisuuteen liittyviä ongelmia on eroavaisuuksia, jolloin tietyn tyypiset ongelmat ja niihin liittyvä uutisointi toimivat aluetta voimakkaammin stigmatisoivana kuin toiset. Aineistoa tarkastellessa voidaan todeta, kuinka tietyt sosiaalisen ympäristön ongelmat ja huono-osaisuuden ilmentymät esitetään lehdessä *paikallisempina*, ja toiset toisaalta *yhteiskunnallisina*.

Paikan rooli uutisoinnissa vaihtelee erilaisista epäkohdista uutisoitaessa. Alue voi uutisoinnissa näyttäytyä joko puhtaasti fyysisenä tapahtumapaikkana, jolloin se yleensä jää vain taka-alalle. Paikallisemmassa asetelmassa alueen rooli uutisoitavan epäkohdan taustalla taas näyttäytyy keskeisenä. Aineiston sosiaalisen ympäristön negatiivisia sisältöjä vertaillen voidaan todeta, että toiset sosiaaliseen ympäristöön liittyvät ongelmat esitetään lehdessä paikkakeskeisemmin kuin toiset. Käsiteltävän ongelman esittäminen yhteiskunnallisessa kontekstissa sisältää todennäköisemmin

myös ilmiön ja siihen liittyvien laajempien yhteiskunnallisten tekijöiden ja eriarvoisuuden tuottajien merkityksen avaamista, kun taas paikkakeskeisessä lähestymistavassa selittäjän rooli jää usein paikalle itselleen.

Myllypuron keskustan liepeillä on läpi tarkastelujakson toiminut kirkon ja Myllypuron elintarvikejakelu ry:n ylläpitämä ruoka-apu. Leipäjonosta on läpi vuosien uutisoitu säännöllisesti, ja Myllyputon sosiaalisen ympäristön epäkohtia käsittelevä uutissisältö perustuukin suurimmilta osin leipäjonoon liittyvään kirjoitteluun.

Leipäjonouutisoinnin keskiössä on yhteiskunnallinen keskustelu huono-osaisuudesta, köyhyydestä ja eriarvoisuudesta. Uutisoinneissa näitä teemoja ei kuitenkaan liitetä Myllypuroon alueena. Jutuissa ei oteta kantaa alueeseen, vaan Myllypuro toimii puhtaasti fyysisenä tapahtumapaikkana. Leipäjonon asiakkaat eivät profiloidu kotipaikkansa, vaan huono-osaisuutensa kautta, eikä tätä huono-osaisuutta esitetä Myllypuroa määrittävänä tekijänä. Leipäjono-uutisoinnin merkitys liittyneekin sisältöään enemmän otsikoinnissa tapahtuvaan nimeämiseen, ”*Myllypuron leipäjonon*” toistuesssa lehden sivuilla vuodesta toiseen, jolloin se helposti muodostuu tekijäksi, joka etenkin aluetta täysin tuntemattomien mielissä saattaa toimia ainoana aluetta määrittävän tekijänä.

Leipäjono ei ole neutraali asia, vaan jono itsessään, sekä sen asiakkaat kärsivät usein voimakkaasta stigmatisaatiosta (esim. Haapanen 2017). Leipäjonouutisointi on kuitenkin jäänyt tutkielmassa vähäisemmälle huomiolle, sillä aiheeseen liittyvää kirjoittelua tarkastelemalla ei saada vastauksia kysymyksiin, joista tässä tutkielmassa ollaan kiinnostuneita. Leipäjonokirjoittelussa ei kerrota Myllypurosta alueena, vaan huono-osaisuudesta yhteiskunnallisena ilmiönä. Leipäjonon köyhyys ja huono-osaisuus esitetään lehdessä yhteiskunnallisessa kontekstissa eri tavalla kuin esimerkiksi päihteidenkäyttö tai rikollisuus, joita käsittelevässä uutisoinnissa aihetta lähestytään ikään kuin paikan kautta tai paikka ”edellä”, kuten Kontulan sosiaalisen ympäristön epäkohtia käsittelevien juttujen kohdalla. Huumeongelmia ja rikollisuutta käsittelevät artikkelit kertovat nimenomaan Kontulasta, ja koska Kontulan rooli paikkana näitä aiheita käsittelevissä uutisoinneissa on usein keskeinen, näyttäytyy alue näiden ongelmien syynä tai vähintäänkin seurauksena.

6.3 Puukaupungissa elää pieni yhteisö

Ostariuudistuksesta täysin poikkeava, verrattain paljon mediahuomiota saanut hanke oli vuosituhannen alussa intensiivistäkin mielipiteiden vaihtoa myllypurolaisten ja kaupungin virkamiesten keskuudessa aiheuttanut uusi, alun perin metsäiselle alueelle rakennettu asuinalue Puu-Myllypuro. 2010-luvun uutisoinnissa juuri Puu-Myllypuro nousee kuitenkin kohteeksi, jonka myötä Myllypuro on näyttäytynyt erityisen positiivisessa valossa, ja alue on kiinnostanut toimittajia valmistumisensa jälkeen useammankin kerran. Kaupunkikylä oli Suomenkin mittakaavassa poikkeuksellinen projekti, josta kaavailtiin alusta alkaen *valtakunnallista esimerkkiä uudenlaisesta, urbaanista pientaloasumisesta* (19.3.2004). Tämän myötä Myllypuro näyttäytyi kansallisestikin kiinnostavana, muista samankaltaisista alueista erottuvana paikkana, eikä enää vain kaupungintasoisena lähiökehityskohteenä, kuten esimerkiksi ostaria tai kampusta käsittelevässä keskustelussa.

Puu-Myllypuroa käsittelevissä jutuissa asuminen Myllypurossa esitetään idyllisenä unelmana, kallioisia metsiä sekä naapuruston yhteisöllisyyttä ylistetään sekä asukkaiden että itse toimittajankin taholta. Puheissa vilisevät vertaukset niin Lappiin, alppikyliin kuin muihin Helsingin arvostettuihin asuinalueisiin.

”Mistään ei arvaisi, että Lapin sijaan olemme Myllypuron rajalla Helsingissä, kivenheiton päässä Roihupellon teollisuusalueesta ... Talvisena iltapäivänä kookkaiden puutalojen reunustama kapea katu muistuttaa pientä värikästä alppikylää.” (17.3.2013)

Värikkäistä ja moderneista puutaloista koostuva omakotialue on tosiaan lähes yhtä kaukana perinteisistä lähiömielikuvista kuin Myllypuro Alpeilta. Kirjoittelussa toistuukin ihmettelevä ote; kuinka tällainen idylli voikaan löytyä Myllypuron kaltaisesta paikasta? Puu-Myllypuron alueen suunnittelussa on arkkitehtuuristen vahvuuksien lisäksi panostettu monipuoliseen asuntokantaan, omistusasuntojen lisäksi puukaupungista löytyy myös kaupungin vuokra- sekä omistusoikeusasuntoja ja Hitas-asumista (Pulkinen & Idström 2017, 10). Alue poikkeaa kuitenkin väestöpohjaltaan muusta Myllypurosta, korkeakoulutettujen määrän ja asukkaiden tulotason ollessa muuta aluetta korkeampi (Tavi 2019). Puukaupunki on muusta alueesta erottuva oma yksikkönsä, ja pienalueesta onkin esimerkiksi kiinteistönvälityksessä käytetty

Myllykylä-nimeä Myllypuron sijaan (Harjunen & Mäenpää 2015, 53). Myös alueen asukkaiden piirissä puhutaan paikoin mieluummin Myllykylästä kuin esimerkiksi Puu-Myllypurosta, sekä halutaan identifioitua nimenomaan ”myllykyläläisiksi” (Priha 2019, 47, 82).

Myllypuro sanana on siis ikään kuin häivytetty pois, ja kaupunkikylälle on muodostunut eräänlainen muusta Myllypurosta erillinen alueellinen identiteetti. Halu identifioitua koko alueen sijaan johonkin pienempään, alueen sisäiseen naapurustoon voi liittyä nimenomaan alueiden välisiin eroihin asuntojen omistus- tai vuokravaltaisuudessa (esim. Hyötyläinen 2013). Wacquant (2008) selittää tällaisten sisäisten, symbolisten eronteiden ja rajanvedon toimivan suojausmekanismina alueen huonoksi koettua mainetta vastaan. Tästä näkökulmasta Myllypuron nimen häivyttäminen implikoisi siihen edelleen liittyvän jotain, mitä halutaan vältellä, ja jolla koetaan olevan alueen arvoa vähentävää vaikutusta. Ruotsissa jopa kokonaisen alueen virallisen nimen muuttamista on hyödynnetty aluekehityksen yhteydessä alkuperäiseen nimeen liittyvien negatiivisten konnotaatioiden eliminoimiseksi (Bråmås 2012, 120). Myös Helsingin Jakomäessä paikallisaktiivit ajoivat 2000-luvun alussa koko alueen nimenvaihtoa huonon maineen karistamiseksi (11.8.2001). Aineiston Myllypuroa käsittelevässä uutisoinnissa tällaisesta ilmiöstä ei kuitenkaan ole viitteitä, jutuissa ollaan nimenomaan Puu-Myllypurossa, ja myös haastatellut asukkaat puhuvat lämpimästi uudesta kotipaikastaan Myllypurosta.

Asumisoikeusasumista laajemmin käsittelevässä jutussa Puu-Myllypurossa asuminen on nostettu esimerkiksi toimivasta asumisratkaisusta: ”MYLLYPURON puukaupungissa oli perjantaina onnekkaiden asumisoikeusasukkaiden juhlapäivä” (27.8.2012). Onnekkaiden myllypurolaisten puheissa korostuu tyytyväisyys omaan asuinalueeseensa ja sen ominaisuuksiin:

Täällä on tosi hyvä asua. Tässä on ihan kaikki: puisto, koulu, ostari”, Björkqvist listaa. Myllypuroon muuton jälkeen hänen mielikuvansa paikasta on ollut ”hirveän positiivinen”. ”Vanhan ostarin takia ajattelin, että täällä on eri meininki.” Björkqvistin tuttavatkin ovat ihastelleet paikan tunnelmaa. ”Moni on sanonut, että tulee mieleen Puu-Vallila tai -Käpylä.” (2.10.2014)

Myllypuron maineesta ei enää puhuta lainkaan, ja nyt alueen ulkopuoliset tuttavatkin ihastelevat, eivätkä enää ”nyökytä osaa ottavaisesti” kuten vielä kymmenisen vuotta aiemmin haastateltu Myllypuroon muuttanut perhe kertoi (25.7.2005). Koti Puu-Myllypurossa rinnastuu kirjoittelussa asumiseen perinteisesti vauraammiksi miellettyillä helsinkiläisillä alueilla, eikä enää Itä-Helsingin pahamaineiseen lähiöön. Asuminen Myllypuron puukaupungissa on *unelma*, josta asukkaiden on hyvä olla ylpeitä.

Jos Kontulauutisoinnissa asukkaiden oma ääni on päässyt kuuluviin 2010-luvun aikana lähinnä ostarilla, ongelmakeskeisissä artikkeleissa, on myllypurolaisten ääni lähes yhtä yksipuolinen, joskin sisältö on täysin päinvastaista kuin kontulalaisten haastatteluissa. Äänen pääsevä myllypurolaisten ryhmä koostuu lähinnä uuden puukaupungin asukkaista, juuri Puu-Myllypuron toimiessa kohteena, jonka asukkaiden mielipiteet ja kokemukset ovat kiinnostaneet toimittajia. Kaupunki-imagoja tutkineiden Luque-Martínezin ym. (2007) mukaan asukastyytyväisyyden voidaan olettaa olevan yhteydessä myös alueen imagoon. Kun alueella on positiivinen imago, voivat myös asukkaat tuntea ylpeyttä ollessaan osa tätä aluetta. Samasta syystä tyytyväiset asukkaat taas toimivat osaltaan alueen imagoa parantavana tekijänä (Mt. 2007, 337). Vaikka puukaupunki on vain yksi osa Myllypuroa, ja vaikka se tuskin tarjoaa konkreettista suoraa hyötyä muille kuin asukkailleen, on Puu-Myllypuron aluetta käsittelevä uutisointi tarjonnut myllypuroalaisille kanavan, jossa puhua kotiseudustaan positiiviseen sävyyn.

Myllypuron paikallisiin erityispiirteisiin ja identiteettiin keskittyviä kirjoituksia on aineistossa vain muutamia, eikä esimerkiksi Myllypuron paikallisen identiteetin rakentajaksi lähiöprojektin suunnalta kaavailtu liikunta ja urheilu ole saanut merkittävästi huomiota Helsingin Sanomien Myllypurouutisoinnissa. Koska alueiden paikallisia erikoisuuksia käsittelevä uutisointi on vuosien saatossa vähentynyt, voi etenkin lähiöiden olla entistä hankalampi profiloitua omaleimaisiksi asuinalueikseen, jolloin positiivinen erottautuminen lähiöiden ”massasta” medianäkyvyyden avulla on entistä epätodennäköisempää. Myllypuro ei kuitenkaan ole kärsinyt uutiskynnyksen kasvusta ja linjamuutoksesta kuten Kontulauutisoinnin kohdalla on tapahtunut, kun tarkastellaan positiivisten sisältöjen määrän kehittymistä vuosien saatossa. Asukasaktiiviteettien ja harrastusmahdollisuuksien saama positiivinen huomio on

korvautunut muilla teemoilla. Myllypurossa toteutetut, kansallista mediahuomiota saaneet rakennushankkeet poikkeavat niin fyysisiltä kuin sosiaalisiltakin piirteiltään perinteisistä lähiömielikuvista, ja näin niiden myötä on pystytty luomaan Myllypurolle uutta, omaleimaista ja muista itälähiöistä positiivisella tavalla poikkeavaa identiteettiä. Kampuksen myötä Myllypuro näyttäytyy opiskelijoita vilisevänä tulevaisuuden kohtaauspaikkana, sekä toisaalta Puu-Myllypurosta käsin luonnonläheisenä ja yhteisöllisenä onnellisten kylänä.

7. Johtopäätöksiä

Tässä tutkielmassa olen tarkastellut Myllypuron ja Kontulan maineiden rakentumista Helsingin Sanomissa alueista esitettyjä mielikuvia tarkastelemalla. Tutkielma ei luonnollisestikaan voi kertoa koko totuutta siitä millainen maine Myllypurolla tai Kontulalla on ollut tai on nykyisellään, vaan se kertoo siitä, millaisia mielikuvia ja maineen rakennusaineita yksi sanomalehti suomalainen on kirjoittelussaan viimeisen 17 vuoden aikana lukijoilleen tarjonnut. Myllypurosta on näiden vuosien saatossa muodostunut Helsingin itäisten lähiöiden hierarkiassa ensimmäinen vaihtoehto ja paras mahdollinen lähiö. Ongelmiakin alueella toki on, mutta jatkuvan myönteisen kehityksen myötä tulevaisuus näyttää valoisalta, ja Myllypuro hyvältä paikalta elää ja asua. Kontula taas edustaa lähiöhierarkian toista päätä, huonoa ja unohdettua lähiötä, josta noudetaan sisältöä Itä-Helsingin puutteita ja huolestuttavista kehityskaaria kuvattaessa.

Tarkastellun aineiston valossa Myllypurossa toteutettujen kehityshankkeiden voidaan todeta onnistuneen kohentamaan Myllypurosta Helsingin Sanomissa luotua kuvaa. Stigmaa ylläpitävä, sekä toisaalta myös positiivista imagoa rakentava uutisointi on vuosien saatossa muuttunut entistä enemmän paikkaan kiinnittyneeksi. Tässä suhteessa rakennushankkeilla on ollut keskeinen rooli Myllypurouutisoinnin myönteisen kehityksen taustalla. Rakennushankkeiden vaikutus on kuitenkin niiden fyysisen ulottuvuuden ja arkkitehtuuristen vahvuuksien sijaan ollut muissa tekijöissä. Yksittäiset, fyysiset ja maantieteelliset paikat alueiden sisällä toimivat kotipaikkoina erilaisille ihmisryhmille ja elämäntavoille, jotka nostetaan lehdessä aluetta määrittäväksi ryhmäksi. Lehden sivuilla rauhattomuutta ja turvattomuutta aiheuttavaa päihteidenkäyttöä on olemassa vain ostoskeskuksessa ja sen liepeillä, tyytyväiset ja onnelliset kaupunkilaiset taas kuuluvat omakotialueelle.

Näin oikeiden paikkojen purkamisella tai rakentamisella on onnistuttu vaikuttamaan siihen, mitkä sosiaaliset ryhmät aluetta käsittelevässä uutisoinnissa saavat näkyvyyttä, ja missä yhteyksissä asukkaille lehdessä suodaan puheenvuoro ja mahdollisuus määrittää kotipaikkaansa. Nimenomaan asukkaiden haastatteluiden merkitys korostuu

tämän tutkielman aineistona käytettyjä artikkeleita tarkasteltaessa. Haastatteluiden painottaminen juttujen pääasiallisena informatiivisena sisältönä antaa toki asukkaille mahdollisuuden kertoa alueestaan tai käsitellystä ilmiöstä omin sanoin, toimittajan kuitenkin määrittäessä sen kontekstin, missä näin tehdään.

Myös muutokset alueita käsittelevän uutisoinnin negatiivisissa ja positiivisissa sisällöissä kertovat Myllypuron kohentuneesta mediakuvasta, kun taas Kontulan kohdalla muutos on ollut päinvastaista. Määrällinen muutos ei kuitenkaan kerro kaikkea, jos uutisointia arvioidaan ja tarkastellaan stigmatisaation näkökulmasta. Alueita käsittelevä negatiivissävyinen kirjoittelu on läpi tutkimusjakson perustunut hieman eri tekijöihin, joiden merkitys alueen maineen rakentumisen suhteen etenkin pitkällä tähtäimellä vaihtelee. Myllypurouutisoinnin negatiiviset sisällöt ovat läpi tutkimusjakson liittyneet huoleen alueen sen hetkisestä tilanteesta ja epätoivotuista kehityssuunnista, joihin toivotaan muutosta. Kielteinen uutisointi on vähentynyt, kun negatiivisten ilmiöiden taustatekijät on Myllypurossa saatu kuriin.

Kontulauutisoinnin negatiivisissa sisällöissä taas vahvistetaan alueesta jo olemassa olevaa stigmaa alueen sosiaalisesta epäjärjestyksestä ja turvattomasta ympäristöstä, tarttumalla näihin negatiivista leimaa vastaaviin sisältöihin toistuvasti, toisinaan myös aiheetta. Alkuvuosina mainepuheen kautta ja myöhemmin tätä mainetta vastaavista teemoista uutisoiden. Kontulan kohdalla negatiivisen uutisoinnin kierteestä irtautuminen näyttää haasteelliselta, sillä se stigmatisoitu kuva, josta aluetta käsittelevä negatiivinen uutisointi ammentaa, on alueen sen hetkisen tilanteen lisäksi seurausta myös kulttuurisista ja historiallisista tekijöistä. Väestön ikääntymiseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi täydennysrakentamisen keinoin ja ympäristökatastrofikin voidaan hoitaa pois päiväjärjestyksestä, mutta historiaansa ei alue voi muuttaa.

Myllypuron keskeiseksi nousevat epäkohdat myös selitetään useammin asukkaista riippumattomista tekijöistä käsin; väestörakenteellisin seikoin tai esimerkiksi kaupungintasoista kehitystä kriittisesti kuvaten. Tavoissa esittää alueiden ongelmallisuuden juurisyitä voidaan nähdä yhteneväisyyttä Anette Hastingsin (2004) esittämään jakoon *normalisoivista* sekä *patologisista* selitysmalleista segregatioon ja stigmaan liittyen. Normalisoivat selitysmallit korostavat esimerkiksi taloudellisia ja rakenteellisia syitä alueiden eriarvoistumisen taustalla. Selitysmallit Kontulan

huonouteen asuinalueena taas ovat herkemmin luonteeltaan patologisia, eli sosiaalisia syitä ja esimerkiksi asukkaiden puutteita korostavia. Kontulan rooli riskilähiönä on seurausta asukkaiden epäsosiaalisesti koetusta käytöksestä sekä sosiaalisen kontrollin puutteesta alueella. Roivaisen (1999a) tutkimuksessaan kuvaama 90-luvun segregatiokeskustelusta ammentanut puhetapa urbaanista slummista sai pohjansa köyhyyden ja huono-osaisuuden kasautumisesta. Oman aineistoni, yksittäisiä lähiötä käsittelevän uutisoinnin perusteella nämä teemat kehystyvät voimakkaammin yhteiskunnallisina ongelmina, kun taas sosiaaliseen epäjärjestykseen liittyvät huono-osaisuuden ilmentyvät määrittävät yhteiskunnan sijaan alueen kautta.

Vaikka Kontulan asukkaita ei kokonaisuudessaan esitetä ongelmallisena ryhmänä, luo yksipuolistunut ja negatiivisista teemoista ammentava kirjoittelu kuvaa Kontulasta yksiulotteisena ongelmapaikkana, mikä on omiaan stigmatisoimaan aluetta ja määrittämään kaikkia sen asukkaita. 2010-luvun aikana dominoivaksi muodostunut tapa uutisoida alueesta nimenomaan negatiivisessa kontekstissa luo kuvaa alueesta, jossa ei ainakaan lehden mukaan ole oikeastaan mitään hyvää, minkä johdosta siellä voisi olla mukava asua, tai miksi sinne on kukaan alun perin voinut haluta muuttaa. Tämän seurauksena alue alkaa näyttäytyä entistä voimakkaammin eräänlaisena ”viimeisenä vaihtoehtona”, sillä miksi kukaan vapaaehtoisesti suostuisi asumaan alueella, jossa mitä ilmeisemminkin eletään pelossa ja väistellään huumeneuloja kauppareissuilla ja leikkipuistoissa?

Myllypuron lähiöhierarkian kärkisijalle nostaneet hankkeet ja muut muutokset poikkeavat selvästi perinteisistä lähiömielikuvista ja lähiöelämään liitetyistä piirteistä. Näiden tekijöiden korostunut näkyvyys uutisoinnissa on saanut Myllypuron näyttäytymään vähemmän perinteisenä lähiönä, ainakin siinä mielessä, jossa se on totuttu käsittämään. Lähiöprojektin projektisuunnitelmia 90-luvulta 2010-luvulle lukiessa voi huomata, kuinka lähiösananan käyttöön on projektin julkaisuissa haluttu ottaa etäisyyttä ja lähiöt ovat teksteissä muuttuneet esikaupungeiksi. Helsingin Sanomien Kontula- tai Myllypuroaiheisessa kirjoittelussa lähiöistä puhuminen ei kuitenkaan näyttäisi vuosien saatossa vähentyneen. Lähiöistä puhutaan, mutta myös neutraaleissa ja positiivisissa yhteyksissä. 2000-luvun alkuvuosien kansaisjournalistisesta tavasta ammentavassa positiivisessa uutisoinnissa alueista puhutaan lähiöinä, jopa ilman negatiivisia konnotaatioita tai sitä perinteistä

lähiökeskustelun kontekstia, jossa lähiö näyttäytyy aina lähtökohtaisesti jollain tavoin puutteellisena. Myös Myllypuron positiivista kehitystä kuvaavassa uutisoinnissa puhutaan yhä lähiöstä, kehittyvästä ja monipuolisesta lähiöstä. Ehkä tämänkaltaisen kehityksen myötä myös lähiö käsitteenä ja kategoriana voi laajentua käsittämään myös perinteisistä negatiivisesti virittyneistä mielikuvista poikkeavia alueita.

7.1 Gentrifikaatiota vai segregatiota?

Tutkielmani tulokset tukevat maineen ja alueen sosiaalisen ympäristön yhteyttä. Stigmatisoiva kirjoittelu kiinnittyy tietyn tyyppisten ihmisryhmien olemassaoloon, positiivisen maineen rakennusaineeksi taas tarvitaan näistä poikkeavien sosiaalisten ryhmien läsnäoloa. Aluekehityshankkeiden pääasialliseksi tavoitteeksi harvoin kirjataan tällainen ”paremman väen” houkuttelu alueelle, mutta esimerkiksi Helsingin kaupunkiympäristön varapormestari Sinnemäen mukaan juuri omistusasumisen lisääminen täydennysrakentamisen keinoin heikoimmille alueille on ensisijainen keino taistelussa epätoivottua eriytymiskehitystä vastaan (HS 15.6.2017). Huonomaineiseksi koetun alueen väestöpohjan keskiluokkaistuminen omistusasujien lisääntymisen kautta toimii alueen stigmaa vähentävänä tekijänä, ja näin ollen lisää entisestään alueen haluttavuutta myös ulkopuolisten keskuudessa (Arthurson 2014, 437). Myös Permentier ym. (2008, 851; 2009, 994) mukaan etenkin länsieurooppalaisen kaupunkikehityksen kontekstissa onnistunut aluekehitys ei lisää vain asukkaiden viihtyisyyttä, vaan tekee alueesta kiinnostavan ja viehättävän myös ulkopuolisten silmissä, ja näin ollen onnistuu houkuttelemaan alueelle myös uusia, varakkaampia asukkaita.

Tällaisen muutoksen yhteydessä voidaan puhua gentrifikaatiosta, ilmiöstä, jonka myötä alun alkaen työväenluokkaiset alueet keskiluokkaistuvat esimerkiksi kulttuurillisista tai alueen kehitykseen liittyvistä syistä. Asukasrakenteen vaurastumisen myötä myös asuntokanta muuttuu, sekä fyysisen ympäristön kunnostuksen että laajemman, koko alueen kattavan arvonnousun seurauksena (Hamnett 1991, 175-6). Gentrifikaatiolla on perinteisesti tarkoitettu kaupungin keskusta-alueisiin liittyvää kehitystä, mutta vuosien saatossa myös lähiötyypisiä alueita on enenevässä määrin tarkasteltu tästä näkökulmasta (Lees 2003, 2490).

Gentrifikaatio on käsitteenä jokseenkin epämääräinen, eikä sille ole helppo löytää yhtä, yksimielistä ja kaiken kattavaa määritelmää. Tämän tutkielman tarkoituksena ei ole selvittää, voidaanko Myllypuron kohdalla puhua gentrifikaatiosta, ja hyödynnänkin tässä käsitettä sen hyvin väljää määritelmää noudattaen. Tässä mielessä Myllypurossa voidaan nähdä alkaneen ainakin jonkinasteinen gentrifioituminen 2010-luvun aikana, kun fyysisen ympäristön kehityksen ja täydennysrakentamisen seurauksena koko alueen hintataso on ollut nousujohteista.

Gentrifikaatioon liittyy myös ei-toivottuja seurauksia, jos esimerkiksi kehityshankkeiden myötä nousseiden asumiskustannusten seurauksena sosioekonomisesti heikoimmassa asemassa olevat joutuvat hakeutumaan muille alueille (Zuk ym. 2018, 34-5). Alueen arvonnousun voidaan tulkita kertovan vetovoimaisuuden lisääntymisestä myös ulkopuolistenkin keskuudessa sekä näin alueen maineen kohentumisesta. Se ”positiivinen kehitys” ja ”mullistus”, joista lehdessä puhutaan, ja jonka myötä Myllypuron on nostettu lähiöhierarkian ykkössijalle, on kuitenkin seurausta nimenomaan alueen muuttuneesta väestöpohjasta. Voidaankin pohtia, onko alueen ylipäänsä mahdollista kohentaa mainettaan merkittävästi ilman jonkintasoista gentrifioitumista?

Entä miten Myllypurossa tapahtuneet kehityskulut sitten vaikuttavat aivan naapurissa sijaitsevaan Kontulaan? Åsa BråmÅ (2012) huomauttaa, että yksittäisillä alueilla tapahtuvia muutoksia sekä kehitystä tarkastellessa olisi otettava huomioon myös näiden alueiden kehityksen vaikutukset kaupungin sisäisessä systeemissä, sillä asuinalue ei ole umpio, vaan yksittäiset alueet ovat riippuvaisia muiden alueiden ja koko kaupungin tasolla tapahtuvista kehityskuluista (Mt. 2012, 136). Hintojen nousun aiheuttaman syrjäyttämisen (displacement) seurauksena alueen alkuperäiset asukkaat voivat joutua väistymään varakkaampien asukkaiden tai yritysten tieltä. Jos kaupunkia ja sen alueita tarkastellaan hierarkkisesta näkökulmasta, voi tietyn alueen merkittävällä positiivisella kehityksellä olla myös epätoivottuja vaikutuksia muihin alueisiin.

Ruotsalaisen Ringdansenin lähiön kehityshankkeen seurauksia alueen väestöpohjaan tutkinut BråmÅ (2012, 136) kuvaa tätä vuoto- tai leviämiseffektiksi (spillover), jossa tietyn naapuruston positiivisen kehityksen seurauksena sen läheiset alueet saattavat ”vajota” kaupunkihierarkiassa jopa alemmas, kun kohonneet hinnat ajavat asukkaita

poispäin kehitetyltä alueelta. Koska Kontulan hintakehitys on ollut 2010-luvulla aikana lähes päinvastaista kuin vieressä sijaitsevan Myllypuron, on alueiden välillä saattanut tapahtua tämän kaltaista muuttoliikettä, mikä on johtanut niiden keskinäiseen eriytymiseen (Miettinen 2017, 74). Jos tällaista kehitystä alueiden välillä tapahtuu, voidaan gentrifikaation lisäksi puhua segregaatiosta, alueiden epätoivotusta erilaistumisesta, kun Myllypuron kohonneiden hintojen seurauksena kaikista huonomaisempien muuttoliike suuntaa entistä voimakkaammin Myllypuron sijaan esimerkiksi sen lähialueille, kuten viereiseen Kontulaan.

Aineistosta käsin ei voida sinänsä sanoa, korostaako Myllypurossa tapahtunut voittokulku uudistuksesta toiseen kontulauutisoinnissa muodostuvaa, jokseenkin lohdutonta kuvaa lukijan mielessä. Myllypuron uusi rooli vetovoimaisena ja kehittyvänä lähiönä voi kuitenkin vaikuttaa myös lehdistöön ja siihen, miten siitä kirjoitetaan, jos mediassa aletaan nostaa esiin herkemmin nimenomaan tätä mielikuvaa vastaavia teemoja. Tämän kaltaista kehitystä voidaan nähdä jo jossain määrin tapahtuneen, Kontulasta on 2010-luvun aikana uutisoitu Myllypuro useammin negatiivisesti myös sellaisissa yhteyksissä, jotka eivät selity rakentamisen tai kehityshankkeiden puutteella (kts. luku 5.6). Vastaavasti Myllypurouutisoinnissa on alkanut näkyä enemmän hankkeista suoraan riippumattomia positiivisia ja neutraaleja sisältöjä. Metropoliaan liittyvän uutisoinnin yhteydessä toki väläytellään toivoa sen piristävistä vaikutuksista myös lähialueisiin (2.10.2014, 6.9.2015) ja tähän uskotaan myös Kontulassa (18.3. 2014). Toisaalta alueiden väliset kasvaneet erot eivät ole jääneet huomaamatta paikallisilta; Myllypuron uuden ostoskeskuksen avajaisten (9.7.2011) yhteydessä haastateltu ravintolayrittäjä iloitsee asiakaskunnan muuttuneen baarien katoamisen jälkeen ja arvelee ”*nyt kaikkien juoppojen muuttaneen Kontulaan*”.

Lähdekirjallisuus

Alamiekkaoja, R. (2005). Mielikuvien Itä-Helsinki. Pro-gradu tutkielma, Helsingin yliopisto, Sosiologian laitos 2005

Aronen, M, Korhonen-Wälmä, U (2007) Muutosten Myllypuro. Helsingin lähiöprojekti. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto

Arthurson, K. (2013) Mixed tenure communities and the effects on neighbourhood reputation and stigma: Residents' experiences from within. *Cities* Vol. 35:2013, 432-438

Aula, P., Vehkalahti, K., & Äikäs, T. (2007). Kaupunkimaine: tutkimus kaupunkien maineen rakenteesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. *Acta / Suomen kuntaliitto*; Nro 193. Helsinki

Boland, P. (2008). The construction of images of people and place: labelling Liverpool and stereotyping Scousers. *Cities* 25, 355–369.

Brattbakk, I., & Hansen, T. (2004). Post-war large housing estates in Norway—Well-kept residential areas still stigmatised? *Journal of Housing and the built environment*, 19(3), 311–332.

Broman, E. (2008) Eurooppalaista kaupunkipolitiikkaa soveltamassa - kokemuksia EU:n Urban II -yhteisöaloiteohjelmasta Helsingissä. Teoksessa Nupponen, T., Broman, E., Korhonen, Laine, M. (toim.) *Myönteisiä muutoksia ja kasvavia haasteita- Kokemuksia Helsingin lähiöprojektin v. 2004–2007 ja Urban 2 yhteistyöohjelman v. 2001–2006 toiminnasta*. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2008:6

Bråmås, Å. (2012) The Effects of neighbourhood regeneration on the neighbourhood hierarchy of the city: a case study in Sweden. Teoksessa: van Ham, M., Manley, D., Bailey, N., Simpson, L., MacLennan D. (toim.) *Understanding Neighbourhood Dynamics*. Springer, Dordrecht 2012

Cantell, H. Rikkinen, H. Tani. S (2007) *Maaailma minussa – minä maailmassa*. Maantieteen opettajan käsikirja. Helsingin yliopisto soveltavan kasvatustieteen laitoksen julkaisuja. *Studia Pedagogica* 33.

Dean, J. & Hastings, A. (2000) *Challenging Images – Housing estates, stigma and regeneration*. The Policy Press 2000

Devereux, E., Haynes, A. & Power, M. (2011) At the edge: media constructions of a stigmatised Irish housing estate. *Housing and the Built Environment* (2011) 26:123–142

Gieryn, T. (2000) A Space for Place in Sociology. *Annual Review of Sociology* 26:463–96

Goffman, E. (1963). *Stigma : notes on the management of spoiled identity*. Simon & Schuster, Inc. New York

Gourlay, G. (2007) ‘It’s got a bad name and it sticks...’ Approaching stigma as a distinct focus of neighbourhood regeneration initiatives. Paper presented at the EURA Conference, ‘The Vital City’ 12-14 September 2007, Glasgow

Haapanen, S. (2017) *The Finnish Breadline: Stigmatisation and the Social Power Struggle of Space*. Pro-gradu tutkielma, Helsingin yliopisto, Maantieteen laitos 2017

Hamnett, C. (1991). The Blind Men and the Elephant: The Explanation of Gentrification. *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series*, Vol. 16, No. 2 (1991), 173–189. Blackwell Publishing.

Harjunen, J. & Mäenpää, P. (2015) *Hyvä muttei oma: Tutkimus Myllypuron uudesta ostarista*. 2015

Hastings, A. (2004). Stigma and social housing estates: Beyond pathological explanations. *Journal of Housing and the Built Environment*, 19(3), 233–254

Hastings, A. & Dean, J., (2003) Challenging images: tackling stigma through estate regeneration. *Policy & Politics*, 31(2), 171–184.

Hiekkavuo, A. (2014) ”En mielelläni kerro muille, missä asun”- Asuinalueiden stigmatisoituminen pääkaupunkiseudulla. Pro-Gradu tutkielma, Helsingin Yliopisto, Fgeotieteiden ja maantieteen laitos 2014

Hurme, R. 1991 Suomalainen lähiö Tapiolasta Pihlajamäkeen. Helsinki : Societas scientiarum Fennica 1991.

Hypén, H. (1997) Elämää lähiöissä ja mielikuvissa: todellisuuden sosiaalinen rakentaminen lähiöissä ja lähiöistä käydyssä keskustelussa. Pro-Gradu tutkielma, Helsingin Yliopisto, sosiologian laitos 1997

Hyötyläinen, M. (2013). Resident Accounts of Mellunmäki: Territorial Stigma Explored in a Helsinki Lähiö. Pro-Gradu tutkielma, Helsingin yliopisto, yhteiskuntapolitiikan laitos 2013

Ilmonen, M. (2016): Tulevat lähiöt – Segregaatiota vai gentrifikaatiota? Teoksessa Akkila, I., Hirvonen, J., Ilmonen, M., Lilius, J., Mälkki, M. & Norvasuo, M. (2016): Lähiö ja kaupunki – asuinalueen rajat muutoksessa. Aalto-yliopiston julkaisusarja Aalto TT 3/2016.

Ilmonen, M. (1997) Vuokralla Helsingissä. Teoksessa Ilmonen, M., Lankinen, M., Maury, J., & Päivänen, J. Mitä osoite osoittaa? Asuinalueiden erilaistuminen Helsingin seudulla. Helsinki: Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta 1997:2

Jacobs, K., Arthurson, K., Cica, N., Greenwood, A., & Hastings, A. (2011). The stigmatisation of social housing: findings from a panel investigation. Australian Housing and Urban Research Institute.

Junnilainen, L. (2019) Lähiökylä: Tutkimus yhteisöllisyydestä ja eriarvoisuudesta. Tampere: Vastapaino.

Kainulainen, J. (2004). Joukkotiedotus alueellisen identiteetin rakentajana: Itä-Helsinkiä koskeva kirjoittelu Helsingin Sanomissa vuosina 1990–2000. Pro-gradu tutkielma: Helsingin Yliopisto, maantieteen laitos

Karjainen, P. (2004) Uudenlaisia otteita ja kertaustyylejä, lähiöuudistus 2000-ohjelman arvioinnin loppuraportti. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristö 703. Helsinki: Edita Prima Oy

Karvonen, E. (1999) Elämää mielikuvayhteiskunnassa: Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus 1999.

Kearns, A., Kearns, O. & Lawson, L. (2013) Notorious Places: Image, Reputation, Stigma. The Role of Newspapers in Area Reputations for Social Housing Estates. Housing Studies Vol. 28 No. 4 2013. Routledge 2013

Kokkonen, J. (2002). Kontula: Elämää lähiössä. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kopomaa, T. (2011) Lähiö 2.0 – Utopiaa ja totta. KaKe-julkaisu 2011

Korhonen, E. (2008) Helsingin lähiöissä viihdytään – haastetakin on. Teoksessa: Nupponen, T., Broman, E., Korhonen, Laine, M. (toim.) Myönteisiä muutoksia ja kasvavia haasteita- Kokemuksia Helsingin lähiöprojektin v. 2004–2007 ja Urban 2 yhteistyöohjelman v. 2001–2006 toiminnasta. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2008:6

Korhonen-Wälmä, U, Broman, E., Härkäpää, M. (2000) Helsingin Lähiöprojekti 1996–1999, Arvio toiminnasta ja tavoitteiden saavuttamisesta. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2000:4

Korhonen-Wälmä, U., Ruotsalainen, P. (2005) Lähiöprojektin toimintakertomus 2004. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2005:5, Helsingin kaupungin hankintakeskus, Digipaino Oy 2005

Korhonen-Wälmä, U., Ruotsalainen, P. (2007) Lähiöprojektin toimintakertomus 2006. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2007:4, Edita Prima Oy

Korhonen-Wälmä, U., Ruotsalainen, P. (2008) Lähiöprojektin toimintakertomus 2007. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2008:7, Edita Prima Oy

Korhonen-Wälmä, U., Mattila, M., Maijala, O. (2008) Kontulan ja Myllypuron uusi ilme – Lähiöprojektin ympäristöparannukset puntarissa. Teoksessa Nupponen, T., Broman, E., Korhonen, Laine, M. (toim.) Myönteisiä muutoksia ja kasvavia haasteita- Kokemuksia Helsingin lähiöprojektin v. 2004–2007 ja Urban 2 yhteistyöohjelman v. 2001–2006 toiminnasta. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2008:6

Kortteinen, M., Tuominen, M., & Vaattovaara, M. (2005). Asumistoiveet, sosiaalinen epäjärjestys ja kaupunkisuunnittelu pääkaupunkiseudulla. Yhteiskuntapolitiikka (2005): 2.

Kortteinen, M. & Vaattovaara, M. (2015). Segregaation aika. Yhteiskuntapolitiikka 80: 6, 562–574

Kullberg, A. & Timpka, T. (2010) Does the perceived neighbourhood reputation contribute to neighbourhood differences in social trust and residential wellbeing. Journal of Community Psychology, 38(5): 591–606

Lees, L. (2003). Super-gentrification: The Case of Brooklyn Heights, New York City. Urban Studies 40 (12): 2487–2492.

Luque-Martínez, T., Del Barrio-Garzía, S., Ibáñez-Zapata, J., Rodríques Molina, M. (2007) Modeling a city's image: The case of Granada. Cities, Vol. 24, No. 5, p. 335–352, 2007

Lähiöprojekti -esite (2006) Lähiöprojekti, 2006, Helsinki

Martin, D. (2000) Constructing place: Cultural hegemonies and media images of an inner-city neighbourhood, Urban Geography, 21:5, 380-405

Mazanti, B., & Pløger, J. (2003). Community planning—from politicised places to lived spaces. Journal of housing and the built environment, 18(4), 309–327.

Miettinen, A. (2017) Aluekehittämistoimenpiteiden vaikutukset Myllypuron asuntojen hintakehitykseen 2000- ja 2010-luvuilla. Pro-gradu tutkielma: Helsingin yliopisto, Maantieteen laitos

Mäenpää, P. (2011) Helsinki takaisin jaloilleen: Askelia toimivampaan kaupunkiin. Helsinki: Gaudeamus.

Mäenpää, P. (2014) Tarvitaanko lähiöissä ostareita? Kvartti 1/2014 julk. 5.5.2014

Mäki, N., Vuori, P. (2017) Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2016/2017 ja väestömuutokset vuonna 2016. Tilastoja 2017:1 Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitutkimus ja -tilastot.

Nupponen, T., Broman, E., Korhonen, Laine, M. (2008) Myönteisiä muutoksia ja kasvavia haasteita- Kokemuksia Helsingin lähiöprojektin v. 2004–2007 ja Urban 2 yhteistyöohjelman v. 2001–2006 toiminnasta. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2008:6

Palmer, C., Ziersch, A., Arthurson, K., & Baum, F. (2005). “Danger lurks around every corner”: fear of crime and its impact on opportunities for social interaction in stigmatised Australian suburbs. *Urban Policy and Research*, 23(4), 393–411

Permentier, M., van Ham, M., Bolt, G. (2008) Same Neighbourhood ... Different Views? A Confrontation of Internal and External Neighbourhood Reputation. *Housing Studies*, 23:6, 833-85

Permentier, M., van Ham, M., Bolt, G. (2009a) Neighbourhood Reputation and the intention to leave the neighbourhood. *Environment and Planning A* 2009, volume 41, p. 2162-2180

Permentier, M., Bolt, G., van Ham, M. (2009b): Determinants of Neighbourhood Satisfaction and Perception on Neighbourhood Reputation. *Urban Studies* 48(5) 977–996, April 2011

Piimies, M. (2008) Lähiöistä kaupunginosiksi, joissa tapahtuu! Lähiöprojektin projektisuunnitelma 2008–2011. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2008:13. Helsingin lähiöprojekti. Helsinki 2008

Priha, A. (2019) ”...jotkut valitsee näin, mut kaikki kyllä miettii tarkkaan” Tapaustutkimus oletetuista aluevaikutuksista lapsiperheiden kouluvalintoja ja muuttopäätöksiä ohjaavina tekijöinä. Pro-gradu tutkielma: Helsingin yliopisto, Maantieteen laitos

Pulkkinen, E. & Idström, A. (2017) Muuttuva Myllypuro – Katsaus esikaupunkialueen menneisyyteen ja nykypäivään. Helsingin Kaupungin Työpapereita 2017:1 Helsingin Kaupunki 2017

Roivainen, I. (1999a) Sokeripala metsän keskellä - lähiö sanomalehden konstruktiona. Helsingin kaupungin tietokeskus. Helsinki 1999

Roivainen, I. (1999b). Toiseuden lähiöistä meidän paikoiksi. Yhdyskuntasuunnittelu 1999:1.2, 70-75

Salovaara-Moring, I. (2004). Media geographies. Regional newspaper discourses in Finland in the 1990s. Viestinnän julkaisuja 9. 319 s. Helsingin yliopisto, Helsinki.

Skifter Andersen, H. (2008) Why do residents want to leave deprived neighbourhoods? The importance of residents' subjective evaluations of their neighbourhood and its reputation. Journal of Housing and the Built Environment June 2008, Volume 23, Issue 2, pp 79–10

Slater, T. (2015). Territorial stigmatization: Symbolic defamation and the contemporary metropolis. The SAGE Handbook of New Urban Studies. (http://www.geos.ed.ac.uk/homes/tslater/terstig_handbookurbanstudies.pdf)

Spokesman Oy (2007) Toimittajien mielikuvat lähiöasumisesta Helsingissä, Keväällä 2007 tehdyn kyselyn keskeiset tulokset (ei julkisesti saatavissa)

Stjernberg, M. (2017): Helsingin seudun 1960- ja 1970-lukujen lähiöiden sosioekonominen ja demografinen kehitys vuoden 1990 jälkeen. Tutkimuksia 2017:1. Helsingin kaupungin tietokeskus. Helsinki.

Tani, S. (2001) Bad reputation – bad reality? The intertwining and contested images of a place. *Fennia*, 179(2), 143-157.

Tavi, T. (2019) Myllypuron koulutus- ja tulotaso 2000-luvulla – myönteistä mutta epätasaista kehitystä. Kvartti 3/2019 julk. 20.9.2019

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. (5., uud. laitos.). Helsinki: Tammi.

Vaattovaara, M. & Kortteinen, M. (2003) Beyond Polarisation versus Professionalisation? A Case Study of the Development of the Helsinki Region, Finland. *Urban Studies*, Vol. 40, No. 11, 2127–2145 2003

Valkonen, A. (2005). Myllypuro - Kartanon takamaista monikulttuuriseksi kaupunginosaksi. Gummerrus kirjapaino Oy, Jyväskylä 2005

Vilkama, K., Vaattovaara, M. & Dhalmann, H. (2013) Kantaväestön pakoa? Miksi maahanmuuttajakeskittymistä muutetaan pois? *Yhteiskuntapolitiikka* 78 (2013):5

Vilkama, K. & Lönnqvist, H. & Väliniemi-Laurson, J. & Tuominen, M. (2014) Erilaistuva pääkaupunkiseutu, sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 2014

Vilkama, K., Ahola, S., Vaattovaara, M. (2016) Välttelyä vai vetovoimaa? Asuinympäristön vaikutus asuinalueilla viihtymiseen ja muuttopäätöksiin pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin Tietokeskuksen tutkimuksia 2016:4

Vilkama, K. & Hirvonen, J. (2018) Helsingin alueellinen eriytyminen: kaksi lähestymistapaa segregaatoin seurantaan. Kvartti 1/2018 julk. 12.7.2018

Vuokko, P. (1996) Markkinointiviestintä. Helsinki, WSOY

Wacquant, L. (2008). Urban outcasts: A comparative sociology of advanced marginality. Polity. Cambridge 2008

Wacquant, L., Slater, T., & Pereira, V. B. (2014). Territorial stigmatization in action. *Environment and Planning A*, 46(6), 1270–1280.

Zuk, M., Bierbaum, A., Chapple, K., Gorska, K. & Loukaitou-Sideris, A. (2018) Gentrification, Displacement, and the Role of Public Investment. *Journal of Planning Literature* 2018, Vol. 33(1) 31-44

Äikäs, T. (2003) Häntä koiraa heiluttaa... Viranhaltijat, kaupunki-imago ja mielikuvien merkitykset. *Yhdyskuntasuunnittelu* 2003:1 s. 31-51

Internet -lähteet

Aluesarjat (2020): Pääkaupunkiseutu alueittain. Helsingin seudun aluesarjat. 7.5.2020. <<http://www.aluesarjat.fi/>>

Helsingin tila ja kehitys 2019 (21.5.2019) Helsingin tila ja kehitys 2019 - verkkojulkaisu, viitattu 4.5.2020

HS (1.10.2014) Itä-Helsinki on "pubistunut" – Pajunen kieltäisi häiriöbaarit

HS 8.9.2019 Kontulan keskustaan sovitellaan jälleen lisärakentamista, Helsingin Sanomat 2019

HS (31.1.2020) Kontulan ostari aiotaan mullistaa: ”On se mahdollista, että puretaan kokonaan”, sanoo kiinteistönomistaja

Kaks.fi 2017 https://kaks.fi/wp-content/uploads/2018/01/tiedote_kansalaiset-yle-stt-ja-mtv3-luotetuimmat-uutisoijat-sosiaaliseen-mediaan-ei-luoteta.pdf, viitattu 24.8.2018

Kielitoimiston sanakirja 2020, haku ”Lähiö” Helsinki: Kotimaisten kielten keskus, viitattu 27.3.2019

Levikkitilasto LT2017: <http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2018/06/LTtilasto2017-1.pdf>, viitattu 24.8.2018

MyHelsinki.fi: <https://www.myhelsinki.fi/fi/n%C3%A4e-ja-koe/naapurustot/it%C3%A4iset-naapurustot/kontula>, viitattu 4.5.2020

Myllypuro.fi: <https://myllypuro.fi/tietoa-myllypurosta>, viitattu 24.5.2020

Myllypuronostari.fi: <http://www.myllypuronostari.fi/>, viitattu 24.2.2020

Liitteet

Liite 1: Myllypurouutisointi

- 21.1.2000 Tuohimaa, Pasi: Helsingin suurin liikuntahalli valmis
- 14.2.2000 Karumo, Markku: Väki käy Rinkelissä
- 17.5.2000 Karumo, Markku: Purkutyöt käynnistyivät Alakiventiellä
- 4.6.2000 Karumo, Markku: Kunnostustyöt alkoivat Alakiventiellä
- 4.9.2000 Laine, Riitta-Eliisa: Perhekeskus avasi uudet toimitilansa Myllypurossa
- 23.10.2000 Karumo, Markku: Myllypuro haluaa oman asukasneuvojan
- 15.11.2000 Karumo, Markku: Myllypuron Alakiventie on aavekaupunki
- 12.11.2000 Häkli, Lauri: Yökoris on perjantain sosiaalielämän keskus
- 13.11.2000 Tuohimaa, Pasi: Luovaa hulluutta sauvat heiluen
- 6.4.2001 Karumo, Markku: Purkutyöt alkoivat Alakiventiellä
- 12.4.2001 Karumo, Markku: Katolle kyytiä Alakiventiellä
- 21.4.2001 Karumo, Markku: Maalauskurssi purkutyömaalla
- 11.8.2001 Uusitalo, Kaisa: Puuhaväki vaihtaisi Jakomäen nimen Jaakonmäeksi imagon parantamiseksi
- 19.8.2001 Saksa, Markku: Etniset ravintolat yleistyvät Helsingissä
- 29.10.2001 Karuvuori, Anne: Helsingin terveysasemien puhelimet ruuhkautuvat
- 21.12.2001 Koponen, Kalle: Jouluaateria Myllypuron leipäjonosta
- 27.1.2002 Karumo, Markku: Alakiventien asukkaat odottavat kaupungilta kunnollista tarjoust
- 19.2.2002 Manninen, Antti: Omakotitaloyhdistykset lähtivät torjumaan Myllypuron jäteasemaa
- 6.3.2002 Huhta, Matti: Myllypuroon valmistui Suomen suurin salibandyhalli
- 12.4.2002 Savolainen, Jaana: Lapset täyttivät Liikuntamyllyn
- 11.8.2002 Hietala, Eero: Kaisaniemen yökoriksessa donkataan tykimmin
- 23.12.2002 Kiuru, Kari: Pyöräpukki ja tontut kolusivat Myllypuron kalliot
- 17.1.2003 Savolainen, Jaana: Päiväkodin lakkautusaikeet kummastuttavat Myllypurossa

24.1.2003 Savolainen, Jaana: Päiväkoti Leipuri valmis

22.4.2003 Salmela, Marja: Uudet rivitalot houkuttelevat lapsiperheitä Myllypuroon

16.5.2003 Tuppurainen, Elsa: Helsingin terveystarasto kaavailee Myllypuron sairaalan sulkemista

21–25.5.2003 Tuppurainen, Elsa: Vuoteen laidalla (viisiosainen sarja)

27.5.2003 Tuppurainen, Elsa: Myllypuron sairaala sai vieraan

22.9.2003 Karumo, Markku: Myllypuron vuokrataloissa toimii nyt asumisneuvoja

31.10.2003 Tuppurainen, Elsa: Ensimmäiset potilaat siirrettiin Helsingissä sairaalasta toiseen

1.11.2003 Väliaho, Tuomo: Suruliputus saattoi muuttoa Myllypuron myrkkytaloista

7.11.2003 Salmela, Marja: Marketit ja asunnot samoihin taloihin Myllypurossa

8.11.2003 Tuppurainen, Elsa: Pelastuslaitos harjoittelee sammutusta Myllypuron purettavassa kerrostalossa

28.11.2003 Nyholm, Jenny: Itä-Helsingistä keskustan kouluun ja takaisin

17.12.2003 Huhtanen, Jarmo: Valopyörät syttyivät Myllypuron parvekkeille

2.2.2004 Karumo, Markku: Palomiehet polttivat Myllypuron purettavat asunnot

13.2.2004 Karumo, Markku: Purkukone alkoi paloittaa Alakiventien kerrostaloa

19.3.2004 Mikkonen, Minttu: ”Mitä matalampaa, sen parempaa”

19.3.2004 Salmela, Marja: Myllypuron eteläiseen reunaan on tulossa puinen kaupunkikylä

24.4.2004 Härkönen, Hasse: Alakiventien maat eristetään isoon kekkoon

21.5.2004 Tuppurainen, Elsa: Myllypurolaiset puolustavat taas kerran terveysasemaansa

23.5.2004 HS: Non Fighting Generationin toimintakeskus Myllypuroon

22.9.2004 Tuohimaa, Pasi: Helsingin Myllypuroon tulossa tuhansia työ- ja opiskelupaikkoja

9.12.2004 Karumo, Markku: Toiminnanjohtaja Timo Purjo on väkivallan jarrumies

18.2.2004 Karumo, Markku: Helsingin kuusikauppa alkoi perjantaina tunnustellen

23.7.2005 Astikainen, Riitta: Myllypuron imago on nousussa

23.7.2005 Astikainen, Riitta: Pelastaisivatko uudet puupientalot Myllypuron?

12.3.2005 Pohjanpalo, Olli: Myllypuron bunkkeri odottaa vielä purkua

23.5.2005 Manninen, Antti: Kolmannen polven stadilainen muutti korpeen

22.6.2005 Lehtonen, Pipsa Lotta: Myllypuron ostoskeskuksen tulevaisuus on yhä epäselvä

25.9.2005 Karumo, Markku: Myllypuropäivä loi lähiöön rentoa tunnelmaa

25.9.2005 Karumo, Markku: Nelikymppinen Myllypuro sai 200-sivuisen historiikin

13.11.2005: Jokelainen, Jarkko & Leivonniemi, Samuli: Pariisin ja Helsingin maahanmuuttajilla on yhteinen ongelma: työttömyys

17.2.2006 Laita, Samuli: Myllypuron keskustaan nousee uusia kerrostaloja

5.7.2006 Karumo, Markku: Myllypuron entiselle kaatopaikalle on noussut kartionmuotoinen mäki

8.10.2006 Karumo, Markku: Myllypurossa odotellaan uuden liikekeskuksen tuloa

21.10.2006 Parkkonen, Santtu: Maanantaiaamuna opettaja Elina Ojalan kymppiluokasta on paikalla vain puolet

23.10.2006 Tuppurainen, Elsa: Helsingin vuokra-asunnot odottavat vielä pitkään kaupungin jääkaappia

18.1.2007 Stenbäck, Irma: Myllypuro hämmästyttää

24.2.2007 Jokinen, Riku: Myllypuron leipäjono veti ylipormestarin miettelikääksi

22.4.2007 Astikainen, Riitta: Aitoja Myllypurolaisia

9.5.2007 Karttunen, Minni-Riikka: Lähiössä viihdytään, vaikka media muuta puhuu

22.6.2007 Karumo, Markku: Myllypuron vanha kaatopaikka on vielä hiekkatyömaana

14.8.2007 Karumo, Markku: Orpaanporrasta pääsee Myllypuron halki

14.8.2005 Ahola, Merituuli: Poikkeaa pientaloalueelle

1.12.2007 Tuppurainen, Elsa: Seurakunnat jakoivat Myllypurossa 2100 talvitakkia vähävaraisille

20.12.2007 Huusko, Jukka: Oikea poro ilahdutti kotiäitiä Myllypurossa

5.2.2008 Merimaa, Juha: Myllypurossa monikulttuurinen koulu on tätä päivää

21.2.2008 Laita, Samuli: Sammutusharjoitusten liekit nuolevat Myllypuron purkutaloja

27.2.2008 Karumo, Markku: Yli 3000 koululaista poliisin opissa Myllypurossa

17.3.2008 Huhta, Matti: Korkeakallion puisto kätkee linnoituksen

8.5.2008 Haikarainen, Riitta: Myllypuron yläasteen syksyllä aloittavista valtaosalla on maahanmuuttajatausta

11.6.2008 Korolainen, Lauri: Kaljabaarit katoavat Myllypurosta

11.6.2008 Korolainen, Lauri: Myllypurolaiset innostuivat rakennusuutisista

21.8.2008 Peutere, Pietari: Alakiventien asukkaat väsyivät taistelemaan Helsinkiä vastaan

7.5.2009 Salonen, Juha: Oppilaat lannistivat liekkejä ja jäljittivät töhrijää Myllypurossa

7.9.2009 Karumo, Markku: Myllypuron kaatopaikan täyttömäki on pian valmis

28.11.2009 Sippola, Anna-Riitta: Helsinki ihmettelee ministerin halua rajoittaa maahanmuuttajaoppilaiden määrää

29.9–3.10.2009 Saikkonen, Merituuli: Vuodeosastolla-sarja

3.1.2010 Salmela, Marja: Myllypuron keskusta mullistuu

9-13.3.2010 Sippola, Anna-Riitta: Leipäjono-sarja

29.3.2010: Savolainen, Jaana: Potilaat ovat nyt asiakkaita

29.6.2010 Juntunen, Esa: Juopot piiloutuvat metsiin

3.7.2010 Manssila, Petri: Metropolia saa kampuksen Myllypuroon

26.8.2010 Sivenius, Jussi: Paljasjalkarata kehittää lasten...

4.10.2010 Salmela, Marja: Myllypuron lehtisalista mediakeskus

1.6.2011 Savolainen, Jaana: Myllypuron palvelutalo sulkee ovensa tänään

9.7.2011 Tulonen, Hannele: Uutta ostaria ylistetään Myllypurossa

24.7.2011 Kuittinen, Riikka: Oma puutalo kaupungista

20.10.2011 Grönholm, Pauliina: Kiintiöt saavat kannatusta

4.11.2011 Mannila, Johanna: Myllypuron metroaseman korjaus nielee 27 miljoonaa

27.11.2011 Salmela, Marja: Ikääntyvät innostuivat asumisoikeusasunnoista

10.12.2011 Pajuriutta, Satu: Myllypuro ei ole enää nuhjuinen

26.3.2012 STT: Helsinki auttaa yli 65-vuotiaita pakenemaan putkiremonttia

27.3.2012 Mannila, Johanna: Putkiremonttia pakeneva pari löysi tilapäiskodin Myllypurosta

27.8.2012 Salmela, Marja: Onnekkaat saivat avaimen asumisoikeusasuntoon

24.11.2012 Sippola, Anna-Riitta: Pakko ajaa leipäjonoon

30.1.2013 Liiten, Marjukka: Lukuintokampanja koukuttaa koululaiset

7.2.2013 Laitinen, Joonas: Hodarit, karkit ja limsat myyvät liikuntakahvioissa

17.3.2013 Järvi, Antti: Taiteilijan punertava unelma

17.7.2013 Salmela, Marja & Tikkanen, Johanna: Lisäkerros voi tuoda rahaa remonttiin

25.7.2013 Mäkinen, Vesa: Tupakoitsijat jättävät jälkeensä kymmenittäin tumppeja

5.11.2013 Moisio, Teppo: Myllypuron uudella ostarilla pelätään kauppiaskatoa

6.11.2013 Salmela, Marja: Konkurssi pysäyttää 200 asunnon rakentamisen

24.2.2014 Aalto, Maija: Juniorien kuplahalli puukotettiin rikki Helsingin Myllypurossa

13.5.2014 Silfverberg, Kalle & Laita, Samuli: Outo ilmiö asuntokaupassa – jopa Helsingin hitas-asunnot jäävät nyt myymättä

2.10.2014 Salmela, Marja: Helsingin Myllypuroon tulossa 6000 opiskelijan kampus

2.10.2014 Salmela, Marja & Berg, Antti: Puukaupungissa elää pieni yhteisö

8.11.2014 Jokinen, Juho: Kaatopaikan tilalle rakennettu täyttömäki muuttuu puistoksi Helsingin Myllypurossa

3.6.2015 Salmela, Marja: Pohjois-Haagan ostari on täynnä pubeja – asukkaat joutuvat soittamaan numeroon 112 miltei päivittäin

1.9.2015 Oksanen, Kimmo: Leipäjonot kasvoivat mykistäviin mittoihin – "Poliitikot eivät uskalla tänne tulla"

14.9.2015 Aalto, Maija: Opiskelijat muuttivat muistisairaiden kanssa yhteen – osa vuokrasta maksetaan seurustelulla ja työllä Myllypurossa

6.11.2015 HS: Metsä ryskyy ja puuta kaatuu – Myllypuroon tulevalla kampuksella elvytetään Itä-Helsinkiä

24.12.2015 Oksanen, Kimmo: Liikuntamyly pyörittänyt tänä vuonna jo puolta miljoonaa

17.1.2016 Nissinen, Hannes: Myllypuron kuplahalli pelastetaan talkoilla

23.9.2016 Aalto, Maija & Oksanen, Kimmo: Itä-Helsingin ensimmäinen korkeakoulu mullistaa Myllypuron – baaritkin valmistautuvat opiskelijatulvaan

14.2.2017 Aalto, Maija: Myllypuron peruskoulussa on enemmän opettajia kuin useimmissa kouluissa – helsinkiläiset kannattavat huono-osaisten alueiden tukea

25.7.2017 Bäckgren, Noona: Leipäjono kiemurteli Helsingissä yli kilometrin matkan Myllypurosta Kurkimäkeen

25.9.2017 Bäckgren, Noona: Suomen suurin koskaan järjestetty lähiöfestivaali alkaa tänään – HS esittelee kolme kiinnostavaa uutta lähiötä ja festivaalin tärpit

Liite 2: Kontulauutisointi

10.4.2000 Jokela, Marko: Kotina Kontula

10.4.2000 Karumo, Markku: Ostarilla on hyvä olla

25.4.2000 Aho, Kaija: Aika ja voimat eivät riitä häirikköjen hoitoon

27.8.2000 Honkonen, Juha: Maahanmuuttajat antoivat poliiseille neekerinsuukkoja

8.9.2000 Ronkainen, Pauliina: Kontula sai liikuntatilan asukkaiden toivomuksesta

17.11.2000 Pyykkönen, Anna-Leena: Asumisneuvoja tarttuu heti vuokralaisten ongelmiin

21.11.2000 Karumo, Markku: Kontulasta kotipaikkana syntyi yli 30 kirjoitusta

26.1.2001 Lahdenmäki, Ari: Kontulan hurja maine on menneen talven lumia

3.2.2001 Karuvuori, Anne: Latvialainen lääkäri auttaa venäläisiä Kontulassa

20.5.2001 Rauhanen, Elina: Kontulalaiset joustavat muutostöiden jaloissa

31.7.2001 Honkonen, Juha: ”Kartsa” kuuluu parhaaseen A-ryhmään (Täällä Kontula osa 1)

1.8.2001 Honkonen, Juha: Kontulassa on kaikki mitä lapsiperhe tarvitsee (Täällä Kontula osa 2)

2.8.2001 Honkonen, Juha: Öinen Kontula on nykyään rauhallinen (Täällä Kontula osa 3)

3.8.2001 Honkonen, Juha: Lampipuisto on Kontulan keidas (Täällä Kontula osa 4)

4.8.2001 Honkonen, Juha: Kontula kasvattaa nurmikentillään uusia jalkapalloilijoita (Täällä Kontula osa 5)

9.11.2001 Sainio, Teemu: Skeittilauta nousee sisälläkin

19.1.2002 Kylmänen, Erkki: Pöksyt lepattaen pitkin poolia

2.2.2002 Manninen, Antti: Kontulankaaren lumilinnan työmaalla nousi lippu salkoon

21.3.2002 Forsström, Raija: Maahanmuuttaja tahtoisi suomalaisten naapuriksi

9.9.2002 Karumo, Markku: Kontulan ostarilla väkeä moneen lähtöön

13.9.2002 Salmela, Marja: Kontulaa täydennetään uusilla asuintaloilla

13.9.2002 Salmela, Marja: Skeittarit suunnittelivat itse rampit Kelkkapuistoon

25.10.2002 Karumo, Markku: Uusi Kontula-kirja pohtii lähiön vaihteita esihistoriasta nykypäivään

28.2.2003 Väliaho, Tuomo: Kontulan skeittihalli ääriään myöten täynnä

26.3.2003 Erkkilä, Jorma: Kontulan metron uusi sisäänkäynti valmistuu toukokuussa

12.8.2003 Tuppurainen, Elsa: Eduskunnan puhemies teki maakuntamatkan Kontulaan

17.8.2003 Pohjanpalo, Olli: Kulttuuri tuli Kontulaan: taivaan täydeltä vettä ja musiikkia

22.11.2003 Savolainen, Jaana: ”Täällä on turvallista asua”

5.2.2004 Härkönen, Hasse: Savimöykky muuttuu vadiksi Kontulassa (Täällä työväenopisto-sarja)

18.3.2004 Karumo, Markku: Kontulalaiset arvostavat alueen luontoa ja palveluja

18.3.2004 Tuohimaa, Pasi: FC Kontun Rinttari pyörittää lähiölasten arkea

19.6.2004 Väliaho, Tuomo: Kääpiöauto kutkuttaa nauruhermoa

23.8.2004 Manninen, Antti: Kontulasta lähti sauvakävelyviesti Brysseliin

25.2.2005 Kiuru, Kari: Lutheria ja laskuja lähiön pöntöillä (Näillä nurkilla-sarja)

18.3.2005 Pohjanpalo, Olli: Kontulan ostari paranee vanhetessaan (Ostarilla-sarja)

26.3.2005 Kontturi, Mikko: Aukkaat perustivat oman radiokanavan Kontulassa

6.4.2005 Rajamäki, Tiina: Subutexin käyttäjillä pysyy pieni arjentaju

24.4.2005 Tyysteri, Tomi: Kontulassa liputettiin taloyhtiön kunniaksi

7.5.2005 Lehti, Anu-Elina: Helsinkiläiset eivät hevin lähde kotikonnuiltaan

11.8.2005 Tuppurainen, Elsa: ”Täällä on oma koti ja turva”

21.8.2005 Salmela, Marja: Rokkifestari jyräsi koti-Kontulan

1.10.2005 Salonen, Juha: ”Puutyötila toisi miehetkin mukaan”

24.12.2005 Jokinen, Riku: Kyyppari pitää seuraa Kontulan yksinäisille

18.1.2006 Kaikkonen, Raija: Halonen kävi ääntenhakumatkalla Nurmijärvellä ja Kontulassa

13.6.2006 Pohjanpalo, Olli: Kontula näytti parhaat kasvonsa juhlapäivänä

5.8.2006 Moisio, Teppo: Kontulassa saa olla oma itsensä

19.9.2006 Karumo, Markku: Kontulalaiset ovat huolissaan olohuoneensa toiminnan loppumisesta

6.10.2006 Salonen, Juha: ”Lapsilta meni koulubussi”

16.1.2007 Karumo, Markku: Helsinkiläisten oma valokuvapankki lopetti

7.2.2007 Salonen, Juha: Putkirikko jätti tuhatkunta ihmistä ilman vettä Kontulassa

5.4.2007 Erkkilä, Jorma: Euron avajaistarjous veti väkeä Kontulan korjattuun uimahalliin

17.4.2007 Erkkilä, Jorma: Kontulan koululaiset aloittivat siivoustalkoot

17.8.2007 Ahola, Merituuli: Puistoon ja purolle

17.8.2007 Ahola, Merituuli: Kontulan ostari sulatti taidekriitikon (Seuraava asema-sarja)

19.8.2007 Ahola, Merituuli: Tapahtumien suma kaupunkilaiset ulos

12.10.2007 Salmela, Marja: Kontulaan rakennetaan uusi 200-paikkainen vanhusten keskus

16.10.2007 Seuri, Ville: Mainostelineet ja tietyöt haittaavat näkövammaisen kulkua kaupungissa

30.11.2007 Nastamo, Sebastian & Lönnqvist, Rasmus: Skeittarit painuvat talveksi maan alle

4.3.2008 Manninen, Antti: Kontulan metroasemalla avattiin uudet lippuhalli ja liukuportaat sekä liiketiloja

7.8.2008 Savolainen, Jaana: Hehkuvat lattialaatat ohjaavat poistumistielle Kontulan metroasemalla

17.8.2008 Korolainen, Lauri: Räppärien riimit putoilivat sateisessa Kontulassa

17.8.2008 Oksanen, Kimmo: Espoolainen Timo Soini puolusti lähiöitä Kontulassa

13.9.2008 Jokinen, Riku: Syksyn hip hop -katselmus alkoi Kontulasta

5.10.2008 Karumo, Markku: Kontulan ostoskeskus on siistiytynyt ja rauhoittunut (Rikoksia ja rötöksiä-sarja)

13.12.2008 Haikarainen, Riikka: Kontulalaiset ovat ylpeitä lähiöstään

7.3.2009 Erkkilä, Jorma: Pulut pommittavat Kontulan metroasemaa

10.7.2009 Leivonniemi, Samuli: Kirjailija ei halua syödä Itä-Helsingissä vain juottoloissa (Lähe Hesaan!-sarja)

19.7.2009 Leivonniemi, Samuli: Maailma musisoi idässä vähälle väelle

20.9.2009 Salmela, Marja: Kontulan vanhusten keskuksessa sormitunnistin avaa ovet

28.9.2009 Seuri, Ville: Sunnuntainen Kontula on rauhaisa maahanmuuttajalähiö

24.11.2009 Saikkonen, Merituuli: "Älä katso piikkiä, katso englannin opettajaa"

25.4.2010 Heikkinen, Martti & Siren, Juha: "Rikosrekisteri" ei ole kaikkien mieleen

9.9.2010 Lapintie, Pyry: Kontulan skeittihalli sai uudet härvelit

6.10.2010 Toivonen, Janne: Kontulassa metsä on melkein kotiovella

13.11.2010 Salmela, Marja: Keinutien koulu saa kolme lisäopettajaa

21.4.2011 Peltomäki, Tuomas: Kontulassa muhii pulusota

8.5.2011 Vähäsarja, Irina: Koulu vailla yhtään Virtasta

21.8.2011 Pantsu, Pekka: Kontula on duunarin Tapiola

22.8.2011 Palovaara, Jorma: ”Ei Kontulan maine tämän takia pahene”

22.8.2011 HS: Kontufestin jälkiräihinät voivat vaarantaa ilmaistapahtuman

20.1.2012 Tulonen, Hannele: Kiikun uusi leikkipuisto avasi ovensa

30.8.2012 Palovaara, Jorma & Tikka, Iida: Tuhopolttaja pelottaa Kontulassa

2.2.2013 Mäkinen, Taina: Jää irtoaa juustohöylällä talvisalin jalkaprässistä (Mesta meidän jengi-sarja)

5.2.2013 Heikkola, Tuomo & Salmela, Marja: Sato nostaa yksiön vuokraa 75 prosentilla

9.2.2013 Heikkola, Tuomo: Katujen sosiaalityö voi loppua Helsingissä

25.8.2013 Riikonen, Jose: Kontufestari sinnittelee vuodesta toiseen

3.10.2013 Aalto, Maija: Nuoret tiukkana Niinistölle

10.10.2013 Sippola, Anna-Riitta: Helsingin kaupungin kasvu syö väistämättä viheralueita (Lähiöiden tulevaisuus-sarja)

16.1.2014 Juntunen, Esa: Lasten unelmien big band törähti eloon Kontulassa

18.3.2014 Palttala, Pipsa: Viisikymppinen Kontula odottaa uutta nousua

31.5.2014 Salmela, Marja: Kysely paljastaa: taloyhtiöiden asukkaat haluavat saunan ja pesulan

19.8.2014 Hänninen, Jyri & Salmela, Marja: Lähiöiden tarhoissa jopa yli puolet lapsista vieraskielisiä

24.8.2014 Laita, Samuli: Kontufestarin järjestäjä uupui: ”Alkaa olla takki tyhjä”

1.10.2014 HS: Onko Helsinki unohtanut itäiset kaupunginosat?

1.10.2014 Autio, Marko: Kontulan baareista lähetetään haisevat terveiset Pajuselle: ”Älä tule kieltämään meidän baareja”

11.10.2014 Kuokkanen, Katja: Terveisiä meiltä Kontulasta sinne kaupungintalolle

6.12.2014 Aalto, Maija: Lasten maagiset kilpikonnat valtasivat metroaseman katon

8.2.2015 Aalto, Maija: Ali Mahamed estää jengirikoksia Helsingissä

27.7.2015 Bäckgren, Noona: Kontulassa narkomaanit tekivät käytetyistä huumeruiskuista installaation

25.11.2015 Jokinen, Juho: Lumilinnan voi raapia kasaan ilman ensiluntakin

18.2.2016 Oksanen, Kimmo: Kaikilla ei ole älypuhelinta tai verkkoyhteyttä – heitä auttava Helsingin Kontupiste on uhattuna

1.7.2016 Kuisma, Sofia: Kovan onnen puisto Kontulassa: ilkivalta on vienyt skeittirampit ja huvimajat

19.8.2016 Hakkarainen, Kaisa: Hiiligrillit ja halal-liha-autot syrjäyttivät kaljahanat Kontulan ostarilla

20.8.2016 Bäckgren, Noona: Uudistuneessa Kontufestarissa yleisöä hellivät aurinko ja Atomirota – ”Tunnelma on monikulttuurinen ja aito”

10.11.2016 Malmberg, Lauri: Kontulaan avautuu Burger King – ”häiriöbaareista” tunnetusta ostarista tuli ruokakeskittymä

27.11.2016 Aalto, Maija: Naukuuko eläin eri tavalla somaliksi ja suomeksi? Maahanmuuttajaperheille opetetaan Kontulassa suomea loruilla ja lastenlauluilla

15.12.2016 Aalto, Maija: Lukion voi läpäistä lukematta kurssiakaan historiaa – ja se vaikuttaa ”erittäin hyvältä”

10.3.2017 Moilanen, Kaisu: Lähiöbaareista etsitään nyt laulujen sanoja – Eero Oulasvirta teki oodin Kontulalle Kalevalan tyyliin

9.4.2017 Aalto, Maija: Kontulalaisen Tytti Rautamäen, 86, kotitalon hissi rikkoutui ja äänestäminen uhkasi jäädä välistä

25.7.2017 Pajuriutta, Satu & Saarinen, Juhani: Kontulan kotihälytykset työllistävät poliisia eniten: ”Päiväsaikaan on rauhallista, kun ne kovimmat jätkät nukkuu”

Liite 3: Tukeva aineisto, mielipidekirjoitukset

20.6.2005 Koivisto, Sesse & Oroza, Siboné: Myllypuron metsä täytyy säilyttää

23.6.2005 Palmroth-Leino, Elina: Uusi pientaloalue tervetullut

28.6.2005 Heino, Timo: Myllypuron metsässä ei myydä huumeita

4.7.2005 Welin, Anja: Kenelle Helsinkiä rakennetaan?

30.7.2005 Valkonen, Anne: Myllypuron metsästä tullut jo myynti

31.7.2005 Anttila, Maija: Uusia asumisen malleja ehditty kaivata

4.8.2005 Marttila, Irma: Uusi asuinalue takaa palveluiden säilymisen

4.9.2009 Oroza, Siboné: Myllypuron metsän tuho huono esimerkki

7.9.2009 Mäki, Terhi: Myllypuron alue voi nyt kehittyä

12.9.2009 Kortelainen, Jaana: Kenties vielä itkemme kaatuneiden puiden perään

14.12.2009 Saksman, Maija: Ovatko lähiömetsät pian vain utuinen lapsuusmuisto?

22.4.2010: Luukas, Tuuli: Myllypuron metsää hakattiin taas

